

JUGUEM?

EL SEXISME EN ELS JOCS A L'ESBARJO

ALUMNA: SÍLVIA SALA SIMON

TUTORA: MARIA TERESA QUINTILLÀ ZANUY

Màster en agent d'igualtat d'oportunitats per a les
dones al món rural

Treball de Fi de Màster

Octubre 2012

ÍNDEX

	Pàgina
ÍNDEX	2
1. INTRODUCCIÓ	3
2. FONAMENTACIÓ TEÒRICA.....	5
2.1. Conceptes clau	5
2.2. Característiques psicopedagògiques de les nenes i els nens de 3 a 12 anys	7
2.3. El paper del joc a l'Educació	8
2.4. Legislació educativa envers el sexisme	9
2.5. La coeducació a l'escola	10
2.6. Projectes antecedents similars	12
3. METODOLOGIA	13
4. ANÀLISI.....	16
4.1. Contextualització de l'entorn	16
4.2. Contextualització de l'Escola d'Alins	18
4.3. Observació del pati de l'escola	23
4.4. Concepcions del professorat i del personal de monitoratge envers el sexisme en el joc dels infants. Recollida del resultat de les enquestes. ...	27
4.5. Concepcions de l'alumnat envers el joc. Recollida dels resultats extrets de l'enquesta a l'alumnat	45
4.6. Concepcions de les famílies envers el joc. Recollida dels resultats extrets de les enquestes.	66
4.7. Conclusions de la diagnosi de l'entorn	76
5. PLA D'ACCIÓ	79
6. SEGUIMENT I AVALUACIÓ	84
7. CONCLUSIONS	86
8. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA.....	87
9. ANNEXOS	89

1. INTRODUCCIÓ

Ja fa uns anys que diverses persones professionals en educació s'han preocupat per la igualtat entre dones i homes.

L'ideal de l'educació és una escola coeducativa on la igualtat efectiva entre dones i homes sigui una realitat i no pas una utopia. Tot i això, hi ha un llarg camí a fer des de l'educació per aconseguir que aquesta igualtat sigui una realitat. Una de les eines per aconseguir-ho és incidir en els individus des dels primers anys de vida, des de la seva infantesa per tal que es puguin assolir els valors de l'equitat i puguin créixer integrant-los en la seva xarxa de coneixements, en el seu pensament i en la seva manera d'actuar. Tot això ho podem aconseguir tenint en compte la coeducació com una estratègia que ens permet percebre la necessitat d'igualtat i equitat efectiva entre nenes i nens, entre dones i homes, tenint en compte les diferències per aconseguir la igualtat, visibilitzant els mecanismes de la societat patriarcal en la qual vivim i adquirint estratègies i eines per fer que les persones ens desenvolupem integralment i sense estar influïdes per estereotips sexistes.

1.1. Motivacions

La motivació d'aquest treball d'investigació rau en la meva professió. Ja fa uns anys que em dedico a una professió que em fascina, ser mestra. Fent aquest màster m'he adonat de la quantitat d'estereotips i rols sexistes que transmetem a les criatures. Sense tenir aquesta formació, no arribava a ser del tot conscient dels patrons i estereotips que tota la societat transmetem a la mainada. I aquesta vivència personal m'ha portat a pensar que, segurament, les meves companyes i els meus companys desconeixien aquests aspectes. A més, volia investigar fins a quin punt a l'escola on exerceixo com a docent hi ha rastres de sexisme i, més concretament, si aquest sexisme està present en els jocs al pati on els agrupaments, l'elecció dels jocs i la companyia és més lliure i no està regulada per cap persona adulta.

Per què he escollit el pati de l'escola i l'estona de l'esbarjo per investigar?

- Perquè implica a tot el professorat, ja que tothom, en major o menor mesura, passa pel pati i incideix en ell.
- Perquè està centrat en l'alumnat i en les seves preferències, tenint en compte les relacions interpersonals de manera lliure i no reglada.
- Perquè és un lloc idoni per veure les pautes sexistes inconscients de la mainada.
- Perquè el pati, per la llibertat que comporta, és l'escenari idoni per observar:
 - La dominància del patriarcat i del model cultural masculí que predomina en les relacions, circumstància palesa tant en el disseny dels espais com en

les relacions jeràrquiques que s'estableixen entre l'alumnat, independentment de l'edat, la raça o l'estatus social.

1.2. Objectius

L'objectiu central d'aquest treball de fi de màster és reflexionar sobre les pràctiques i concepcions de la comunitat educativa d'una escola rural envers el joc tenint en compte els usos, els espais, les activitats i la gestió dels conflictes que es donen en el temps d'esbarjo.

Aquest objectiu general es concreta en diversos objectius particulars, com ara:

- Investigar els mecanismes ocults del sexisme a l'escola i, més especialment, en el joc.
- Analitzar els tipus de jocs en els infants segons l'edat i si hi ha diferències en funció del sexe dels infants.
- En cas afirmatiu, analitzar-ne les causes (la pressió social, la família, la mateixa estructura escolar, ...)
- Analitzar la concepció de les persones professionals de l'educació envers el tema.
- Valorar quin paper jugaria per resoldre aquestes disfuncions escolar un programa de coeducació sòlid.

2. FONAMENTACIÓ TEÒRICA

En aquest apartat pretenc realitzar una contextualització teòrica sobre el tema que vull treballar. Per tant, en primer lloc, aportaré algunes definicions dels conceptes més rellevants en l'àrea d'aplicació del present projecte, per tal d'aclarir-los i facilitar la comprensió de la posterior lectura del treball. En segon lloc, explicaré a trets generals el paper del joc a l'Educació Infantil i Primària. Seguidament, faré un repàs a la legislació educativa que relativa al tema del sexisme i a la bibliografia que ha analitzat la qüestió de la coeducació a l'escola. I, finalment, presentaré breument alguns projectes anteriors similars al que proposo en el present treball.

2.1. Conceptes clau

- **Androcentrisme**

És una visió del món parcial que considera l'home i les seves gestes com a centre del món. L'androcentrisme, per tant, no té en compte ni les dones ni les seves actituds i activitats com a contribució a l'espècie humana, apropiant-se dels sabers de les dones com a propis dels homes. L'androcentrisme rau en que l'home, i no la humanitat, és el centre del món. És pensar que el que és bo per als homes és bo per a la humanitat, és creure que les experiències masculines inclouen i són la mesura de les experiències humanes. La visió androcèntrica de la realitat només valora el que és masculí i invisibilitza i nega el que és femení.

- **Gènere *versus* Sexe**

El gènere és una construcció cultural amb la qual es creen rols socials, actituds i aptituds diferenciades per a dones i homes en funció del seu sexe biològic. Són diferències socials construïdes i no fonamentades en cap base biològica però que són apreses pels infants des del moment de néixer, canvien amb el temps i tenen moltes variants.

En canvi, el sexe és un conjunt de característiques biològiques que ens marquen des del moment de la nostra formació i que ens defineixen com a dones o homes sense tenir en compte estereotips sexistes, són marques biològiques.

- **Família**

Segons la Declaració Universal dels Drets Humans, la família és l'element natural i fonamental de la societat i té dret a la protecció de la societat i de l'Estat. La família és el primer agent socialitzador i el que té més pes a l'hora d'incidir en la

personalitat i els valors de cada infant. La cosmovisió, els valors i les conductes que tingui la família influiran directament en els infants que la formen.

- **Patriarcat**

Vist des de les teories feministes, és la presa de poder històrica dels homes sobre les dones. Aquest domini primer va ser per qüestions biològiques però més tard es va estendre a la vessant política i econòmica sometent les dones i exclouent-les a causa de la seva funció reproductora. Aquesta submissió i exclusió és l'origen d'estereotips sexistes com l'atribució arbitrària de qualitats com el sentimentalisme i la debilitat a les dones, i de la força i el treball als homes.

Gerda Lerner (1990: 340-341) defineix el patriarcat com *“la manifestació i la institucionalització del domini masculí sobre dones i criatures dins la família i l'extensió d'aquest domini masculí sobre les dones a la societat en general”*. D'aquí se n'extreu la idea que els homes tenen poder sobre les institucions més importants de la societat i que les dones en queden excloses, privant-les de drets i poders.

- **Sexisme**

Segons Sau, Victoria (1990: 257). El sexisme és un: “Conjunt de tots i cadascun dels mètodes emprats en el si del patriarcat per poder mantenir en situació d'inferioritat, subordinació i explotació el sexe dominat: el femení. El sexisme abasta tots els àmbits de la vida i les relacions humanes, de manera que és impossible fer una relació, no exhaustiva, sinó ni tan sols aproximada, de les seves formes d'expressió i punts d'incidència.”

És una actitud de menyspreu cap a les dones, la seva figura, els seus sabers, les seves experiències i produeix una desvalorització i una invisibilització molt gran en vers les dones.

- **Estereotips sexistes**

Són construccions culturals que assignen diferents papers, actituds i característiques als dos sexes de manera desigual i discriminatòria.

Tenen una fonamentació basada en prejudicis i idees preconcebudes que es tenen i diuen com ha de ser una persona per raó de sexe.

- **Igualtat d'oportunitats entre dones i homes**

La *Llei orgànica per a la igualtat efectiva de dones i homes* (LO 3/2007) determina que la Igualtat d'oportunitats entre dones i homes és un principi i que s'ha de seguir avançant per aconseguir la igualtat efectiva de drets i oportunitats entre homes i dones. Segons aquest principi, les dones i els homes han de tenir les mateixes garanties de participació i de realització personal i social i han de poder desenvolupar de forma equitativa i en igualtat de condicions les seves capacitats i les seves relacions.

Centrant-nos en l'àmbit educatiu, la LOE (2/2006) i la *Llei dels Drets de les Dones a eradicar la violència masclista* (5/2008), parlen de la necessitat d'abandonar el sexisme i l'androcentrisme caminant cap a una escola coeducativa.

2.2. Característiques psicopedagògiques de nenes i nens de 3 a 12 anys

És important tenir clars alguns aspectes de les característiques dels infants en els quals se centra el punt bàsic de la investigació.

De tres a sis anys:

A nivell psicològic i social:

- És el temps d'instabilitat emocional i comportamental: gelosies, variabilitat entre la inseguretat i l'omnipotència.
- L'infant té una gran curiositat per a conèixer el seu cos i el de les persones que l'envolten.
- La motricitat i el llenguatge es van estructurant per arribar, finalment, a dominar-los força bé cap als cinc anys. Això implica una necessitat imperiosa i constant d'exercitar-los tots dos.
- No li és fàcil diferenciar el món real del món de la fantasia, i en molts moments els confon.
- És una etapa egocèntrica i subjectiva.
- Hi ha poca continuïtat en les relacions que estableix amb la mainada de la seva edat; però el seu grau d'espontaneïtat li permet generar noves relacions.

A nivell físic:

- Es produeix un desenvolupament ossi i una gran activitat física que comporta moltes de les situacions d'aprenentatge.
- Adquireix una gran capacitat motriu i va adquirint solidesa i estabilitat.
- El joc es converteix en un element bàsic de desenvolupament, de relació i d'aprenentatge.

- Té una necessitat insaciable de moviment, encara que amb una motricitat no del tot controlada conscientment.

De sis a dotze anys:

A nivell psicològic i social:

- Comença a ser capaç de fixar-se més en els detalls i en les dades que rep, i té necessitat de rebre explicacions.
- La curiositat pel món real és més gran i comença a diferenciar-lo del món màgic i de les fantasies.
- Van abandonant l'egocentrisme i es fa palesa una socialització creixent.
- Comencen a tenir importància les relacions fora de la família.
- A partir dels 9 anys manifesta una gran autonomia, però a la vegada necessita molt la vida de grup.

A nivell físic:

- Hi ha un creixement continu i harmònic del pes i de la talla
- Fins els 10 o 11 anys el desenvolupament és igual en els nens i en les nenes, però a partir d'aquestes edats comença una clara diferència entre tots dos en quant a les característiques genètiques i els canvis propis de la pubertat.
- Les transformacions físiques permeten realitzar esforços més grans i prolongats.

2.3. El paper del joc a l'Educació Infantil i Primària

La importància del joc en el desenvolupament infantil és clau: el joc és una font de plaer i una font d'aprenentatge. Els infants necessiten jugar per aprendre, relacionar-se i, en definitiva, dur a terme un desenvolupament equilibrat. És una eina de relació amb el grup d'iguals, amb l'entorn social i amb si mateix i d'aquí en rau la seva vital importància. El joc és una representació de la realitat: mitjançant el joc, la mainada va entenent i aprenent com és el món que l'envolta i el comportament de les persones adultes ja que a través d'aquest joc imiten aquestes conductes i van assimilant l'estructura social que l'envolta. A més de la vessant educativa, el joc és també una font de transmissió de valors, normes socials i de tipus de relacions establertes entre les persones.

En l'etapa infantil, el primer joc que apareix és el joc simbòlic. A l'aula d'infantil està contemplada la importància d'aquest joc per al desenvolupament i hi ha diversos racons de joc simbòlic i de vida pràctica, aquests últims, tenint en compte la pedagogia de Maria Montessori.

En aquest tipus de joc, la mainada jugar a mares i a pares, a escombrar, a tenir cura de la llar, a preparar menjars i a conduir el dia a dia a la llar. En aquesta etapa, els infants reproduïxen l'estructura familiar i els papers atorgats a cada membre familiar amb uns

grans valors al darrere. És important, que el joc que té la mainada no estigui replet de manifestacions i estereotips sexistes perquè si ho aprenen amb el joc ho realitzaran en la seva vida i la realitat social es veurà afectada i influïda per aquests patrons sexistes. Amb el visionat de relacions entre els personatges de les pel·lícules, dels llibres i de les sèries de dibuixos animats, els infants poden reproduir relacions que veuen com a “normals” i que aniran interioritzant en la seva xarxa de coneixements instal·lant-se com a “normalitat” en la manera que té l'infant d'entendre el món, les altres persones i les relacions que se'n deriven, reproduint-ho en la seva vida quotidiana.

A mesura que els infants van creixent i madurant, el joc simbòlic se substitueix per un joc més reglat en el qual s'han de seguir unes normes pautades per tal de poder jugar i, per últim, apareix el joc cooperatiu.

2.4. Legislació educativa envers el sexisme

Farem una visió des del marc europeu fins a la nostra comunitat autònoma, Catalunya, per tal de veure com es contempla la coeducació i com es preveu el sexisme contemplat en el marc legal que ens empara.

En el marc europeu:

- La ***Carta dels drets fonamentals de la Unió Europea (2000)***.
- El ***Pla de treball per a la igualtat entre dones i homes (2006-2010)***

En el marc estatal:

- La ***Ley Orgánica de Medidas de protección integral contra la violencia de género (2004)***
- La ***Ley Orgánica de educación (LOE) (2/2006)***
- La ***Ley Orgánica para la igualdad efectiva de mujeres y hombres (2007)***

En el marc autonòmic, l'***Estatut d'Autonomia de Catalunya (2006)***.

I, també, dos plans:

- El ***V Pla d'acció i desenvolupament de les polítiques de dones a Catalunya (2005-2007)***
- El ***Pla de polítiques de dones del Govern de la Generalitat de Catalunya 2008-2011***.

En el marc específic d'Educació, trobem:

- ***Llei 12/2009 d'Educació de Catalunya (LEC)***
- ***Les instruccions d'inici de curs***. Aquestes instruccions són publicacions que fa cada curs el Departament d'Ensenyament i que donen les directrius per a cada curs aplicables a tots els centres de titularitat pública pertanyents a la Generalitat

de Catalunya. En les instruccions d'inici de curs de 2011-2012 (2011: 45-46) es parla de la igualtat d'oportunitats per a nens i nenes. Se cita la Llei d'Educació i es defineix l'escola pública com escola inclusiva on s'han de promoure la igualtat d'oportunitats de nenes i nens, incorporar la perspectiva de gènere a l'acció educativa, prevenir i gestionar comportaments i actituds discriminatoris per raó de gènere, potenciar el reconeixement, la cooperació i el respecte mutu, i generar nous i millors models identitaris de masculinitat i de feminitat.

2.5. La coeducació a l'escola

La coeducació té la finalitat de promoure una educació que potenciï la igualtat real d'oportunitats i l'eliminació de tota mena de discriminació per raó de sexe, així com integrar de forma explícita i amb continguts d'aprenentatge la perspectiva de gènere. L'escola coeducadora és la que valora de manera igualitària l'experiència i l'aportació social i cultural de nenes i nens, de dones i homes sense estereotipar, invisibilitzar ni jerarquitzar cap postura o inquietud per qüestions de sexe. No es tracta d'acomodar les dones, les nenes en els valors, aprenentatges masculins sinó que és una educació que parteix d'una valoració igualitària de la dona en tots els aspectes i àmbits de la vida, tant públics com privats.

Si fem una visió general de l'escola de fa uns dos-cents anys cap aquí, veiem que l'escola com a institució no és estàtica i que s'ha hagut d'anar adaptant a la societat i als seus canvis per educar els membres futurs de la societat.

Inicialment, el sistema escolar estava centrat en un alumnat masculí, ja que l'educació de les nenes quedava relegada al marc familiar, per tal de preparar-se per la vida adulta. A mesura que va passar el temps, es va fer palesa la necessitat que les nenes rebessin educació formal però sense perdre de vista el seu futur: preparar-se per ser bones mares i esposes. Així apareixen les escoles segregades i separades per sexe: les escoles de nenes i les escoles de nens. En les escoles masculines predominaven els continguts acadèmics. En canvi, les nenes rebien una educació on els aprenentatges manuals de labors de costura, cuina i la lecto-escriptura bàsica necessària per aprendre a ser mares i esposes. Per tant, quedava clar que l'educació era segregada i jerarquitzada, on les nenes eren menys importants i necessitaven menys coneixements per realitzar la seva futura tasca a la societat, perpetuant generació rere generació els estereotips sexistes. Se seleccionaven els continguts en funció del sexe i de la importància que rebien nenes i nens.

A finals del segle XIX, es van començar a fer paleses idees sobre la necessitat que nenes i nens anessin a la mateixa escola, sobre les oportunitats de les dones per accedir

a estudis mitjans i superiors en diversos països com EUA, Noruega, Finlàndia, però a Espanya no arribaria fins gairebé un segle més tard l'idea de l'escola mixta. Amb l'Escola Nova apareixen les primeres nocions i reivindicacions sobre coeducació. Caldria citar un nom important: Emília Pardo Bazán, que el 1892 va proposar la coeducació a tots els nivells, però les seves idees van ser rebutjades.

A principis del segle XX, l'Escola Moderna de Ferrer i Guàrdia estén la seva pràctica coeducativa a una trentena de centres escolars. Mirant l'àmbit educatiu a Catalunya, trobem que les idees de l'Escola Nova, centren les vessants educatives i són el precedent per l'organització del sistema educatiu de la Segona República i del govern de la Generalitat. Però amb l'esclat i el final de la Guerra Civil Espanyola i durant la dictadura del règim franquista, l'opció de l'escola mixta i les idees de la coeducació queden relegades a la foscor, en un últim pla, ja que l'església torna a ser la institució que marca les regles de l'educació i és contrària a totes aquestes idees renovadores. Torna l'educació, els ensenyaments i els valors segregats per qüestió de sexe i els estereotips i els rols sexistes tornen a prendre vital importància. No és fins al 1970 que es modifica la legislació referent en Educació i apareix la *Ley General de Educación*. Amb l'arribada d'aquesta llei es va generalitzant l'escola mixta, però sense parlar de coeducació ja que es considera que el fet que nenes i nens vagin al mateix centre escolar ja proporciona igualtat i no discriminació.

Fins aquí, són moltes les persones expertes que han treballat i treballen per la coeducació i la igualtat d'oportunitats per a les dones i els homes, però a l'escola encara li queda un llarg camí per ser una escola coeducadora. Fa falta revisar el currículum, el currículum ocult, els materials escolars, el llenguatge, els valors que es transmeten, l'organització dels centres escolars i les pràctiques educatives. Tot i això, hi ha moltes escoles que inclouen projectes de coeducació i que promouen la igualtat real d'oportunitats entre nenes i nens. Per posar-ne un exemple, l'Escola Ciutat Jardí de Lleida, que amb la seva organització per ambients permet introduir sabers femenins en el dia a dia a l'aula.¹

Les principals persones expertes que han parlat sobre el tema de la coeducació han estat diverses i han proposat coneixements, idees i pràctiques que han servit per poder ser conscients de la desigualtat i poder obtenir eines per poder anar fent canvis en l'estructura educativa per tal que arribi a ser coeducativa².

¹ *Educar és coeducar*. (2008). Escola Ciutat Jardí de Lleida. Presentació power point que es troba a la xarxa.

² Marina Subirats, Amparo Tomé, Xavier Bonal *et alii* han realitzat molts estudis sobre el tema de la coeducació.

2.6. Projectes antercedents similars

El joc és un tema important en la societat. Els patis escolars existeixen en tots els centres educatius de Catalunya, d'Espanya i els conflictes, els valors, les actituds i la transmissió de rols hi són presents siguin patis d'escoles o d'instituts, de pobles petits o grans ciutats.

2.6.1. Publicacions i projectes sobre el joc i la coeducació

Tres són els noms més rellevants pel que fa a l'estudi del joc en els patis escolars com a mecanisme de transmissió de rols i estereotips sexistes: Xavier Bonal, Marina Subirats i Amparo Tomé.

Marina Subirats i Amparo Tomé són dues expertes en temes de coeducació i, més en concret, en l'àmbit del joc a l'esbarjo escolar. Han publicat diversos llibres, com ara *Pautes d'observació per a l'anàlisi del sexisme en l'àmbit educatiu* (any) i *Balones fuera* (2007). La primera publicació citada dóna unes pautes clares i senzilles per observar el sexisme en els diferents àmbits educatius: el llenguatge, els llibres, el material escolar, la violència escolar i el pati de jocs.

Balones fuera, per la seva banda, és una anàlisi i un conjunt d'estratègies d'intervenció per a la construcció d'un pati coeducatiu.

Pel que fa a Xavier Bonal, és coautor amb Amparo Tomé del volum *Construir l'escola coeducativa. La sensibilització del professorat* (1997) i autor del quadern de l'ICE *Canviar l'escola: la coeducació al pati de jocs* (1997), que aborda directament el tema del pati i dóna línies d'orientació per al professorat.

Una altra autora que ha abordat el tema del sexisme al joc és Gloria Arenas Fernández, que ha fet un estudi titulat *La magia del juego no tiene género*. En l'estudi en qüestió, es parla de la importància del joc en el desenvolupament i la socialització dels infants i subratlla el fet que el joc també és una font de discriminació. Al mateix temps, aporta idees per poder donar eines al personal docent per utilitzar la màgia del joc per millorar la convivència i eliminar els estereotips sexistes.

La publicació més recent sobre el tema que ens ocupa és la de la Fundació Jaume Bofill, que s'encarrega d'estudis sobre educació, i que ha publicat un extens treball sobre el pati de jocs titulat *Els patis de les escoles: espais d'oportunitats educatives* (2010).

Finalment, he d'esmentar la campanya *Juguem? Jugant s'aprèn a viure*, que és un guia d'activitats per a la coeducació i la no violència de gènere que se centra en el joc i la influència que té en la socialització de la mainada.

2.6.2. Iniciatives semblants a la que es presenta

L'Escola Thau de Barcelona³, ha decidit que els dijous és el dia en què no es pot jugar a pilota, per tal de fomentar la participació en altres jocs que no siguin el futbol, la recuperació de jocs tradicionals i el foment de la coeducació mitjançant el pati de jocs.

L'Escola Àgora, per la seva banda, ha fet una observació del pati escolar i ha implementat diverses mesures per conèixer nous jocs i ha determinat 2 dies sense pilota.

Finalment, a l'Escola Pare Algué de Manresa es van celebrar unes jornades de coeducació i, en una d'elles, titulada "El pati és de tothom", les nenes van manifestar el seu malestar. A partir d'aquí es va iniciar un projecte coeducatiu en el qual un dia a la setmana hi ha un joc alternatiu al futbol o jocs de pilota.

3. METODOLOGIA

La proposta que es planteja en aquest treball es basa en l'anàlisi concreta del sexisme en la comunitat educativa de l'Escola d'Alins. El marc metodològic és la coeducació, partint de la idea que la coeducació és una aposta que parteix de les diferències entre els sexes per aconseguir l'equitat i la igualtat. El primer pas perquè la coeducació sigui una realitat és la conscienciació i la sensibilització de la comunitat educativa i, en especial, del professorat de l'escola. Per tal de fer un projecte coeducatiu i de tenir en compte la coeducació, cal un esforç en formació inicial per tal de construir una base sòlida i ben posicionada.

Per tal de poder dur a terme aquest treball de fi de màster s'ha seguit una metodologia quantitativa i qualitativa on s'han seguit unes accions que s'han estructurat en quatre fases ben diferenciades i que, com explica Xavier Bonal (1997) són necessàries per canviar les pràctiques educatives i convertir-les en coeducatives.

Així doncs, per tal d'aprofundir en el coneixement de la realitat objecte d'anàlisi i per tal de poder assolir els objectius marcats a l'inici del present document, s'han seguit les quatre fases que se citen a continuació:

1. **Fase prèvia d'anàlisi documental.** En l'esmentada fase, s'ha fet un treball previ on s'ha buscat bibliografia relacionada amb el tema per tal de poder fer una primera aproximació en el tema: llibres, revistes de pedagogia, articles relacionats en coeducació, etc. Aquesta fase ha servit per poder construir una base sòlida en l'estudi de la coeducació que han fet diverses persones expertes com Marina Subirats, Xavier Bonal, etc.

³ Cf. M. Gutiérrez, "No només futbol al pati", *La Vanguardia* (12-3-2012): <http://ampaipse.files.wordpress.com/2012/03/lvg201203120201lc.pdf>

A més, en aquesta fase també s'han consultat documents oficials de l'escola per tal de veure com es contempla la coeducació a l'escola on està emmarcat aquest projecte⁴.

2. **Fase d'investigació i diagnosi.** Un cop feta la introducció en el tema, la segona fase ha estat la d'investigació i diagnosi. Aquesta fase s'ha centrat en l'estudi de camp a l'Escola d'Alins. El primer pas que s'ha seguit ha estat l'observació directa i sistemàtica dels infants, del personal docent i del personal de monitoratge lliurement, sense incidir en els seus comportaments ni els seus mecanismes de relació i de resolució de conflictes. Les observacions s'han dut a terme durant els mesos de maig i juny, tres dies a la setmana, els dilluns, dimecres i divendres de cada setmana. S'han realitzat unes graelles d'observació on s'hi han anotat de manera gràfica i sistemàtica, les relacions entre el grup d'iguals, els grups que es formen en els jocs, els jocs als quals es juguen i els espais que ocupa la mainada en el pati de jocs. A més, s'ha parat especial atenció en el paper de les persones adultes que incideixen en el pati de jocs, en l'estructuració dels espais i en la resolució dels conflictes.

Les hores d'observació han estat a les 08.50 del matí, a les 11.00 del matí i a les 14.30 de la tarda coincidint amb les hores d'acollida matinal, esbarjo del matí i esbarjo del migdia o acollida del menjador.

Després de les primeres observacions, s'han dut a terme unes enquestes per diagnosticar l'existència de discriminacions sexistes en el pati de jocs i la concepció dels infants, el personal docent i el personal de monitoratge sobre el joc i les relacions entre els membres de la comunitat educativa.

Les enquestes han estat passades de diverses maneres. Els membres del grup d'Educació Infantil han realitzat les enquestes individualment en una classe on hi hem estat a soles i han pogut respondre amb tota naturalitat i espontaneïtat. Jo els he realitzat les preguntes i cada infant m'ha donat les seves respostes. Les nenes i els nens de Cicle Inicial han fet les enquestes a la seva aula amb la meva ajuda. Tot i això cal dir que ho han fet bastant autònomament.

⁴ Fent un estudi del projecte educatiu de centre i el projecte de direcció de l'escola d'Alins, objecte d'estudi d'aquest treball, he comprovat que no es fa cap esment ni de la coeducació ni del sexisme ni tampoc hi ha pautes per tal d'incidir en cas de violència cap a les dones. Val a dir que en projecte educatiu de la ZER Alt Pallars Sobirà on pertany el centre, hi ha un esment a la coeducació citant en l'aparat de trets d'identitat: *"Partim dels principis d'igualtat i no discriminació per raó de sexe, que inspiren l'activitat educativa. L'Ensenyament que es proporciona als nens i nenes, és igual i es desenvolupa en un marc de coeducació. L'Escola defensa la llibertat així com la igualtat sense discriminació per motius de religió, idees polítiques, sexe o raça. El mestre ha de poder donar el seu paper personal si els nens li ho demanen, però sense adoctrinar."* Com es pot veure, en la mateixa citació de coeducació hi ha dues mostres de sexisme en el llenguatge: el mestre i els nens.

L'alumnat de Cicle Mitjà i la nena de Cicle Superior ho han realitzat autònomament i de manera individual explicant i argumentant les seves respostes fet que es deriva de la seva edat i la seva grau de maduresa.

Les primeres enquestes que s'han passat han estat les de la mainada perquè la limitació del final de curs era un fet que condicionava la temporització del treball. Seguidament, al mes de juliol, s'han passat les enquestes al professorat i al personal no docent fent-los una explicació prèvia del treball que s'estava realitzant.

I, per últim, s'han realitzat les enquestes a les 11 famílies que formen part de la comunitat educativa de l'Escola d'Alins.

Un cop passades totes les enquestes se n'ha fet un buidatge segons l'ordre rigorós en el qual han estat passades.

Pel que fa a les enquestes de l'alumnat, he separat els resultats per cicles (inicial, mitjà i superior) i per sexe (nens o nenes) sense tenir en compte el curs. Seguidament he fet un buidatge de les preguntes i algunes observacions destacables i, per últim, un cop recollides totes les dades, he procedit a realitzar els gràfics per tal d'il·lustrar d'una manera més clara les concepcions, visions i actuacions de l'alumnat en el pati de jocs per fer palès, entre altres aspectes, que l'ús de l'espai és discriminatori i que les relacions i els jocs lliures a l'hora de l'esbarjo venen condicionats pels estereotips.

En la resta de les enquestes, he seguit el mateix mètode de buidatge. Pel que fa al professorat el personal de monitoratge he separat els resultats per sexes.

En quant al sector famílies, m'he topat amb reticències, ja que algunes s'han sentit cohibides pel tema que es tractava. A vegades, són reticents a respondre enquestes fora de l'escola pel fet de "no respondre el correcte" o per por del què diran. Però en comentar-ho en un cercle més íntim i de confiança em van animar a demanar la participació de totes les famílies per fer una visió més global de la comunitat educativa de l'escola.

3. Un cop feta la investigació i diagnosi, és bo que es pugui intervenir en els fets que s'han detectat. Si no fos així, de ben poc serviria descobrir l'existència de desigualtat en el pati de jocs. Per tant, un cop assolida l'anterior fase he passat a la **fase d'intervenció-acció** sobre la realitat investigada. Buscant estratègies i recursos de manera fonamentada per tal de poder incidir en tota la comunitat educativa envers el sexisme i, més en concret, en el sexisme en els jocs al pati i en els estereotips sexistes que es transmeten als infants i que es van perpetuant

en la xarxa de coneixements, en les actituds i valors de les societats del futur. Està a les nostres mans, contribuir a que això no es perpetui i, per aquest motiu, s'ha dut a terme un pla d'acció.

4. Quan s'ha dut a terme qualsevol projecte és bo dissenyar un pla d'avaluació per saber si les accions realitzades han estat favorables i, això, és en que consisteix la **fase d'avaluació**. En la fase d'avaluació s'han buscat recursos per avaluar la tasca coeducativa i el nivell d'incidència en els infants i en la resta de la comunitat educativa, revisant els objectius plantejats i avaluant les tasques realitzades.

4. ANÀLISI

En aquest apartat del treball es duu a terme un anàlisi de la situació. Per tal de poder fer un anàlisi exhaustiu sobre el sexisme en la comunitat escolar de l'esmentada escola, es fa una contextualització de l'entorn i de l'escola. A posteriori es fa una síntesi de l'observació al pati i després les concepcions de l'alumnat, el professorat, el personal de monitoratge i les famílies sobre el tema que ens ocupa: el sexisme en els jocs a l'esbarjo. Finalment, es recullen unes conclusions referents a la diagnosi.

4.1. Contextualització de l'entorn

L'entorn on s'emmarca aquest treball és el Pirineu Lleidatà, concretament la comarca del Pallars Sobirà. L'escola on se situa aquest treball d'investigació és l'Escola d'Alins, una petita escola que pertany a una Zona Escolar Rural, la ZER Alt Pallars Sobirà. La resta de les escoles que formen la ZER són: Escola Els Minairons, Escola de Llavorsí, Escola Montsent de Pallars i Escola de Tírvia.

4.1.1. Situació geogràfica

La comarca del Pallars Sobirà, és una extensa comarca del Pirineu Lleidatà. S'estén de sud a nord des del Congost de Collegats fins al poble d'Alòs d'Isil. És la quarta comarca més extensa de Catalunya i té una de les densitats més baixes amb quatre habitants per quilòmetre. En total, compta amb unes 6.666 persones.

La capital de la comarca és Sort i és el nucli de població més extens de tota la comarca. Situant la ZER Alt Pallars Sobirà dins la comarca, podem afirmar que està situada a la part més septentrional de la comarca. El poblament es caracteritza per l'abundància de petits assentaments ubicats als fons de les valls, seguint el curs del riu Noguera Pallaresa i els seus múltiples afluents.

El clima de la comarca es caracteritza per ser un clima d'alta muntanya amb contrastos molt grans entre les estacions de l'hivern i l'estiu. Les característiques climàtiques fan que s'hagi de tenir molt en compte a l'hora de planificar sortides i excursions.

4.1.2. Situació socioeconòmica

La comarca es caracteritza per nodrir-se, econòmicament, dels tres sectors de producció. Hi ha moltes famílies que es dediquen a explotacions ramaderes i que després produeixen productes per tal de poder-los comercialitzar, com per exemple: carns, iogurts, formatges i molts altres productes que se'n poden extreure.

El segon sector d'ocupació, en la comarca, està constituït per persones treballadores que realitzen tasques de treball en les múltiples centrals hidroelèctriques, com ara Espot, Llavorsí i Tavascan, entre altres. Durant aquests darrers anys, una de les principals fonts d'ingressos per a les famílies ha estat el sector de la construcció però actualment és una de les ocupacions amb més atur de la comarca.

I una altra activitat econòmica molt important és el turisme i tots els serveis que estan encarats a aquesta activitat tan important i que aporta molts ingressos a la comarca. La comarca ha sabut crear una marca de turisme que atrau moltes persones tant a l'hivern com a la resta d'estacions.

A l'hivern, el turisme està marcat per la neu i els esports d'hivern. La comarca disposa de tres estacions d'esquí on es pot practicar tot tipus d'esports d'hivern i això aporta grans beneficis econòmics al Pallars Sobirà.

Durant la resta d'estacions de l'any, el turisme s'encara cap a la natura, les excursions i les activitats familiars envoltades en els magnífics paisatges del Parc Natural de l'Alt Pirineu i el Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici.

Al voltant de totes aquestes activitats hi ha molts hotels, cases rurals RCP, apartaments i càmpings que allotgen la gent que ve a fer turisme a la bonica i natural comarca del Pallars Sobirà.

4.1.3. Xarxa educativa

La xarxa educativa que conforma la comarca està formada per dues grans escoles, a més a més de la ZER Alt Pallars Sobirà. Són l'Escola La Closa, d'Esterrí d'Àneu i l'Escola Angel Serafí Casanovas, de Sort. Aquestes escoles, a diferència de la ZER, són escoles que tenen tots els nivells complets i, fins i tot, alguns els tenen desdoblats.

Quan la mainada acaba l'Educació Primària han d'anar a l'institut i les famílies poden decidir lliurement on aniran les seves filles i els seus fills: a l'INS de Sort o a l'INS d'Esterrí. Val a dir, que moltes de les famílies que tenen mainada a la ZER decideixen

escolaritzar-los a Esterri d'Àneu perquè els grups són més reduïts i perquè el nivell d'escolarització és fins a finalitzar l'ESO.

4.2. Contextualització de l'Escola d'Alins

4.2.1. Característiques específiques de l'escola

4.2.1.1. Ubicació de l'escola

L'Escola d'Alins és el primer edifici que es troba seguint la carretera general que ve de Llavorsí i que travessa el poble fins a arribar a Àreu, l'últim poble de la Vall Ferrera.

L'edifici escolar llinda al nord amb el pati i un hort, al sud amb un prat molt gran en el qual hi ha vaques i cavalls que pasturen durant l'hivern, quan baixen de l'alta muntanya. A l'oest llinda amb el pati i, més enllà, amb un altre prat on hi pasturen el bestiar. I, a l'est, llinda amb la carretera. Per tant, d'aquesta descripció, i tal com es pot apreciar a les fotografies següents, l'entorn de l'escola és un entorn rural, verd i natural. Molta gent es queda meravellada amb la blancor del pati i dels prats a l'hivern i la verdor que ens envolta durant la resta de mesos de l'any.

4.2.1.2. Estructura física de l'edifici

L'edifici escolar consta de dues plantes, de 50 m² cadascuna, on hi ha ubicades les dues aules que formen l'escola. A la planta baixa hi ha l'aula més gran on hi ha la majoria de l'alumnat: l'alumnat d'Educació Primària. Aquest alumnat, i jo mateixa, comparteix l'aula, tot i que hi ha dos grups diferenciats: Cicle Inicial en l'espai més ampli, i Cicle Mitjà i Superior en l'altre espai més reduït. A més, l'aula consta d'un lavabo.

A la planta superior, hi ha l'alumnat d'Educació Infantil amb un espai més petit i recollit on hi ha, també, una habitació de material i un WC.

Cal dir que aquesta estructuració de la mainada d'Infantil al pis superior es deu al fet que l'escola ha sofert un gran creixement, triplicant el seu alumnat en 5 anys, ja que moltes famílies han decidit canviar la vida de la ciutat per la criança en un poble. I, fa quatre cursos, es va decidir habilitar l'antic "pis de mestra" i convertir-lo en una aula més de l'escola i poder donar més confortabilitat i qualitat educativa a una escola que, dia rere dia, va fent-se més gran i extensa.

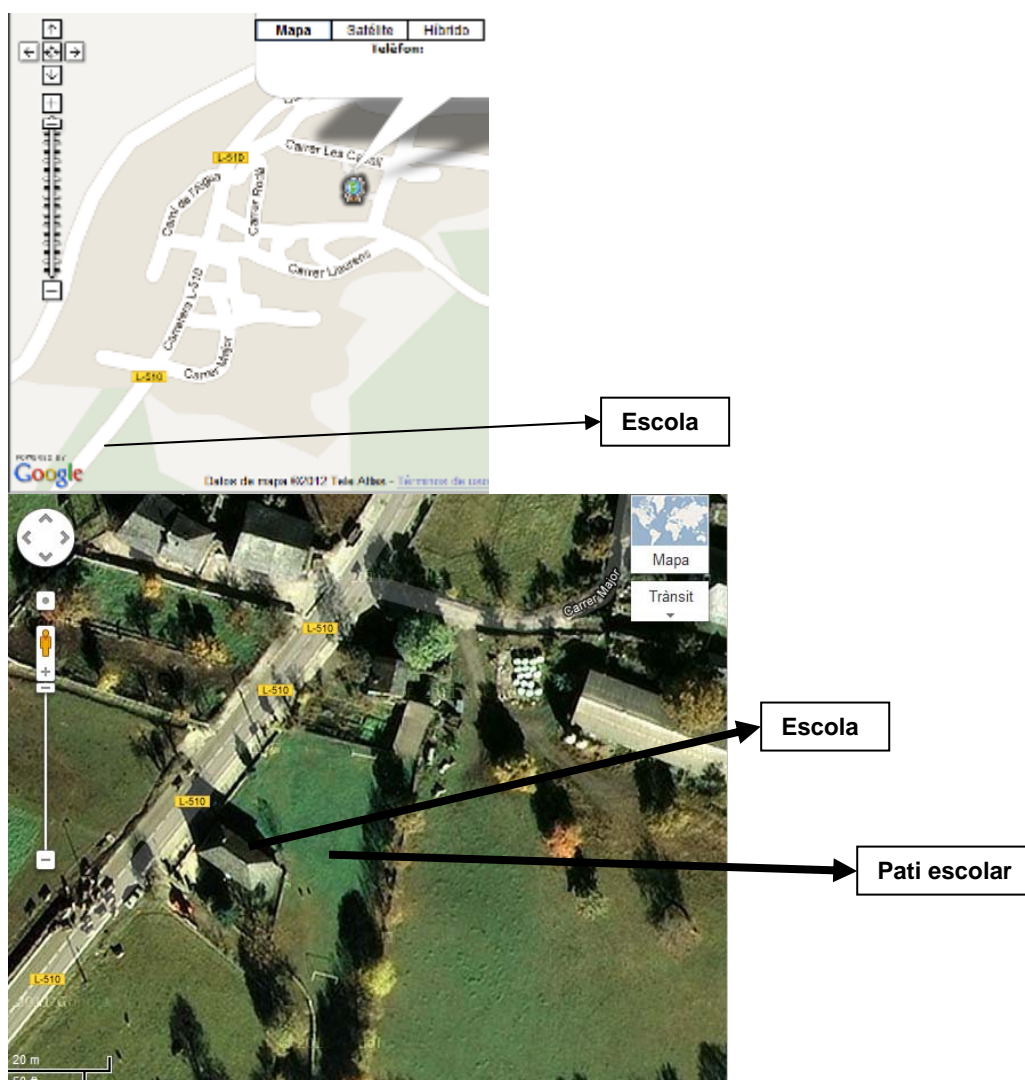
4.2.1.3. Característiques del pati de l'escola

El pati de l'escola és un pati ampli, verd i assolellat. És molt extens, el solar consta d'uns 1.735 m², incloent el pati i l'escola. També hi ha molta vegetació que permet que els jocs infantils es desenvolupin en un espai en consonància amb el seu entorn més proper. A més, dels recursos naturals, és a dir dels elements de joc naturals, el pati consta

d'elements lúdics de joc: dues estructures metàl·liques, les porteries, dos gronxadors, un tobogan i una estructura de fusta unida al tobogan on els infants poden pujar, "emparrarse" i gaudir. A la part més propera de l'edifici escola, hi ha dos balancins per a la quitxalla més petita de l'escola i un sorral.

Les superfícies que recobreixen el pati són dues: l'herba natural que caracteritza l'entorn i el cautxú, una nova modalitat que cobreix la zona dels gronxadors des de fa gairebé tres anys, quan es van canviar els elements lúdics de l'escola que no eren adequats per la mainada ja que eren molt antics i no estaven dins la normativa legal, com podem trobar recollit en l'informe de J. Bofill (2010).

El pati de l'escola no consta de bancs ni enllumenat. Tan sols hi ha l'enllumenat procedent de la façana principal de l'edifici escolar.

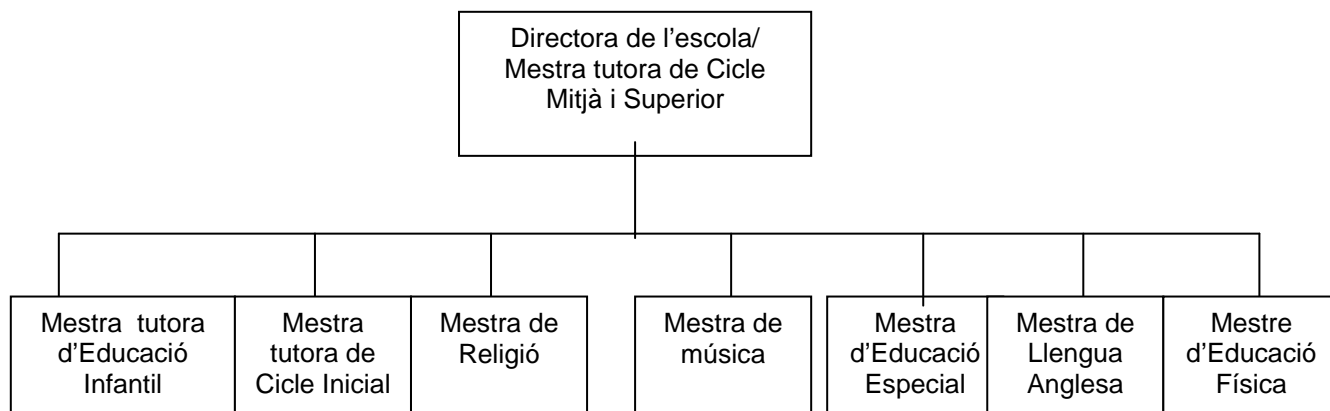

4.2.2. Organització humana de l'escola

L'equip docent de l'escola està format per 3 mestres tutores i 5 mestres itinerants que imparteixen les especialitats d'Educació Especial, Llengua Anglesa, Música, Religió i

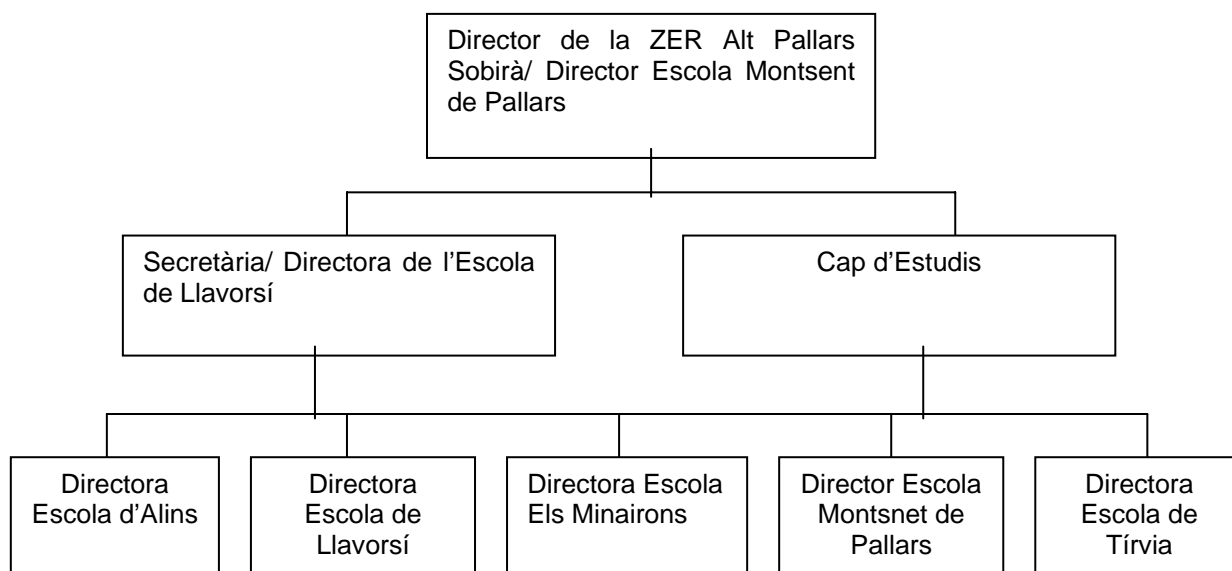
d'Educació Física. Estadísticament ens trobem amb un 10% d'homes i un 90 % de dones que formen l'equip de docents de l'Escola d'Alins. La mitjana d'edat de l'equip docent ratlla els 33 anys.

L'organigrama de l'escola està organitzat de la manera següent:

El fet que es tracti d'una escola de tres unitats fa que l'equip directiu només estigui format per la Directora que, alhora, és la tutora de Cicle Mitjà i Cicle Superior.

Si mirem la formació de la ZER, trobem que l'organigrama varia una mica en quant als càrrecs directius. El càrrec de més valor està ocupat per un home que, alhora, és el Director de l'Escola Montsent de Pallars (Rialp). La secretaria està ocupada per una dona que, alhora, és la Directora de l'Escola de Llavorsí i la Cap d'Estudis, una de les mestres de l'Escola Els Minairons de Ribera de Cardós.

A més de l'Equip Docent, a l'escola també intervé el personal de monitoratge format per dues dones d'una mitjana de 40 anys. El seu nivell de formació varia entre l'Educació Primària i un Cicle de Formació de Grau Superior. La monitora d'acollida matinal és l'encarregada d'obrir l'escola i acollir l'alumnat procedent d'una de les línies de transport

escolar. En total, aquesta monitora fa una tasca educativa de 30 minuts diaris amb els infants. Si les condicions climàtiques ho permeten, la mainada arriba a l'escola i s'està al pati amb la monitora. Quan no és així, l'acollida matinal es realitza dins l'escola, a l'aula de primària.

La monitora del menjador escolar és l'encarregada de recollir l'alumnat de transport escolar a les 13.00 h a l'escola i es dirigeix cap al menjador escolar. Cal destacar que com que l'escola no disposa de menjador escolar, els infants que gaudeixen d'aquest servei ho fan en un dels dos restaurants del poble. Fins les 14.00 o 14.15 l'alumnat es troba al menjador gaudint de l'àpat de dinar. En acabar, la monitora i la mainada es dirigeixen cap a l'escola on fan gairebé una hora d'esbarjo. Durant aquesta hora l'alumnat juga lliurement al pati de l'escola sempre i quan les condicions climàtiques ho permeten; quan no és així s'organitzen racons de jocs lúdics i tranquils a l'aula d'Educació Primària. Pel que fa a l'alumnat, és una escola formada per 22 infants: 14 nenes (%) i 8 nens (%). Pel que fa als nivells educatius, l'alumnat es distribueix en tres grups: Educació Infantil, Cicle Inicial i Cicle Mitjà i Superior. La majoria de l'alumnat de l'escola utilitza el servei de transport escolar. Una de les línies és la d'Araós. La mainada d'Araós és la que gaudeix de l'acollida matinal, són 9 infants: un 60% són nenes i un 40% són nens. L'altra línia és la del transport d'Àreu amb 5 infants: un 70% són nens i un 30% són nenes.

A continuació, trobem les dades desagregades per sexe:

Educació Infantil 6 infants	Cicle Inicial 9 infants	Cicle Mitjà 6 infants	Cicle Superior 1 infant
P3: 3 nenes	1r: 3 nenes i 2 nens	3r: 2 nenes i 1 nen	5è: 0 infants
P4: 0 infants	2n: 1 nena i 3 nens	4t: 2 nenes i 1 nen	6è: 1 nena.
P5: 2 nenes i 1 nen			

4.2.3. Les famílies

L'escola està integrada per 11 famílies que complementen la comunitat escolar amb l'equip humà esmentat en l'apartat anterior.

A nivell socioeconòmic són famílies de nivell mitjà. Les activitats a les quals es dediquen professionalment són molt variades: mestres, personal d'administració pública, personal de la banca, ramaderia, pagesia i construcció. Per tant, els seus nivells de formació acadèmica són gairebé totes de nivell superior.

Són famílies participatives i integrades en el dia a dia a l'escola. Preocupades per l'educació de les seves filles i fills participen de la vida diària a l'aula, en les festes i tradicions i en un taller de famílies que hem anomenat: "Les famílies ens visiten". Un espai a l'horari escolar per tal que les famílies puguin venir a fer un taller de qualsevol

temàtica amb l'únic objectiu de participar de l'escola i compartir una estona amb la mainada.

La majoria de les famílies, un 90%, són membres de l'AMPA Vallferrera. L'Associació de mares i pares integra les famílies per tal de poder potenciar la seva participació en la dinàmica de la vida escolar. L'escola, per la nostra part, estableix amb l'AMPA una relació institucional marcada per la llei i basada en el Consell Escolar. A més, l'AMPA és un pont de connexió, entesa i comunicació entre família-escola i viceversa.

4.2.4. Trets identificatius de l'escola

Entenem l'escola com un servei públic a l'alumnat, les famílies i la societat en general i, com a reflex d'aquesta societat plural, l'escola respecta les ideologies amb el ben entès que aquestes siguin respectuoses amb la llibertat individual i col·lectiva de les persones.

L'escola ha d'ajudar a analitzar la realitat social i treballar per transformar-ne els aspectes negatius, però cal que la tasca escolar es complementi amb la que es duu a terme en altres contextos igual d'importants com són la família, les institucions, etc.

La nostra escola es caracteritza per una metodologia de treball activa que prioritza l'aprenentatge contextualitzat dels infants, a través d'un aprenentatge vivencial, significatiu i proper al context més immediat dels infants. És una escola oberta a l'entorn i a les institucions més properes que poden incidir en el procés d'educació dels infants.

Els trets d'identitat que defineixen l'Escola d'Alins són la concreció de la seva adaptació a l'entorn i a la realitat educativa en que es troba immersa. Així doncs, els trobem recollits en els següents punts:

- **Escola arrelada** als trets d'identitat de Catalunya i del municipi. Utilitzant, així, aquesta cultura com a base i amb l'interès per transmetre la seva realitat lingüística, històrica, geogràfica i sociocultural entenent la societat catalana des de la seva situació actual de la molta diversitat cultural per la qual està formada. Per tant, la llengua catalana serà l'element vehicular del procés d'ensenyament aprenentatge, seguint el que dicten la LEC i les instruccions d'inici de curs.
- **Escola acollidora i integradora.** És una escola que acull aprofitant la riquesa que ens proporciona la diversitat i que des de les pròpies possibilitats fomenta el creixement individual i l'adaptació a l'entorn, tot adaptant de manera dinàmica els dissenys curriculars a la realitat del grup classe.
- **Escola democràtica:** una escola que respecta les diferents ideologies polítiques, religioses i filosòfiques, tot fomentant el respecte i la tolerància davant de les diferències d'opinió i pensament i les diferències personals de tots. Durant l'escolaritat en aquest centre, es treballaran les competències socials dels infants,

afavorint el treball de la seva identitat, la seva adaptació a l'entorn i els valors de respecte cap a l'altre amb actitud de responsabilitat, diàleg i esperit crític.

- **Escola participativa:** una escola oberta a la comunitat educativa, gestionada pels seus protagonistes: el personal docent, l'alumnat i les seves famílies. Construint un projecte comú, cadascú des de l'àmbit que li pertoca.
- **Escola innovadora:** una escola oberta i dinàmica, que fomenta, tant en l'alumnat com en el personal docent, la iniciativa i la recerca a partir de l'aprenentatge interactiu i compartit. Una escola que posa a l'abast de l'alumnat les innovacions tecnològiques com a elements facilitadors dels aprenentatges.
- **Escola globalitzadora:** una escola que treballa des de la complexitat de la realitat i de l'individu, treballant d'una manera integrada els aprenentatges i que treballa des de la globalitat de l'infant, és a dir, tenint en compte els aspectes motrius, intel·lectuals, afectius i relacionals.

4.3. Observació del pati de l'escola

Per tal de dur a terme l'observació de les activitats que es desenvolupen al pati de l'escola, he dissenyat unes fitxes d'observació recollides a l'annex i que m'han servit per investigar, sense intervenir, el joc dels infants, la llibertat d'elecció i les relacions interpersonals que es donen.

El pati de l'escola, i concretament l'estona d'esbarjo, és un dels pocs espais dedicats única i exclusivament al joc i en ell s'hi poden observar molts prejudicis, estereotips i desigualtats entre nenes i nens. A més, en el pati també es pot observar els diferents papers que juguen tant mestres com personal de monitoratge i es pot comprovar com és la seva aportació a la riquesa de jocs, a la variació, a la resolució de conflictes sorgits arrel del joc, etc.

Segons el meu punt de vista professional, l'observació és el primer pas per prendre consciència, realment, dels usos, els temps i els espais que es donen en l'hora de l'esbarjo tenint en compte que és un temps educatiu. A més, a partir de l'observació es pot començar a fer propostes per millorar la qualitat i l'eficàcia de l'estona d'esbarjo, d'una manera rica, contextualitzada i, sobretot, constructiva, partint de les necessitats i característiques reals de l'escola.

A continuació es detallen les conclusions extretes de les observacions:

- **A què es juga?**

Derivat de l'observació d'aquestes setmanes, els jocs als quals es juga varien segons el sexe dels infants.

Les nenes tenen més varietat de joc: juguen als gronxadors, a jocs d'atrapar i, ocasionalment, a jocs de mans. Aquest últim és un joc que no han après a l'escola i, reconec, que, tot i ser molt útil per treballar la coordinació i altres habilitats, no es potencia gaire des de l'escola. Tot fent l'observació me n'he adonat.

Els nens es limiten a jugar a futbol sense tenir en compte que hi ha més jocs als quals es poden jugar. Aquest fet limita la seva interacció amb la resta de les companyes i la riquesa personal i relacional.

- **Com es juga?**

La manera de jugar de nenes i nens és molt diferent i això fa que els seus jocs també ho siguin.

El joc dels nens és més físic i els valors són: la rapidesa, l'habilitat i la força. El joc l'organitza el nen de 4t que és el més gran i al que tots els altres nens tenen com a líder per la seva habilitat i per la seva edat.

En canvi, el joc de les nenes té més valors com la responsabilitat, la tranquil·litat i el respecte mutu, sense jerarquies imposades per l'edat ja que la gran franja d'edats de les nenes, de 3 a 12 anys, fa que necessitin una gran entesa i paciència per adaptar els jocs a cada edat i, s'ha de reconèixer que ho aconsegueixen amb una facilitat que sorprèn. Ocasionalment, les nenes més petites juguen al sorral del pati potenciant el joc simbòlic però estan molt integrades amb els jocs amb "les grans", perquè llavors són les petites de veritat i se senten acollides i protegides.

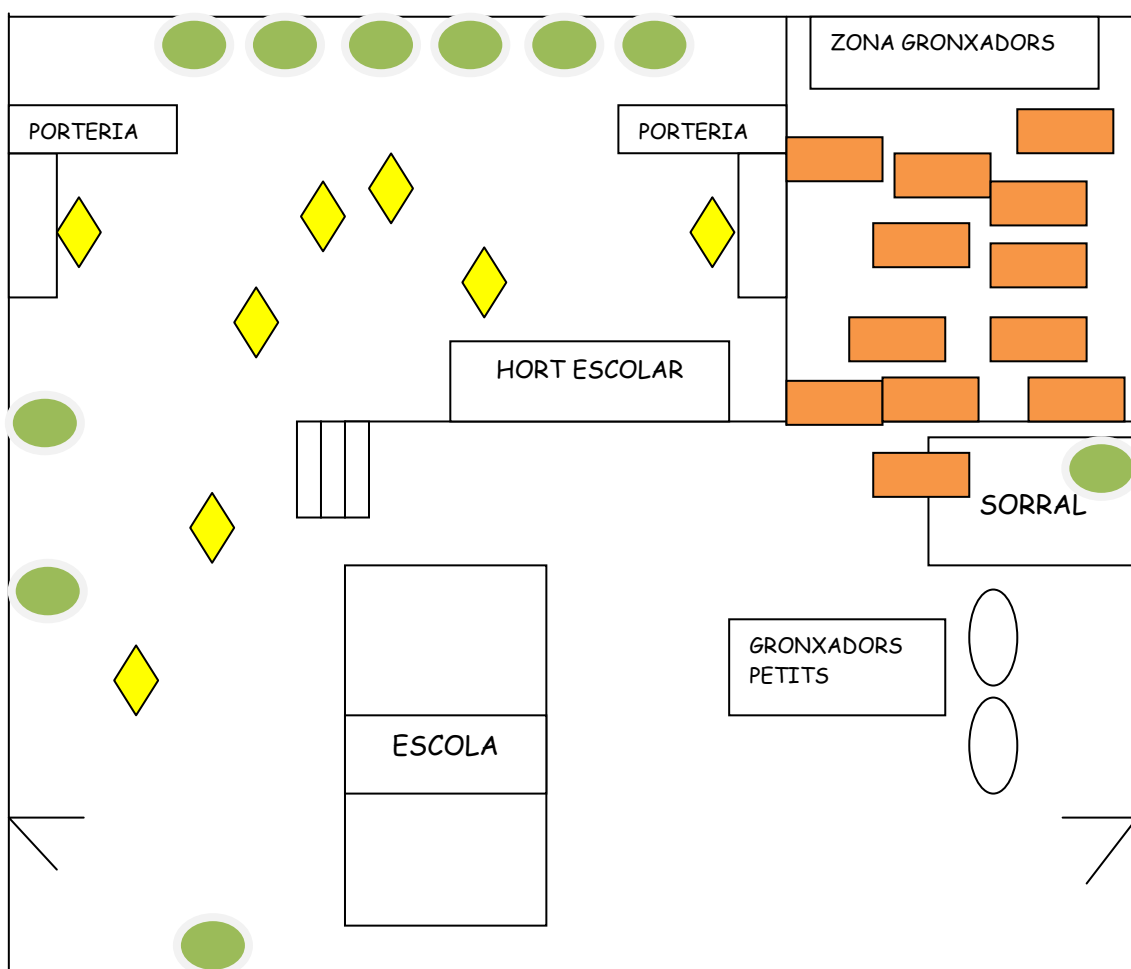
Realment, fins que no vaig parar atenció a mirar-ho no em vaig adonar de els estratègies col·laboratives que fan servir les nenes en els seus jocs.

- **Quin espai s'utilitza?**

L'espai més gran i el central l'utilitzen els nens. És l'espai de la gespa que està molt marcat per les porteries. El fet que hi hagi les porteries també determina d'antuvi que els nens juguin a futbol. A més, el fet que juguin amb la pilota fa que la trajectòria del seu joc i, per tant, la invasió de l'espai sigui molt més àmplia. Quan se'ls avisa que estan envaint l'espai de joc de les nenes, ells responen que és l'espai que necessiten per jugar i que necessiten les dues porteries per poder jugar a futbol com cal.

Les nenes utilitzen els espais laterals del pati i, quan volen córrer, per jugar a atrapar o a parar, han de negociar amb els nens que els deixin un espai de joc. I,

per fer-ho, a vegades els intenten convèncer perquè juguin amb elles. Els espais on juguen les nenes són els espais més nous i modernitzats que, al principi, tenien molt un gran atractiu per als nens, però que aviat van deixar de despertar el seu interès. Quan van ser la novetat, tots i totes es barallaven per ocupar-los però ara aquesta competència ha desaparegut. Tot i això, moltes vegades les nenes es queden relegades en aquell espai de joc sense jugar a les instal·lacions i aparells que conté aquell espai, com per exemple, els tobogans o els gronxadors. Però dóna la sensació que cadascú té molt estipulat el seu espai de joc.

- LLEGENDA:
- ARBRES I ARBUSTOS
 - NENS
 - NENES

• **Com es relacionen?**

Les relacions es donen exclusivament entre els participants del joc en qüestió, de manera que les interaccions entre nenes i nens són escasses. Els nens es

relacionen a través de la pilota, poques vegades parlen entre ells si no és per exigir: control, passes, seguretat, distància, o per “renyar” quan no ho fan bé. Aquest és el “paper dominant” que assumeix el nen de més edat. La majoria de les vegades aquest actua com a entrenador i, per tant, com a líder del grup i les relacions moltes vegades estan subordinades a aquesta circumstància.

Les relacions entre les nenes són ben diferents. S'estableixen molts diàlegs entre elles, tenen en compte la preferència dels jocs de les participants al joc i actuen amb cura, cautela i responsabilitat. No hi ha cap nena que lideri més que una altra, ja que la nena més gran, la de 6è curs, no assumeix el paper de líder i això fa que aquesta circumstància no determini les relacions entre les nenes. A mesura que avança l'hora del pati es veuen diferents jocs i agrupaments dins el grup de nenes i, la majoria de vegades, són més determinants les afinitats de jocs que no pas l'edat.

- **Quin paper adopten les persones adultes?**

El personal de monitoratge i el personal docent que estan al pati, tant en l'hora d'esbarjo del matí com en la del migdia, es dediquen a “vigilar” el pati i a tenir cura que tothom estigui bé, no hi hagi malestar ni enfrontaments i, si n'hi ha, ajudar a resoldre'ls. A vegades, tot i que no se'ls requereix ajuda per part dels infants, actuen com a mediadores. Quan se'ls demana ajuda, apliquen estratègies de resolució de conflictes, que a vegades resulten satisfactòries i altres són poc naturals per a la mainada. La monitora d'acollida matinal actua de la mateixa manera. En canvi, la monitora de menjador, actua proposant nous jocs per captar l'atenció de la mainada. Normalment ho aconsegueix però al cap d'una estona se'n cansen i tornen als seus jocs habituals.

- **Com es resolen els conflictes?**

Els conflictes sorgeixen en qualsevol joc. No hi ha diferències en els conflictes en funció del sexe dels infants però sí que hi ha diferències en la manera de resoldre'ls. Els nens i les nenes utilitzen diferents estratègies i mecanismes per tal de resoldre els conflictes i gaudir d'un joc fluid i agradable.

Els nens utilitzen més mecanismes violents com alçar la veu, fer petites amenaces i, ocasionalment, pegar al company o companya amb el qual s'estan enfrontant. Algunes vegades recorren a l'ajuda de les persones adultes presents en el pati però són comptades les ocasions.

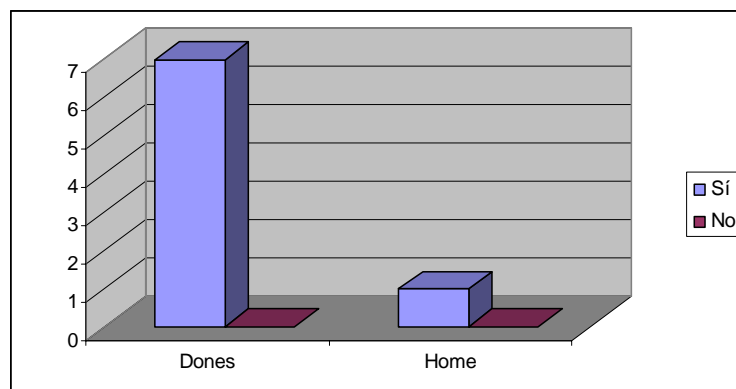
Les nenes, per la seva part, utilitzen més mecanismes de diàleg per tal de resoldre els conflictes que els sorgeixen. Algunes vegades alcen la veu per fer-se sentir en una discussió però són comptades les ocasions en què ho fan. A diferència dels nens, elles recorren més a les persones adultes per resoldre un conflicte quan veuen que se'ls escapa de les mans i no ho poden gestionar soles.

Quan hi ha un conflicte entre els dos grups (el de nens i el de nenes), les nenes són les primeres que recorren a les persones adultes per tal de resoldre els conflictes perquè "soles" no aconsegueixen imposar el seu punt de vista als nens.

4.4. Concepcions del professorat i del personal de monitoratge envers el sexisme en el joc dels infants. Recollida dels resultats de les enquestes.

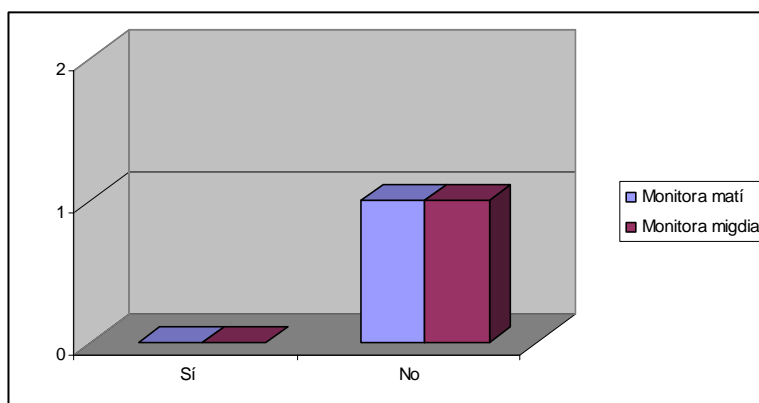
Pregunta 1: "Creus que el pati és el lloc idoni per veure les relacions de desigualtat entre nenes i nens?"

Pregunta 1. Personal docent

Com podem observar, tant les mestres com el mestre (el 100%) creuen que el pati és el lloc idoni per veure les relacions de desigualtat entre nenes i nens, perquè el pati és una estona en què els infants estan tranquils i escullen espontàniament els seus jocs i les persones que els acompanyen en el joc podem veure les diverses pautes de comportament i relació entre la mainada.

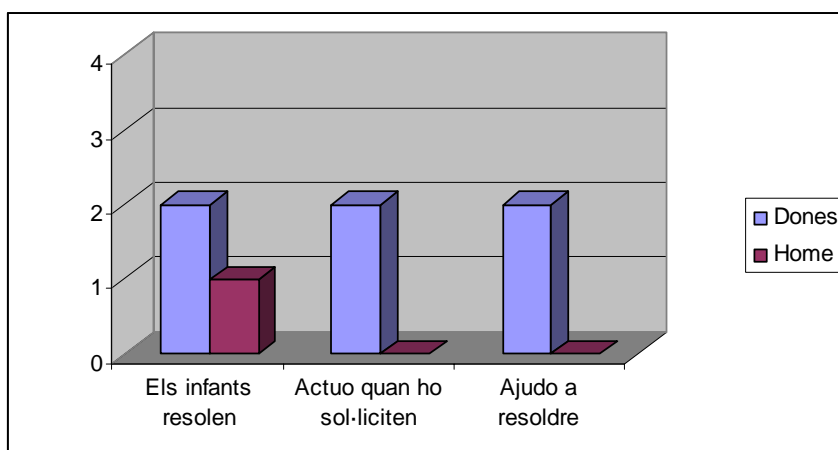
Pregunta 1. Personal de monitoratge

En quant al personal de monitoratge, veiem que es parla de llibertat d'elecció i la vessant lúdica i desestressant que té el pati escolar sense el personal docent, però no arriben a parlar ni de desigualtats ni de sexisme. Per tant, el 100% opina que no és el lloc idoni.

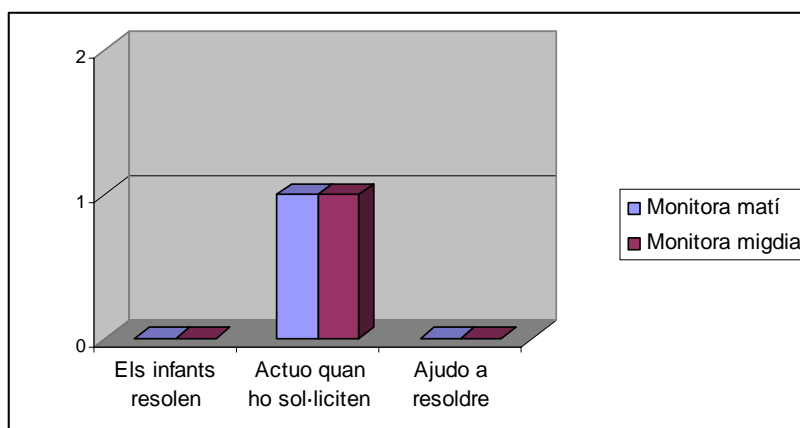
Pregunta 2: Si hi ha algun conflicte, com actues?

Pregunta 2. Personal docent

En el gràfic podem observar que el mestre (10%) deixa que la mainada resolgui el conflicte a la seva manera, deixa llibertat d'expressió de les emocions per tal que el problema pugui desaparèixer per si sol. Les mestres, en canvi, tenen opinions diferents: les dues de menys edat (30%), coincideixen amb el mestre i deixen que els infants ho resolguin amb les seves estratègies. Les de mitjana edat (30%), actuen només quan els infants ho sol·liciten i el 30% restant, coincidint amb les mestres de més edat, quan veuen un problema l'ajuden a resoldre. Per tant, aquestes últimes no deixen que els infants es puguin expressar, puguin buscar mecanismes autònomament per millorar la convivència al pati de jocs.

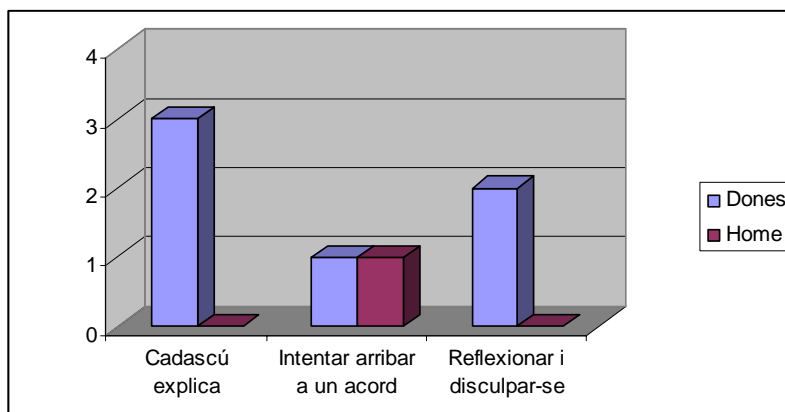
Pregunta 2. Personal de monitoratge

Pel que fa al personal de monitoratge, el 100% afirmen que només actuen quan els infants ho sol·liciten per tal que sigui la pròpia mainada la que hagi de resoldre els propis conflictes que van sortint en el joc.

Pregunta 3: Quines són les estratègies que segueixes en la resolució de conflictes...

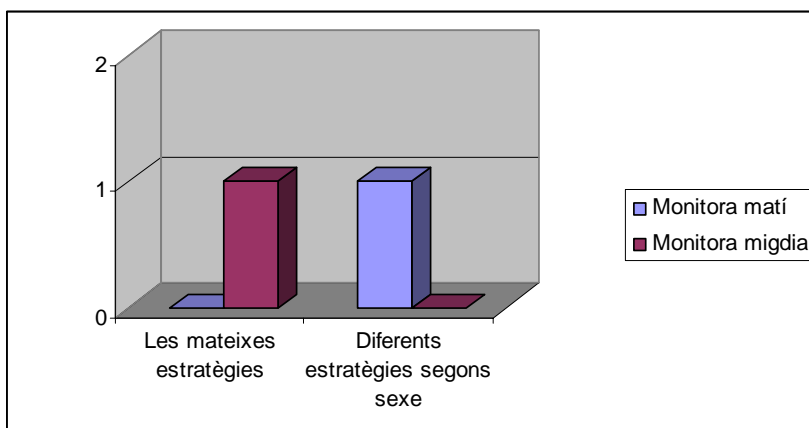
Pregunta 3. Personal docent. Entre nenes

Pel que fa als conflictes entre nenes, un 50% del professorat deixa que cadascuna expliqui el que ha passat i, a partir d'allà, es busquen solucions efectives. El 15% de les dones i l'únic mestre afirmen que intenten arribar a un acord després d'una conversa prèvia. Per últim, dues de les mestres, 30%, afirmen que l'estratègia que segueixen és la de fer reflexionar i disculpar-se.

El 100% del personal docent enquestat afirma que entre els nens i entre els grups mixtes segueixen les mateixes estratègies de resolució de conflictes. Per tant, es pot afirmar que, en quant a la resolució de conflictes, el personal docent no transmet ni es deixa influenciar per estereotips sexistes que els facin actuar de diferent manera segons el sexe que formen els grups de conflicte.

Pregunta 3. Personal de monitoratge

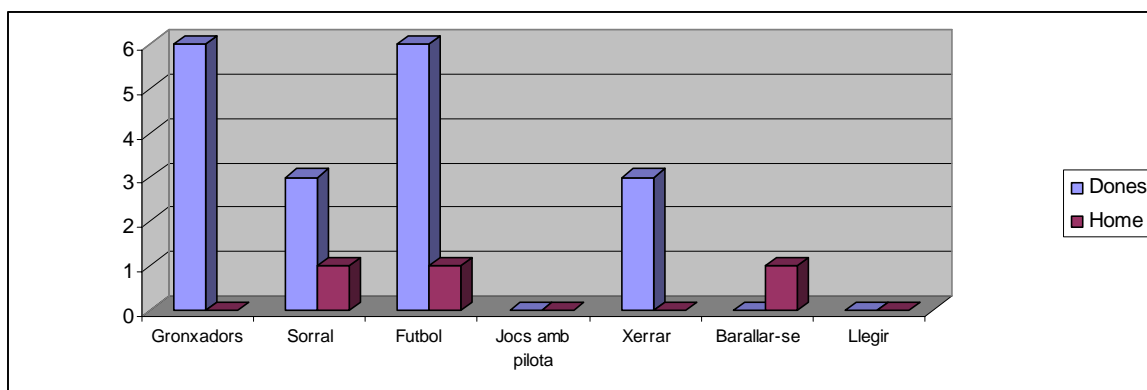

El 50 % de les enquestades afirma que utilitza les mateixes estratègies en la resolució de conflictes tan si és un grup només de nenes, un de nens o un grup mixt. El primer pas per a ella és que els infants parlïn i reflexionin. Si ells no tenen les estratègies per resoldre-ho diu que els separa i reflexionen de manera individual.

L'altre 50% diu que en cas de nenes i nens, les estratègies de resolució de conflictes són diferents. Amb les nenes veu molt factible ajudar-les a parlar i a arribar a una entesa, en canvi, amb els nens, veu més raonable parlar i pensar per separat per, després, poder explicar el que ha passat i resoldre el conflicte. I assegura que fa el mateix amb els grups mixtes on hi ha conflictes.

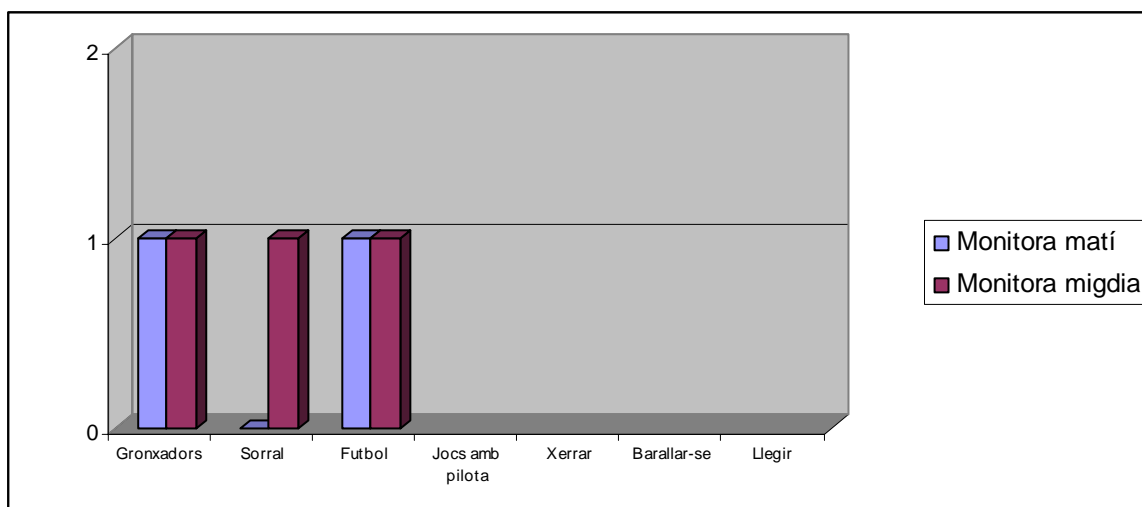
Pregunta 4: Què creus que fan les nenes i els nens a l'hora de l'esbarjo?

Pregunta 4. Personal docent

Tal com podem apreciar en el gràfic, i com he pogut apreciar en l'observació, hi ha dues activitats que es destaquen sobre les altres: els gronxadors i el futbol que són les dues activitats que he observat en l'anàlisi on he vist que hi havia manifestacions sexistes, separant el joc per sexes. Una opinió alternativa és la del mestre que diu que les nenes i els nens es dediquen a barallar-se, tot i que no queda clar si ho atribueix a les nenes o als nens o bé si ho atribueix als grups mixtes.

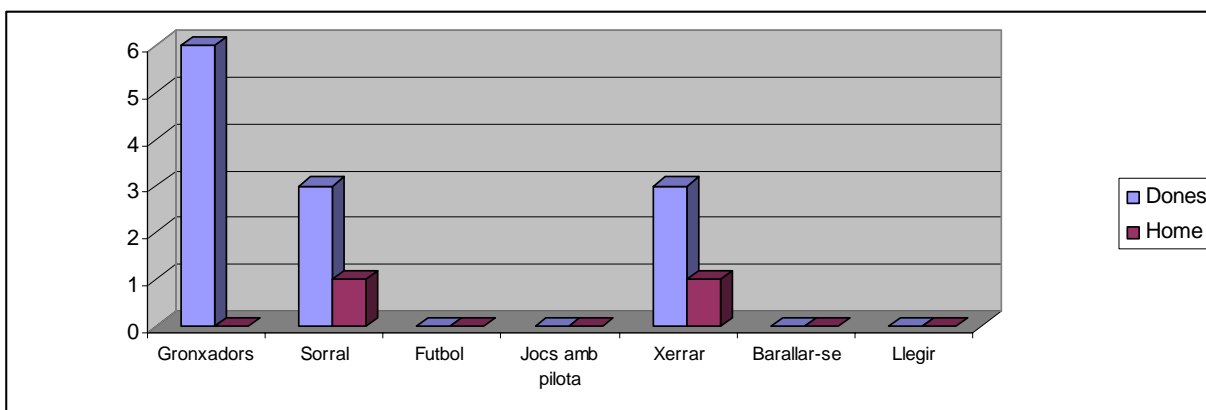
Pregunta 4. Personal de monitoratge

En quant al personal de monitoratge, podem observar que, per al 100% de les persones enquestades, destaquen el futbol i els gronxadors com a elements de joc en els grups mixtes. En canvi, el sorral, només es contempla com a joc amb la monitora del migdia (50%), ja que al matí és normal d'escola per tal que l'alumnat entri a les 9 del matí net i preparat per començar la jornada escolar.

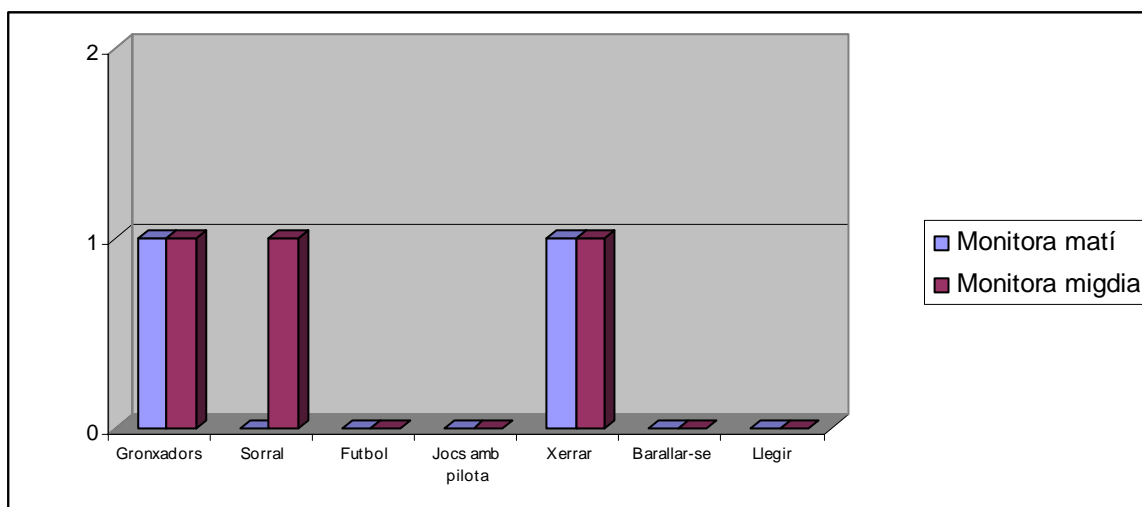
Pregunta 5: En el cas de les nenes, què creus que prefereixen fer durant l'hora de l'esbarjo?

Pregunta 5. Personal docent

El 100% dels homes atribueix a les nenes les activitats de xerrar i de jugar al sorral. Podria ser que ens trobem davant de l'estereotip sexista que es refereix a que les dones xerren molt? En canvi, un 60 % de les mestres opina que les nenes prefereixen els gronxadors, que és el que realment fan i he pogut constatar en l'observació. L'altre 40% creu que les nenes prefereixen el sorral i el mateix percentatge diu que prefereixen xerrar.

Pregunta 5. Personal de monitoratge

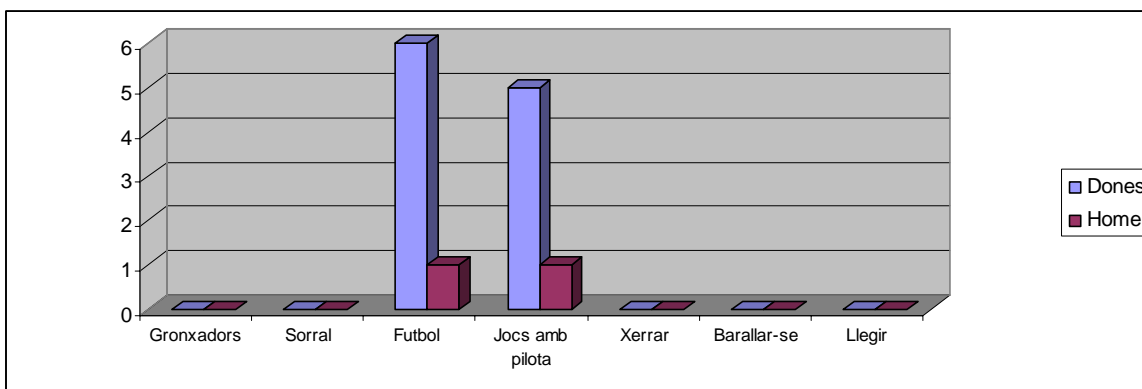

El 100% de les monitores enquestades afirmen que les nenes, a l'hora de l'esbarjo, es dediquen a jugar als gronxadors i a xerrar. Una altra vegada s'atribueix el "xerrar, parlar" a les nenes, al sexe femení i no pas als grups mixtes o als íntegrament masculí. De les observacions al pati n'he extret que les nenes no es dediquen únicament a xerrar sinó que utilitzen les converses per desenvolupar part del seu joc. Cosa que no fa el grup masculí ja que la conversa no és l'essencial del seu joc (futbol).

El 50% afirma que també juguen al sorral.

Pregunta 6: En el cas dels nens, què creus que prefereixen fer durant l'hora de l'esbarjo?

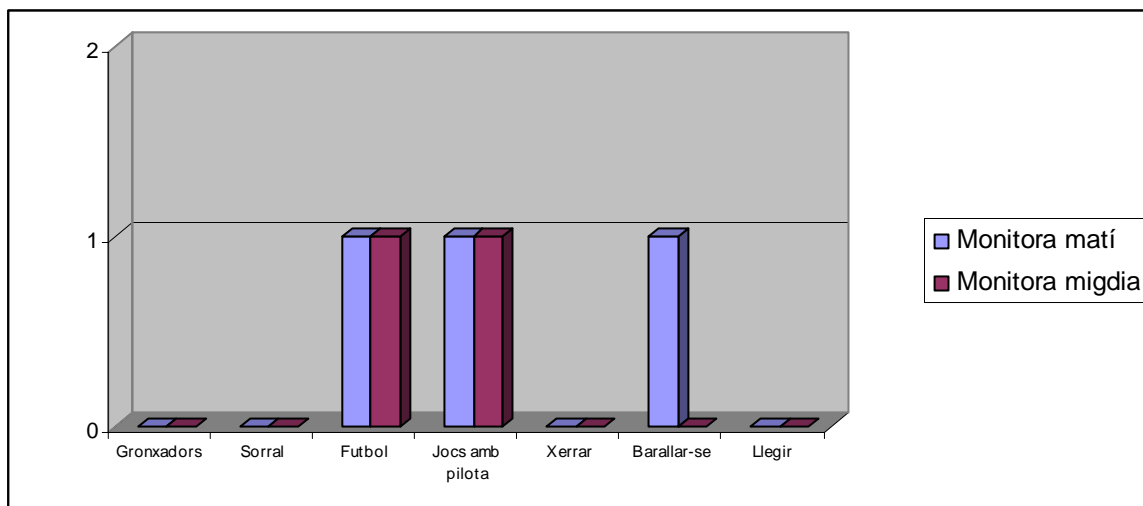
Pregunta 6. Personal docent

Com podem observar, les manifestacions sexistes i els estereotips apareixen en la percepció de preferències de joc cap a les nenes o cap als nens. El 55% de les mestres opina que els nens prefereixen el futbol i el 45% restant, opina que, a més a més del futbol, els nens també prefereixen els jocs amb pilota. El mateix pensa el mestre, l'únic home, que pensa que un 50% prefereix futbol i l'altre 50% prefereix jocs amb pilota. Per

tant, els estereotips sexistes lligats al joc dels nens queden clarament visibles i serà una de les línies d'actuació del pla d'acció. Si tothom n'és conscient, s'hi ha de poder actuar.

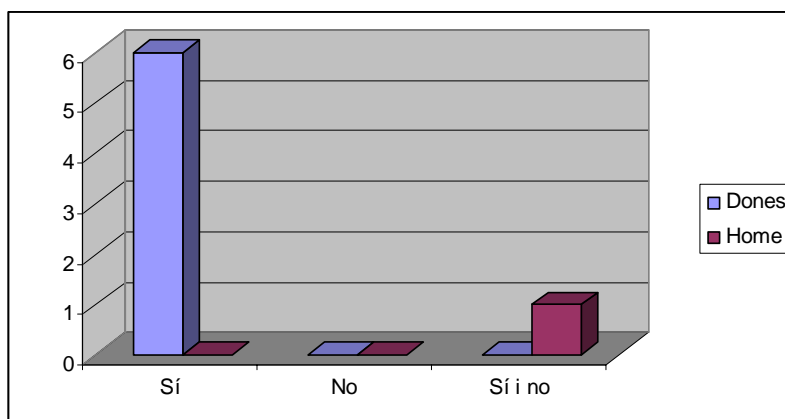
Pregunta 6. Personal de monitoratge

Pel que fa a les monitores, tal com es pot apreciar en el gràfic superior, el 100% atribueix als nens el futbol i els jocs amb pilota. A més, la monitora del matí (50%) parla de les contínues baralles que hi ha entre nens a les estones lúdiques i de l'agressivitat de les seves paraules alguna vegada.

Pregunta 7: Creus que hi ha jocs de nenes i jocs de nens? Per què?

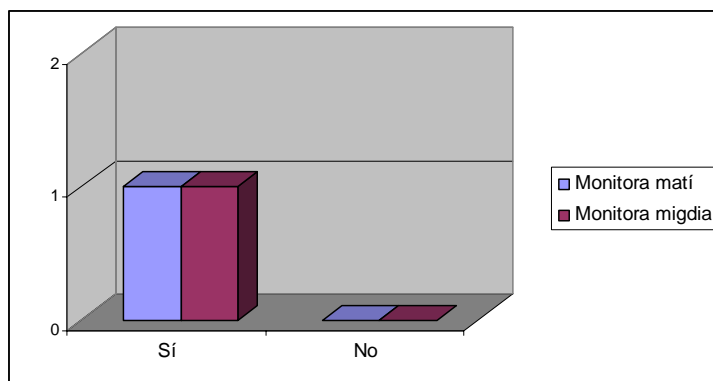
Pregunta 7. Personal docent

El 100% de les dones creuen que sí, que hi ha jocs de nenes i jocs de nens però que això ens ve donat per la nostra vida, la nostra realitat quotidiana i la nostra cultura. Una de les mestres diu: *“Qui juga a futbol? Messi, Piqué. Qui té un bebé? La mama”*. I afirmen que derivat de la vida real i de les transmissions culturals es van atribuir jocs a les nenes diferents dels atribuïts als nens.

En canvi, l'únic mestre home creu que els jocs no entenen de sexes, però que tradicionalment hi ha jocs considerats com a femenins i jocs considerats com a masculins i això crea un precedent en els infants i fa que els nens siguin més hàbils en una cosa i les nenes en una altra.

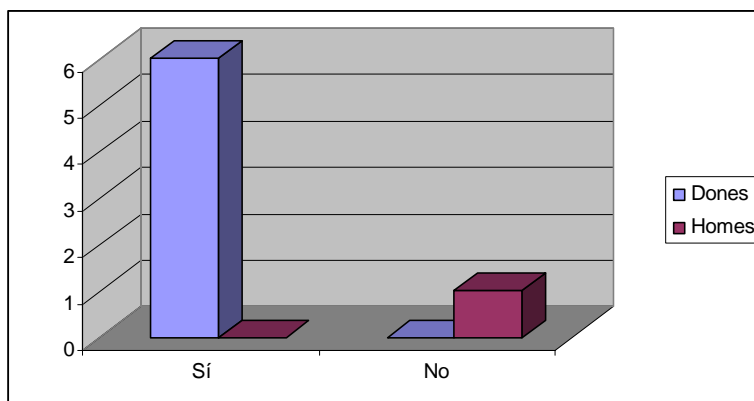
Pregunta 7. Personal de monitoratge

El 100% de les monitores coincideixen en que sí que hi ha jocs de nenes i jocs de nens i que estan diferenciats d'aquesta manera perquè tradicionalment els nens tenen unes virtuts i unes aficions diferents de les de les nenes.

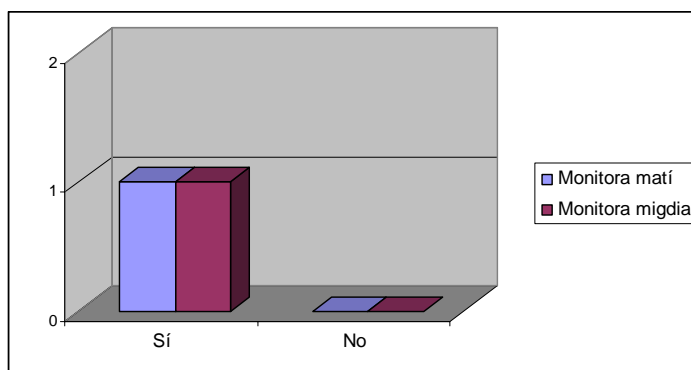
Pregunta 8. Penses que les nenes i els nens de l'escola on treballes creuen que hi ha jocs de nenes i jocs de nens? Per què?

Pregunta 8. Personal docent

El 100% de les dones enquestades afirmen que els nens i nenes de l'escola pensen que hi ha jocs de nenes i jocs de nens. El motiu que argumenten és el pes dels estereotips. Segons el personal docent, la mainada creix amb aquestes idees, ja que els anuncis publicitaris, les campanyes nadalenques, les famílies, les persones del seu voltant i el propi entorn fomenten que es diferenciï entre els jocs per a nenes i els jocs per a nens.

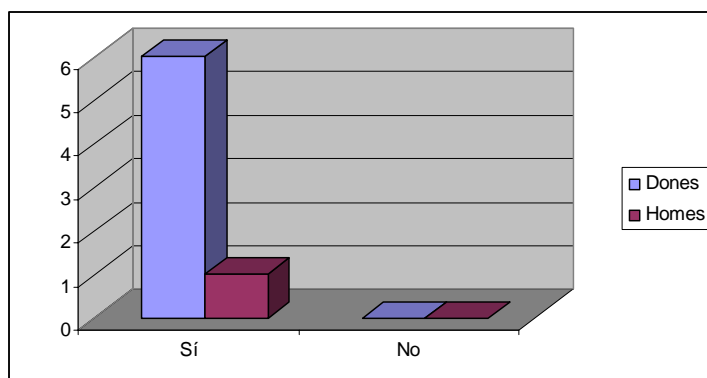
Pregunta 8. Personal de monitoratge

Les dues monitores (100%) opinen que sí perquè la mainada ja té preferències en el companyia de jocs i els grups sempre són separats. Algunes vegades s'interrelacionen però és poc usual tot i ser una escola tan petita i recollida.

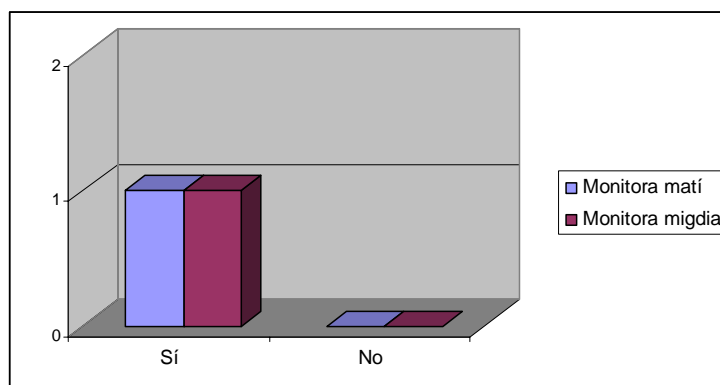
Pregunta 9: Creus que els patrons familiars influeixen en la manera de jugar, concebre el joc i relacionar-se entre nenes i nens?

Pregunta 9. Personal docent

Com es pot apreciar en el gràfic, tot l'equip docent creu que els patrons familiars són molt importants en la relació dels infants amb el joc i les relacions que se'n deriven. Però a més a més de tot això, afirmen amb certesa que els patrons familiars influeixen d'una manera molt important en la personalitat, creences i valors dels infants. És en el sí de les famílies on se gesten les primeres socialitzacions, els primers valors que es van ampliant a mesura que els infants van creixent i madurant i van ampliant el seu cercle d'interacció i amistats.

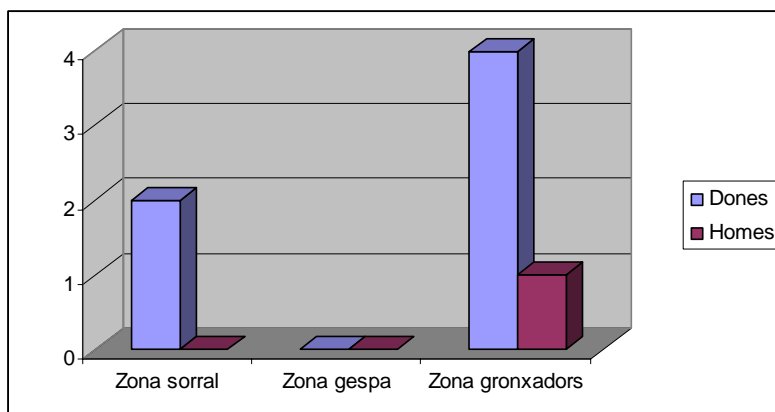
Pregunta 9. Personal de monitoratge

El 100% de les monitores opina que és un factor important ja que la primera socialització es duu a terme a casa, en el sí de les famílies, però no és l'únic factor que influencia, ja que l'entorn escolar també ho és.

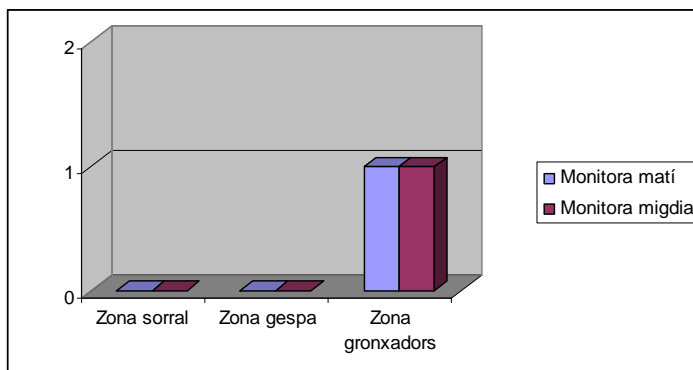
Pregunta 10: Pel que fa a la utilització dels diferents espais del pati de l'escola, quina és la zona que ocupen més les nenes?

Pregunta 10. Personal docent

El 66,6 % de les dones i l'únic home ha reflexionat sobre la utilització dels espais i ha afirmat que les nenes ocupen la zona dels gronxadors, és a dir, la zona més aïllada del pati escolar, però no s'ho plantegen com un problema ni com una discriminació i consideren dins de la "normalitat" que les nenes no es moguin de la zona més petita en extensió i més "apartada i arraconada". El 33,3% restant de les dones diu que les nenes van al sorral, tot i que l'observació ha demostrat que no hi van molt sovint.

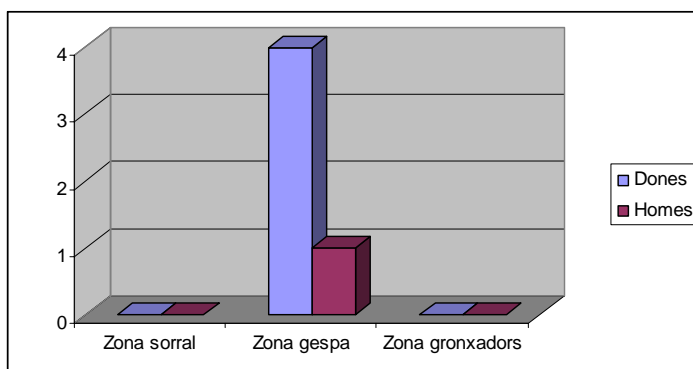
Pregunta 10. Personal de monitoratge

El 100% del personal de monitoratge, a l'igual que el personal docent, té molt clara la utilització de l'espai que fan les nenes. La zona dels gronxadors és la que utilitzen més les nenes és la part més aïllada del pati i no pas la zona central.

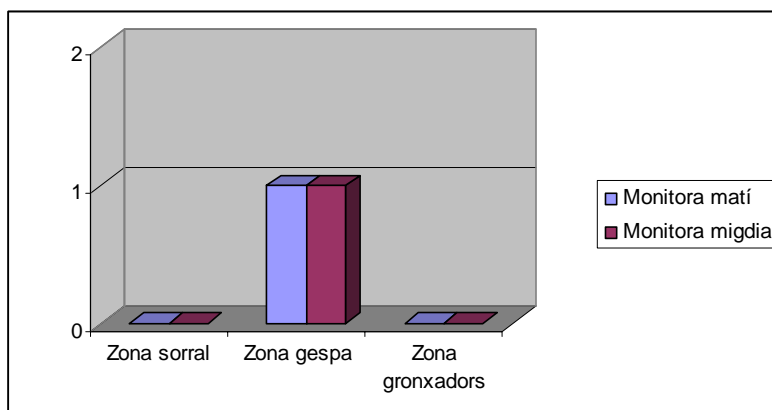
Pregunta 11: Pel que fa a la utilització dels diferents espais del pati de l'escola, quina és la zona que ocupen més els nens?

Pregunta 11. Personal docent

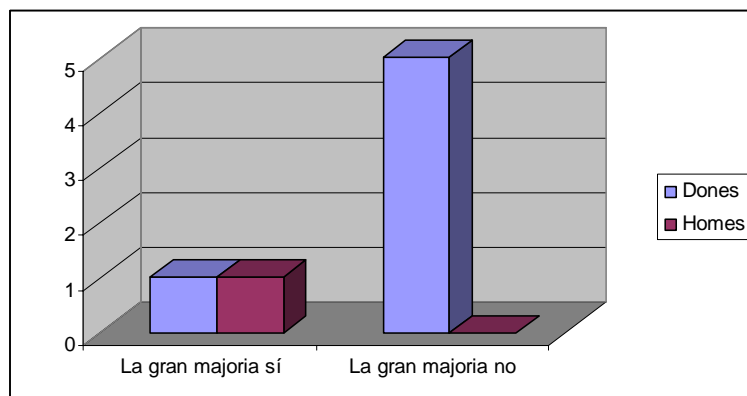
Com es pot apreciar en els gràfics superiors, el 100% del personal docent i de monitoratge, tant dones com homes, opina que els nens utilitzen la zona de la gespa com a seva.

Pregunta 11. Personal de monitoratge

Pregunta 12: Creus que les nenes practiquen esport a l'hora de l'esbarjo? Per què? Quina concepció tens de l'esport que realitzen?

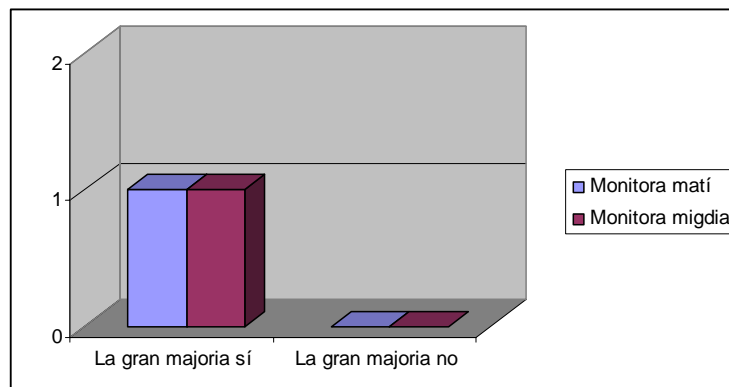
Pregunta 12. Personal docent

El 83,3% del personal docent femení opina que la gran majoria de les nenes no practica esport a l'hora de l'esbarjo. Els motius són: la falta d'espai, els nens n'utilitzen moltíssim jugant a futbol i elles queden relegades a un segon pla. El 16,6% restant opina que la gran majoria de les nenes sí practica esport, però defineix esport com "moure's per l'espai"; per tant, no és una visió molt clara de l'esport.

El 100% del personal docent masculí, l'únic mestre, afirma que la gran majoria de les nenes practiquen algun esport, però explica que per a ell, un esport a l'hora del pati és un joc.

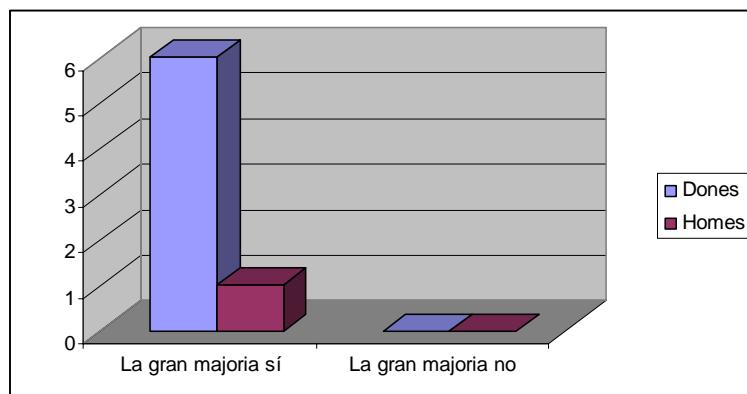
Pregunta 12. Personal de monitoratge

El 100% del personal de monitoratge opina que la gran majoria de les nenes practica esport a l'hora de l'esbarjo però no són esports competitiu ni molt físics sinó que són més tranquils, però sense determinar quins esports. Novament, veiem que la idea d'esport femení queda poc clara i definida.

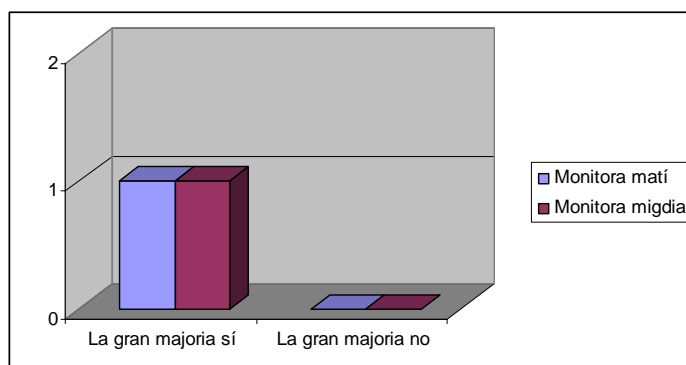
Pregunta 13: Creus que els nens practiquen esport a l'hora de l'esbarjo? Per què? Quina concepció tens de l'esport que realitzen?

Pregunta 13. Personal docent

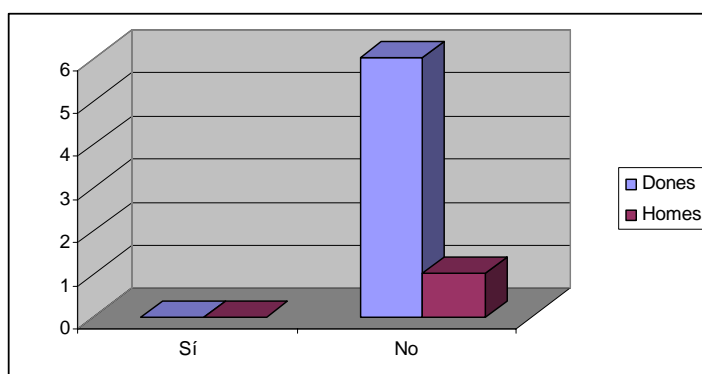
Tal com es pot apreciar en els dos gràfics superior, el 100% del professorat i de les monitores opina que la gran majoria dels nens practica esport, definint l'esport com a futbol o curses de córrer. Per tant, veiem, d'una banda, que la idea d'esport varia molt en funció del sexe de la persona practicant i de l'altra, que unànimement la pràctica del futbol correspon a l'estereotip masculí.

Pregunta 13. Personal de monitoratge

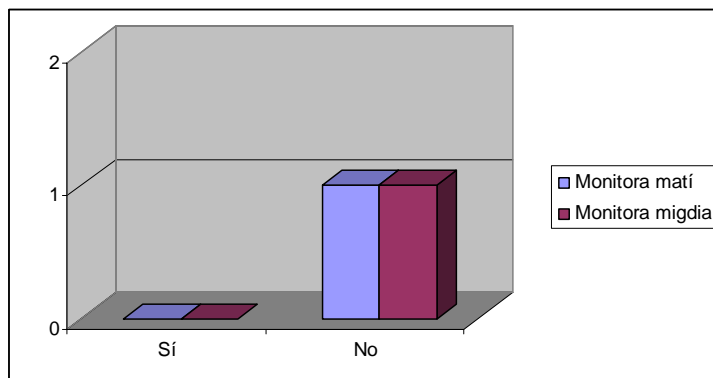
Pregunta 14: Creus que les nenes ocupen més espai a l'hora de l'esbarjo que els nens?

Pregunta 14. Personal docent

El gràfic ens mostra la unanimitat de les opinions entorn a la utilització dels espais de joc. El 100% del personal docent, tant homes com dones, opinen que les nenes no ocupen més espai a l'hora de l'esbarjo que els nens. Una opinió que ens demostra que el personal docent és conscient de la desigual utilització dels espais en les estones d'esbarjo. Em qüestiono si realment són conscients del motiu que ho origina o si, al contrari, veuen aquest fet com natural i "dins de la normalitat".

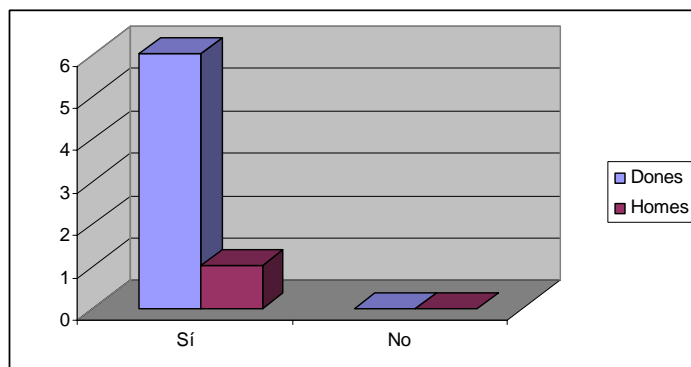
Pregunta 14. Personal de monitoratge

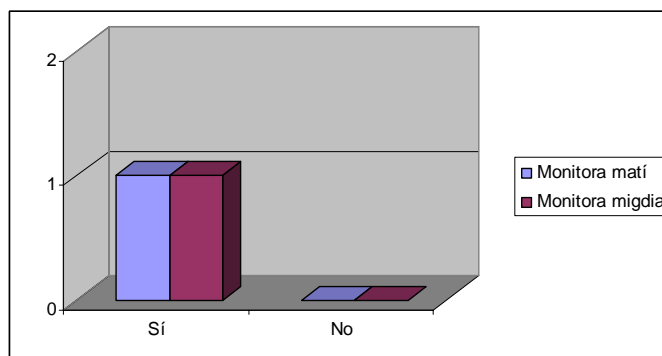
Com podem observar en el gràfic, el personal de monitoratge té clara l'utilització dels espais per part de les nenes i diuen (100%) que les nenes no utilitzen més espai que els nens durant l'esbarjo, són moltes més però sempre estan en l'espai més petit.

Pregunta 15: Creus que els nens ocupen més espai a l'hora de l'esbarjo que les nenes?

Pregunta 15. Personal docent

Pregunta 15. Personal de monitoratge

El 100% del personal docent i de monitoratge creu que els nens sí que ocupen més espai que les nenes a l'hora de l'esbarjo. El seu joc és molt mogut, ràpid i requereix de molt espai per jugar-hi però és cert que també utilitzen més espai del que necessiten, ja que les pilotes usurpen gran part de l'espai de joc de les nenes. El primer pas per canviar una actitud és prendre'n consciència de que existeix.

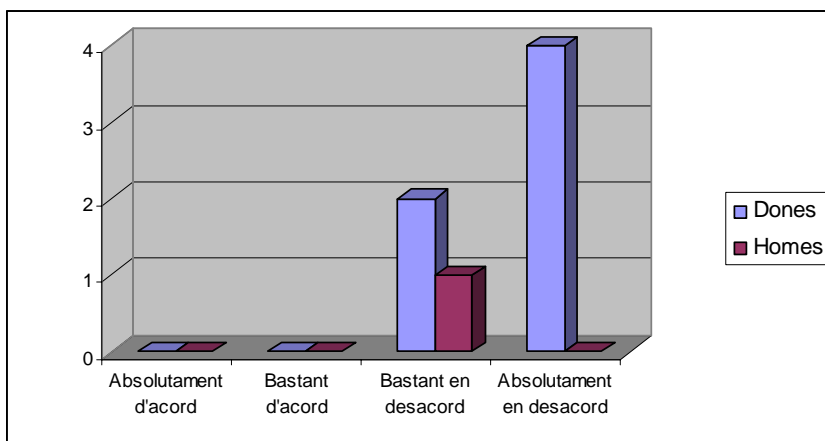
Pregunta 16: Indica el teu grau d'acord amb les següents afirmacions.

Amb la bateria d'afirmacions, s'ha volgut ratificar opinions, visions i estereotips que ja s'han analitzat en les 15 qüestions anteriors, atès que sovint les persones enquestades tendeixen a respondre en aquesta mena de temes allò que és "políticament correcte" i no pas el que realment pensen. A partir del buidat de la pregunta 16, s'ha fet palesa la sinceritat de les persones enquestades en les respostes de les qüestions anteriors, perquè els resultats han estat els mateixos. El buidatge no l'he realitzat qüestió per qüestió sinó que he fet les agrupacions de temàtiques següents: la desigual utilització dels espais, les preferències en la companyia per als jocs, les preferències de jocs i, per últim, la voluntat de canvi per part del professorat pel que fa a l'organització del pati escolar que, no podem perdre de vista, és un espai educatiu i pedagògic.

A. OCUPACIÓ DE L'ESPAI

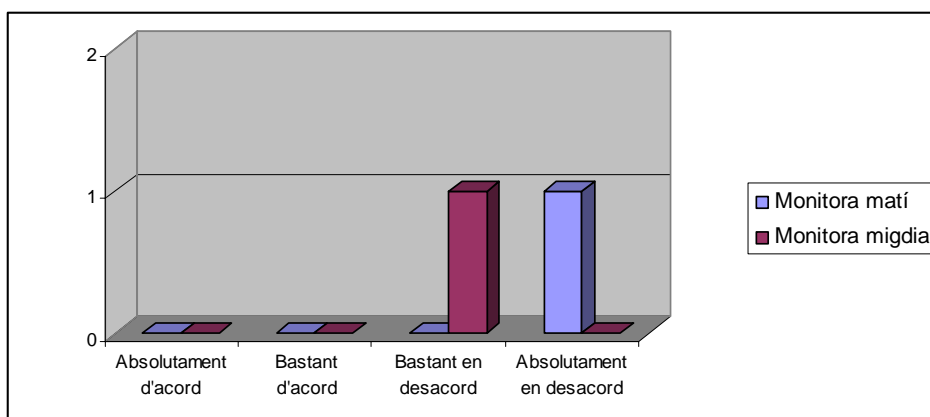
Tal com es pot veure al gràfic adjunt, el 66,6% del personal docent femení, està absolutament en desacord amb l'afirmació "*L'ocupació del pati està repartida a parts iguals entre nenes i nens*", i el 33,3% restant (dues mestres) diu que hi està bastant en desacord, aquesta última resposta compartida amb el 100% del personal docent masculí, el mestre d'Educació Física.

Pregunta 16. Ocupació del pati. Personal docent

Pel que fa al personal de monitoratge, les respostes són molt semblants a les del personal docent, ja que afirmen estar bastant en desacord (un 50%) i totalment en desacord (un 50%).

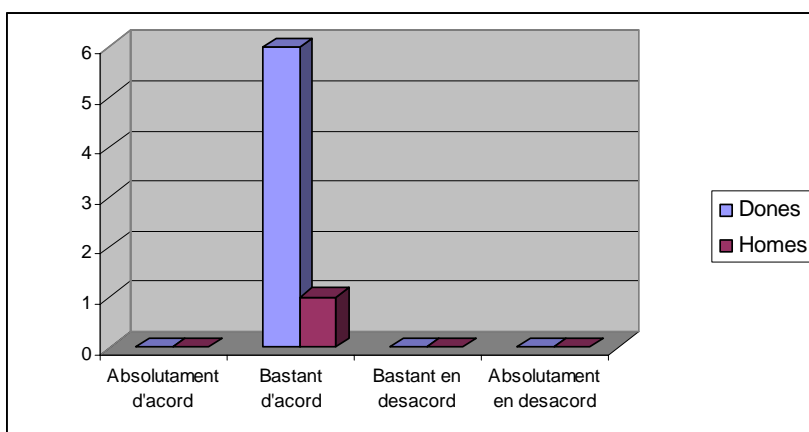
Pregunta 16. Ocupació del pati. Personal de monitoratge

B. COMPANYIA PER AL JOC

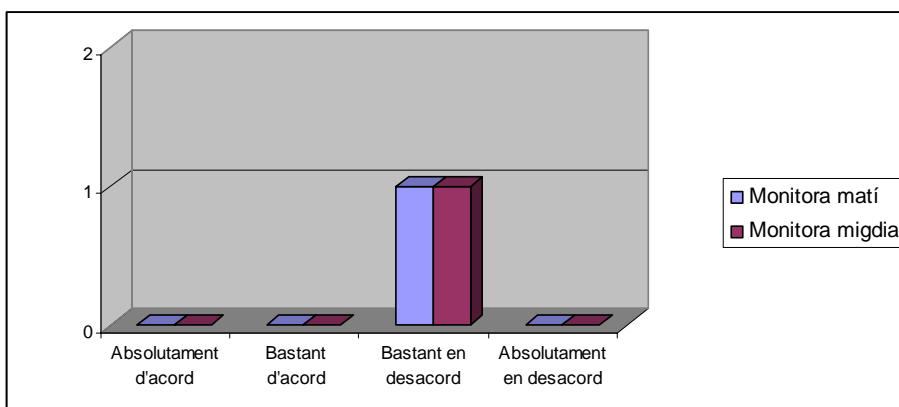
Amb la pregunta “Els nens prefereixen jugar amb nens i no pas amb nenes”, investiguem les preferències per compartir el joc i es veu clarament com el 100% del personal docent es manifesta bastant d’acord, opinió confirmada per les respostes del propi alumnat (que s’analitzen a continuació).

Pregunta 16. Companyia per al joc. Personal docent

Ben diferent és, però, la percepció de les monitores, ja que el 100% del personal no docent es mostra bastant en desacord amb aquesta afirmació, circumstància que contradiu l'opinió del professorat.

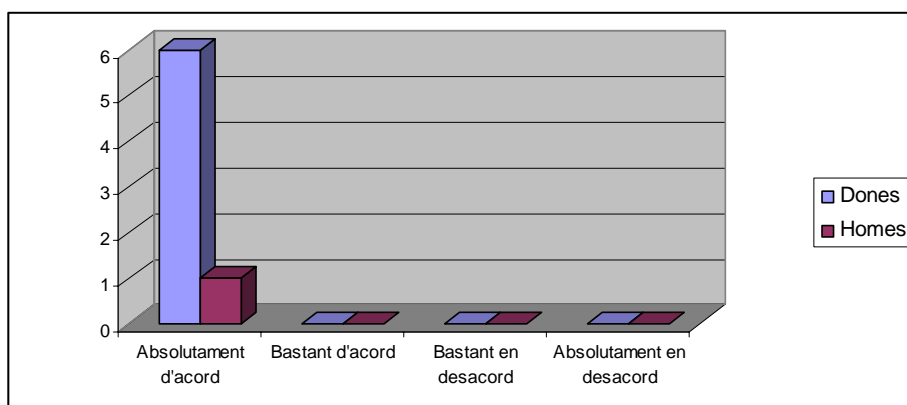
Pregunta 16. Companyia per al joc. Personal de monitoratge

C. PREFERÈNCIES DE JOC

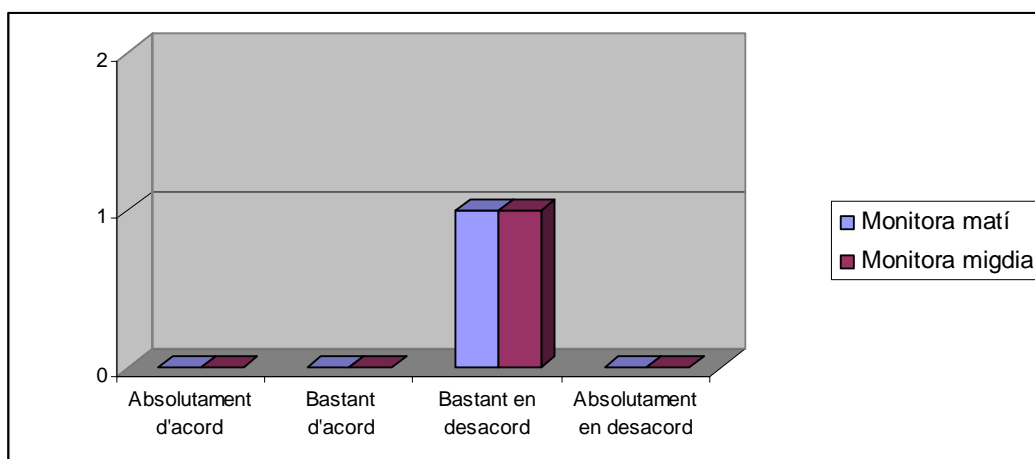
Davant l'explicació "Si les nenes prefereixen els jocs tranquils i els nens els esports és una qüestió cultural", el 100% del personal docent opina amb acord absolut que sí que és una qüestió cultural (i no natural). En aquest sentit, crec que és bo que hagin reflexionat que és un fet cultural, perquè amb això demostren que no pensen que sigui una cosa que estigui als gens dels infants sinó que és una creença cultural i que es pot canviar.

Pregunta 16. Preferències de joc. Personal docent

Novament, en aquest tema la visió del personal de monitoratge és totalment oposada a la del professorat, ja que el 100% afirma estar bastant en desacord amb el fet que les preferències de joc siguin una cosa cultural, i ho atribueixen a un fet biològic o genètic.

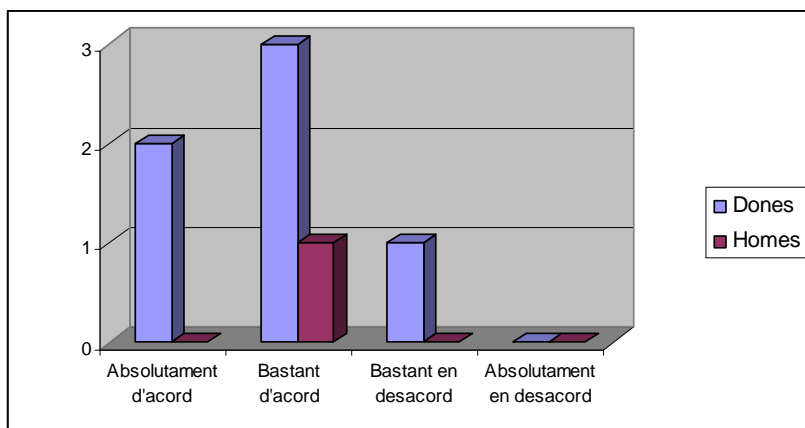
Pregunta 16. Preferències de joc. Personal de monitoratge

D. VOLUNTAT DE CANVI

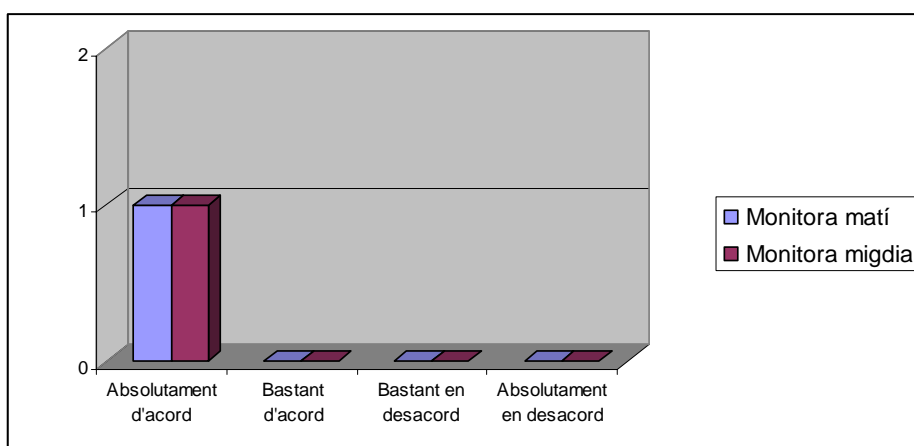
Davant l’afirmació “A l’hora del pati fa falta més varietat de jocs”, les opinions estan més repartides, tot i que la majoria hi està d’acord: dues mestres (33,3%) diuen estar-hi absolutament d’acord, mentre que el 50% de les docents enquestades afirmen que hi estan bastant d’acord i el 16,6% restant, la mestra més gran, afirma que està bastant en desacord. L’únic docent home i, per tant, el 100% diu també estar-hi bastant d’acord. Per tant, a l’hora d’introduir canvis en l’oferta de jocs a l’esbarjo s’haurà de tenir en compte aquesta discrepància i tractar-la en el pla d’acció.

Pregunta 16. Voluntat de canvi. Personal docent

En canvi, m'agradaria destacar en el personal de monitoratge les ganes de canvi i d'obrir l'hora de l'esbarjo a més varietat i de potenciar d'activitats lúdiques i col·laboratives. El 100% de monitores opina que falta varietat de jocs, opinió que ens obrirà un camí per introduir el pla d'acció que se'n deriva d'aquesta investigació.

Pregunta 16. Voluntat de canvi. Personal de monitoratge

La resta d'afirmacions refermen les idees que s'extreuen d'aquestes preguntes seleccionades.

4.5. Concepcions de l'alumnat envers el joc. Recollida dels resultats extrets de l'enquesta a l'alumnat

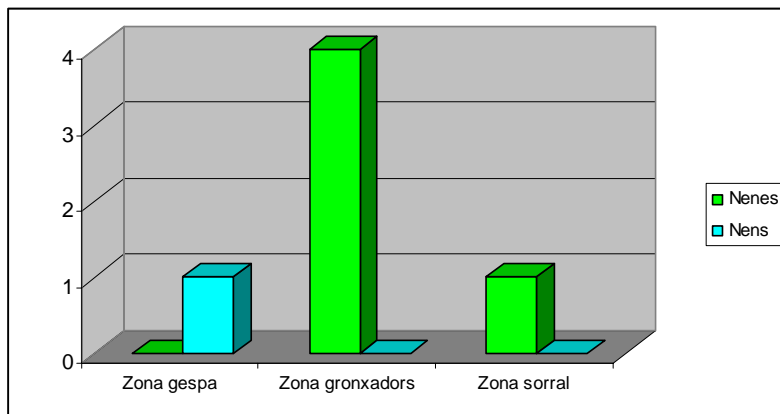
Per tal de fer la recollida dels resultats, s'han separat les enquestes per nivell educatiu i per sexe. Així doncs, s'han distingit tres grups, que coincideixen amb els nivells educatius existents a l'escola (cicle infantil, cicle inicial i cicle mitjà-superior) i, a cada grup, els resultats apareixen separats per sexe per tal de poder prendre més consciència de la concepció dels infants envers el joc i el sexisme.

Resultats

Pregunta 1: “En quina part del pati t’agrada més jugar”

Educació Infantil

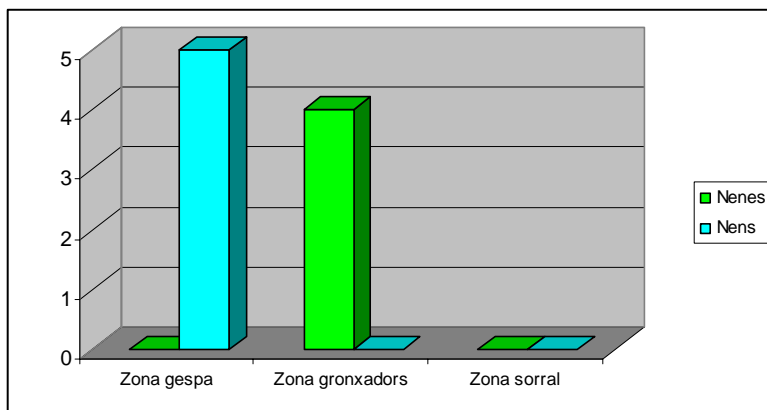
Pregunta 1. Educació Infantil

Com es pot observar en el gràfic, la zona preferida per les nenes (80%) a l'hora de jugar és la zona dels gronxadors. Una de les nenes més petites (20%) va preferir la zona del sorral com a espai preferit de joc però la veritat és que de l'observació se'n deriva que no hi van massa. En canvi, l'únic nen d'aquest nivell educatiu (100%) prefereix la zona de la gespa, on hi ha les porteries, com a espai de joc.

Cicle inicial

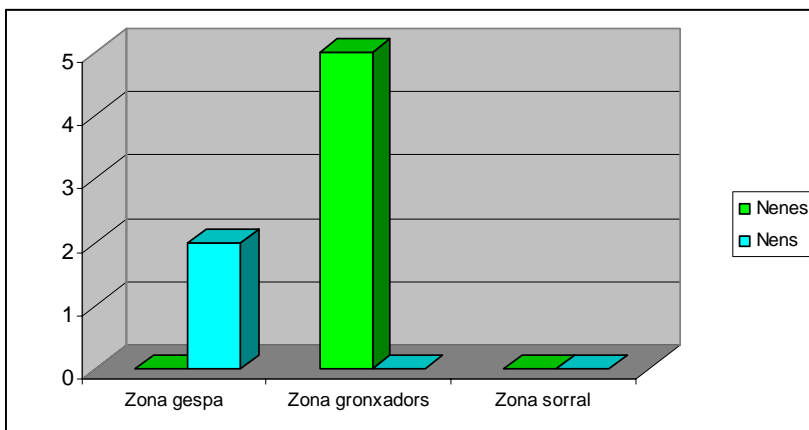
Pregunta 1. Cicle Inicial

Les opinions apareixen ben diferenciades per sexe en aquest nivell educatiu. Les nenes (100%) prefereixen la zona dels gronxadors com a espai de joc. És l'espai on més estones passen i on més interactuen i desenvolupen els seus jocs. En canvi, la totalitat dels nens (100%) prefereixen la zona de gespa. La zona de la gespa coincideix en que és l'espai més ampli i en el qual es poden fer activitats que requereixen més esforç i desgast físic.

Cicle mitjà i superior

Pregunta 1. Cicle Mitjà i Superior

Les preferències d'espai de joc entre l'alumnat de Cicle Mitjà i Superior també varien. Els dos nens (100%) segueixen preferint la zona de gespa com a lloc per jugar a l'igual que tots els companys masculins dels altres dos grups. En canvi, les nenes (100%) prefereixen la zona dels gronxadors com a espai preferit a l'hora de l'esbarjo.

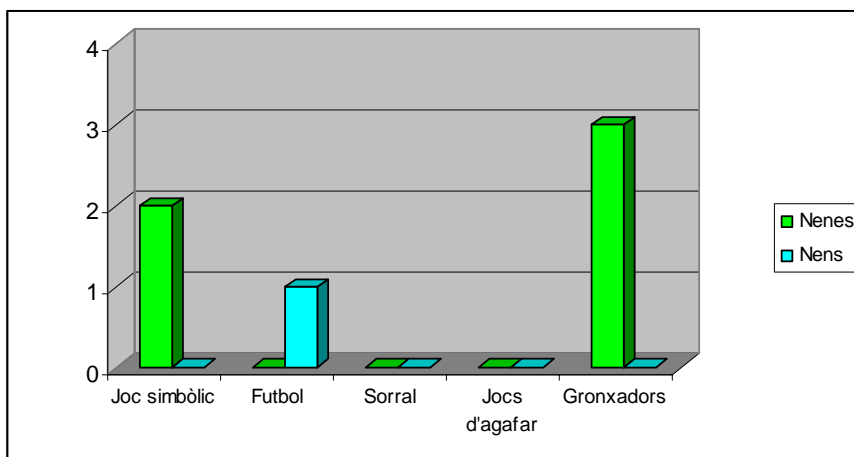
En termes generals, en quant a la preferència d'espais, no s'observen variacions segons l'edat de l'alumnat, ja que les nenes prefereixen sempre la zona dels gronxadors i els nens la zona de la gespa.

Ara bé, a la llum dels resultats de la primera pregunta cal preguntar-se: realment prefereixen aquell lloc o el tenen "estipulat" de forma estereotipada com a seu?

Pregunta 2: "A què jugues normalment a l'hora del pati"

Educació infantil

Pregunta 2. Educació Infantil

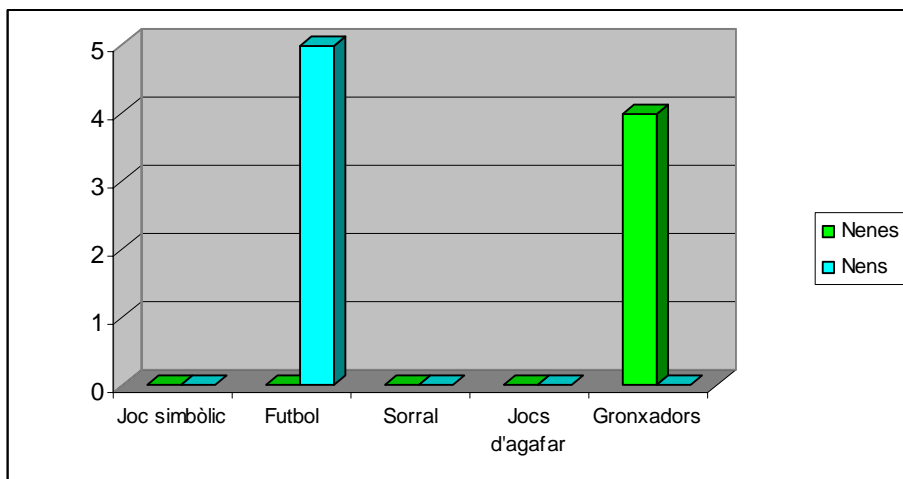

En aquest nivell educatiu, observem una gran diversitat pel que fa a les preferències de joc de les nenes. Dues de les tres nenes més petites (40%) prefereixen el joc simbòlic i

les altres tres (60%) prefereixen els gronxadors, tobogans i les estructures fixes que hi ha allà. Els motius són perquè hi poden jugar, gronxar-se, emparrar-se... En canvi, l'únic nen de l'etapa d'infantil (100%), a l'hora del pati prefereix jugar a futbol perquè, diu, en vol aprendre i així poder jugar amb els altres nens.

Cicle Inicial

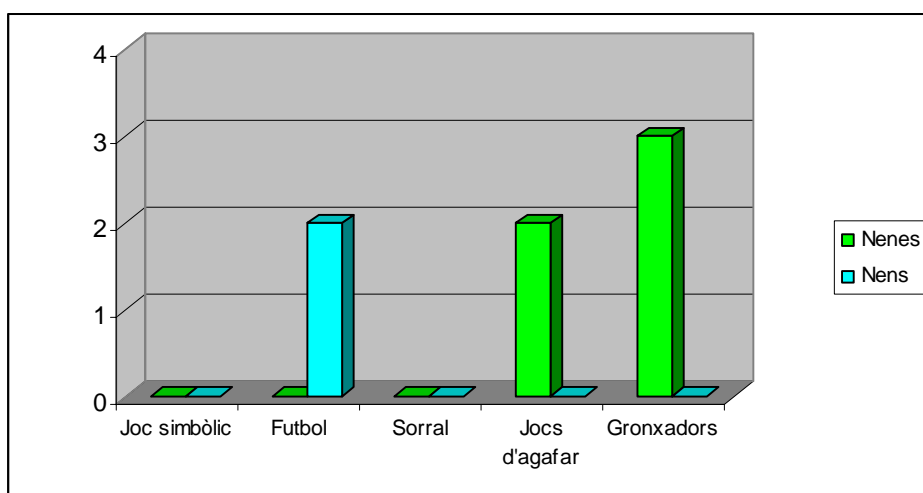
Pregunta 2. Cicle Inicial

A Cicle Inicial hi ha més definició en quant al joc. La totalitat de les nenes prefereixen els gronxadors, tobogan, etc. perquè hi poden jugar molt i fer moltes coses divertides. Els nens (100%), per la seva banda, prefereixen el futbol perquè, diuen, “és l'únic que els agrada!”

Cicle Mitjà i Superior

Pregunta 2. Cicle Mitjà i Superior

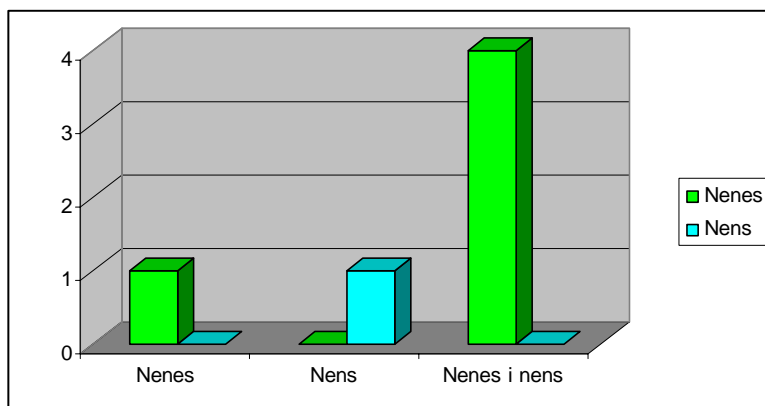

A Cicle Mitjà i Superior les preferències presenten lleugeres variacions. El 100% dels nens segueixen preferint el futbol (de fet, entre tots els nens de l'escola fan dos equips i mai varien el joc). Les nenes prefereixen els jocs d'agafar (50%) i els gronxadors (50%).

Pregunta 3: “Amb qui prefereixes jugar? Per què?”

Educació infantil

Pregunta 3. Educació Infantil

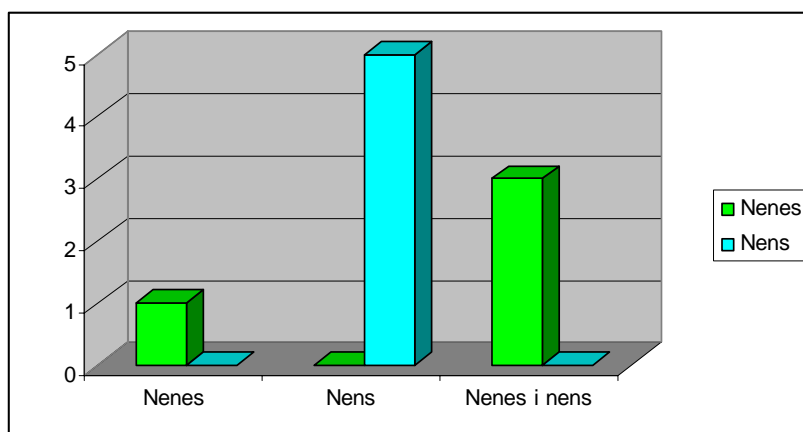

En quant a la preferència de companyes i companys de joc, la nena més petita de l'escola (20%), prefereix només nenes i del grup d'infantil per jugar. Les altres quatre restants (80%) prefereixen jugar amb nenes i nens perquè *“poden fer més coses i passar-ho més bé”*. Tot i aquestes opinions, l'observació del pati ha demostrat que la realitat és diferent i que les nenes juguen exclusivament amb les nenes.

L'únic nen del grup prefereix els nens de les demés franges d'edat per jugar. En preguntar-li els motius, la seva resposta fou: *“Perquè puc jugar molt, córrer i aprendre a jugar a futbol. Ells en saben molt!”*

Cicle Inicial

Pregunta 3. Cicle Inicial

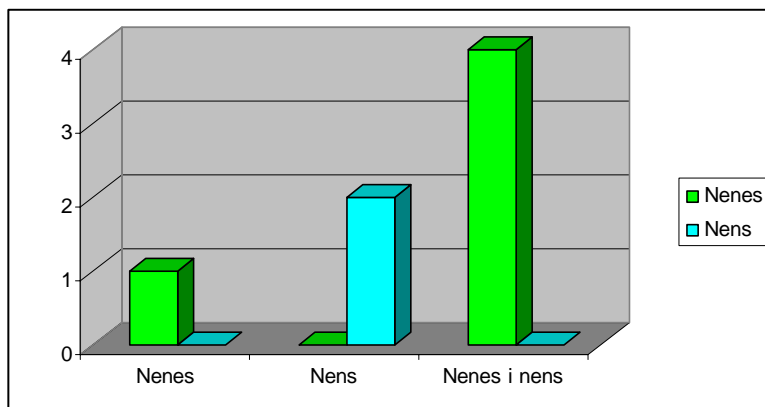

L'alumnat de Cicle Inicial segueix amb el mateix patró de preferències. Hi ha una nena (25%), la més petita del grup, que prefereix només jugar amb nenes però no mostra preferència d'edat. Les altres tres restants (75%) prefereixen el joc entre nenes i nens perquè s'ho poden passar més bé, tot i això reconeixen que els nens no venen gaire a jugar amb les nenes.

Els cinc nens del grup (100%) prefereixen com a companys de joc els nens i, preferiblement, els del seu grup i els més grans.

Cicle Mitjà i Superior

Pregunta 3. Cicle Mitjà i Superior

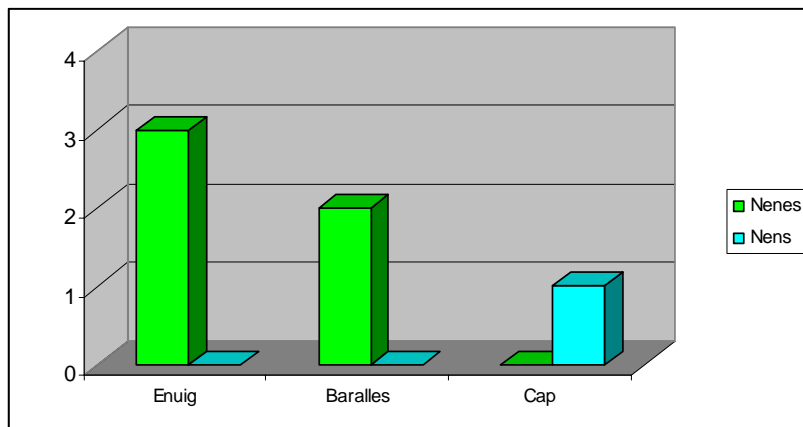
L'única nena que manifesta que li agrada jugar amb una altra nena (20%) diu que és amb la més gran de l'escola perquè poden xerrar i fer més coses juntes que a les altres no els agraden. Les altres (80%) prefereixen el joc entre nenes i nens perquè tothom pot jugar a tot i *"com més som, més bé ens ho podem passar!"*. Els dos nens del grup (100%) prefereixen com a companys de joc els nens, ja que, juntament amb els nens de Cicle Inicial, poden fer dos equips i poden entrenar i jugar.

Així doncs, queda clar que són els nens els que rebutgen les nenes com a companyes de jocs, mentre que la majoria de nenes acceptarien de bon grat els nens com a companys de jocs.

Pregunta 4: "Quins problemes tens amb nenes a l'hora del pati?"

Educació Infantil

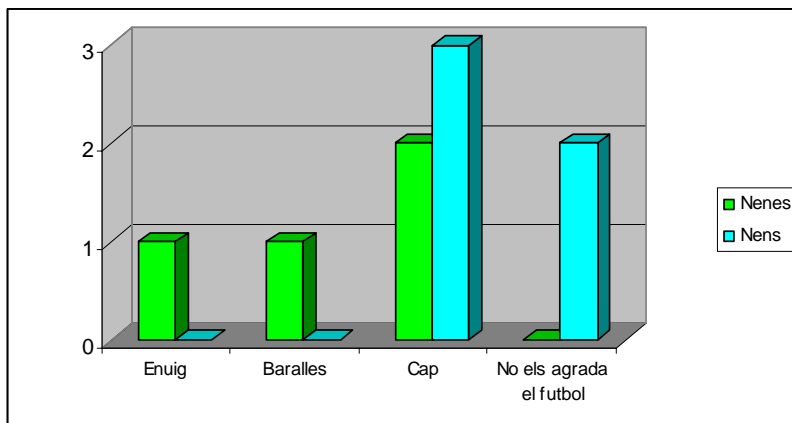
Pregunta 4. Educació Infantil

Les nenes diuen que entre elles moltes vegades s'enfaden (60%) o es barallen (40%) però que de seguida ho arreglen. L'únic nen del grup (100%) diu que no en té cap de problema perquè ell sempre juga amb els nens. Em sorprèn la seva sinceritat i la seva visió realista: "Si no hi juga, no s'hi enfada".

Cicle inicial

Pregunta 4. Cicle Inicial

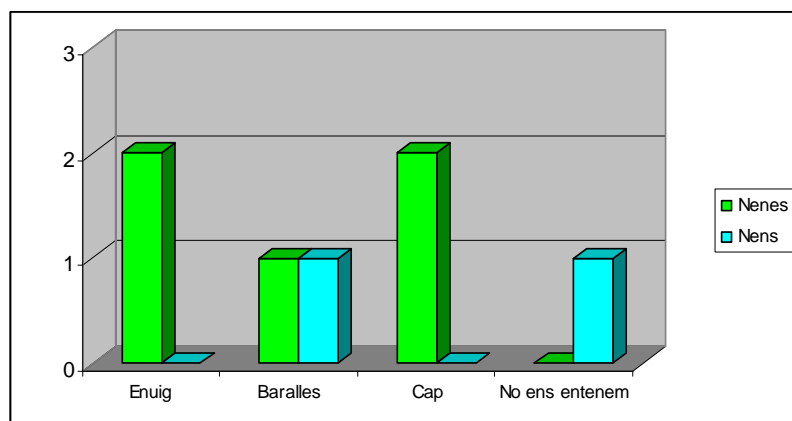

En aquest grup apareixen més motius que ens revelen visions sexistes. Pel que fa a les nenes, el 50% diu que entre elles no hi ha cap problema en les relacions de joc. Una altra (25%) reconeix que entre elles s'enfaden i una altra (25%) que es barallen però no es perceben motius determinats pel sexe, ja que són vistos com a conflictes que sorgeixen en el joc.

En canvi, els nens (100%) diuen o que no en tenen cap de problema amb les nenes o que l'únic problema amb elles és que a elles no els agrada el futbol i, per a ells, això és un problema gran.

Cicle Mitjà i Superior

Pregunta 4. Cicle Mitjà i Superior

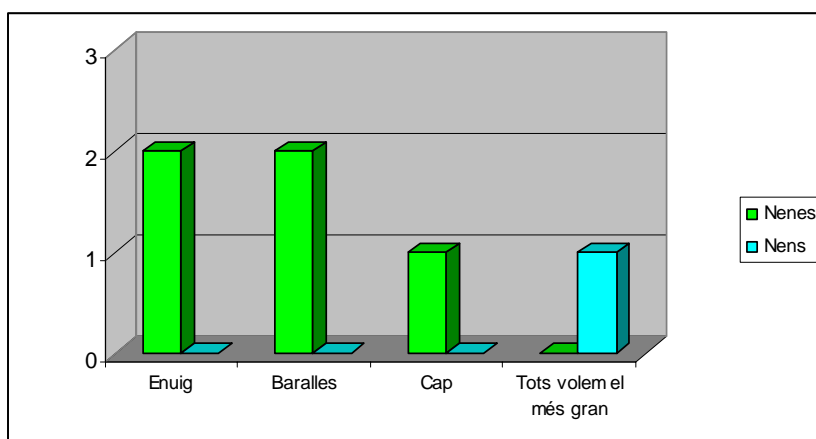
Les nenes manifestes diverses opinions: dos d'elles manifesten que a vegades s'enfaden (40%) o altres dues que no tenen cap problema (40%) i la nena restant diu que a vegades es barallen sobretot pels tornos de gronxadors o l'elecció dels jocs (20%).

En canvi els nens manifesten dues opinions. El més gran reconeix que es barallen *“perquè a vegades volem jugar junts i no podem”* i el més petit, un nen de tercer curs explica que: *“No ens entenem”*, una frase clarament estereotipada i sexista que, de ben segur, ha sentit a casa o en el seu entorn més proper i que repeteix.

Pregunta 5: “Quins problemes tens amb els nens?”

Educació Infantil

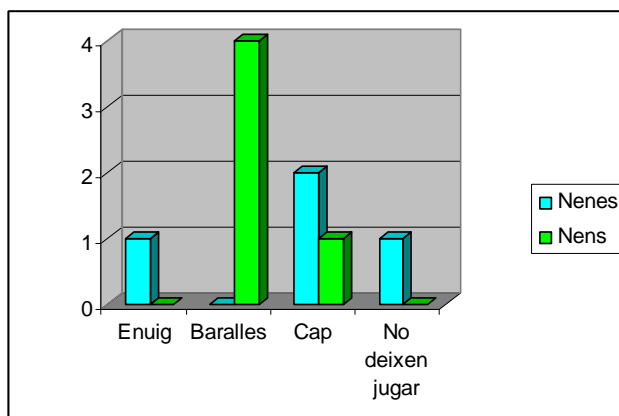
Pregunta 5. Educació Infantil

Les nenes manifesten que amb els nens tenen enuigs (40%) i baralles (40%) perquè *“a vegades volem jugar a futbol i no ens deixen o ens volen prendre els gronxadors”*. Una nena (20%) manifesta que no té cap problema amb els nens. El nen del grup diu que un problema que té amb la resta de companys masculins és que tots rivalitzen per anar amb el més gran i això és una competició contínua que, potser, ell no sap gestionar.

Cicle Inicial

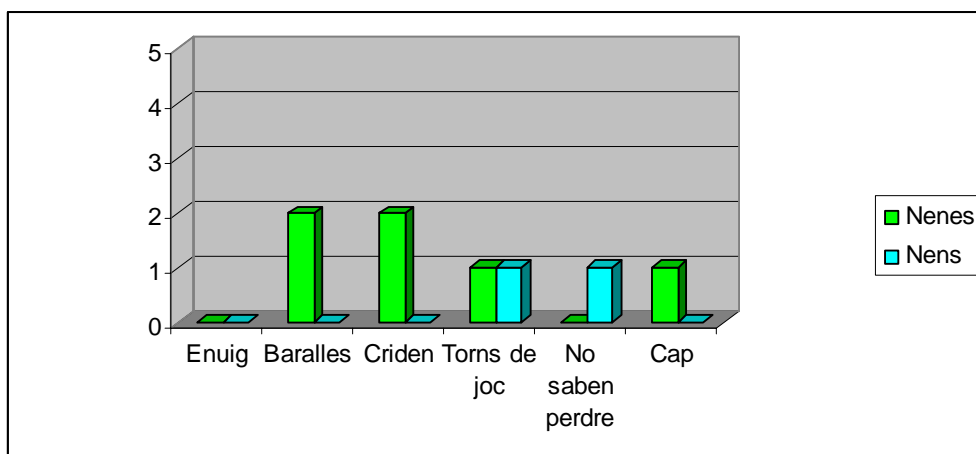
Pregunta 5. Cicle Inicial

Les nenes del grup tenen opinions divergents. Dues de les quatre nenes (50%) diuen que no tenen cap problema amb els nens perquè, de fet, no juguen juntament i per això no es barallen. De les dues restants, una (25%) diu que s'enfaden i l'altra (25%) diu que, a vegades, vol jugar amb ells i no la deixen jugar. Els nens (80%), en canvi, diuen que el seu major problema entre ells són les baralles, sobretot per ser els líders de cada equip i per triar l'equip de futbol. I un (20%) manifesta que no té cap problema amb la resta de nens.

Cicle Mitjà i Superior

Pregunta 5. Cicle Mitjà i Superior

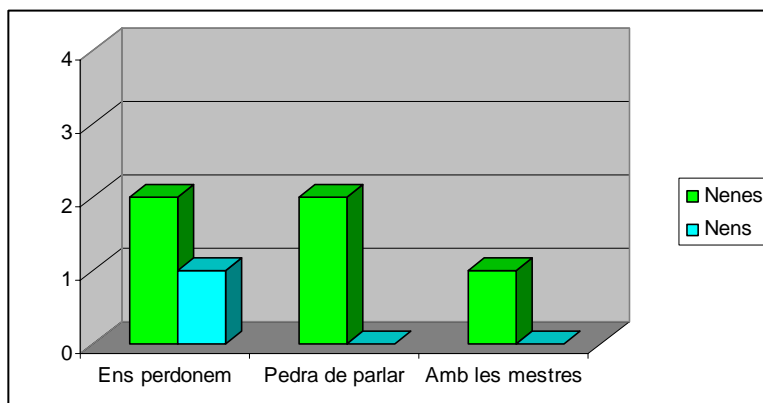

Les nenes d'aquest grup diuen que tenen diversos problemes. Els més habituals són les baralles (40%), una altra nena (20%) denuncia que els nens criden i molesten. Una altra (20%) diu que no respecten els torns de joc i que a vegades els prenen les coses, mentre que una altra (20%) afirma que no té cap problema. Els nens, en canvi, diuen que el principal problema és que no es respecten els torns de joc entre ells. El nen més gran diu que els nens no saben perdre i que, per això, s'enfaden.

Pregunta 6: “Com solucionen els problemes amb les nenes?”

Educació Infantil

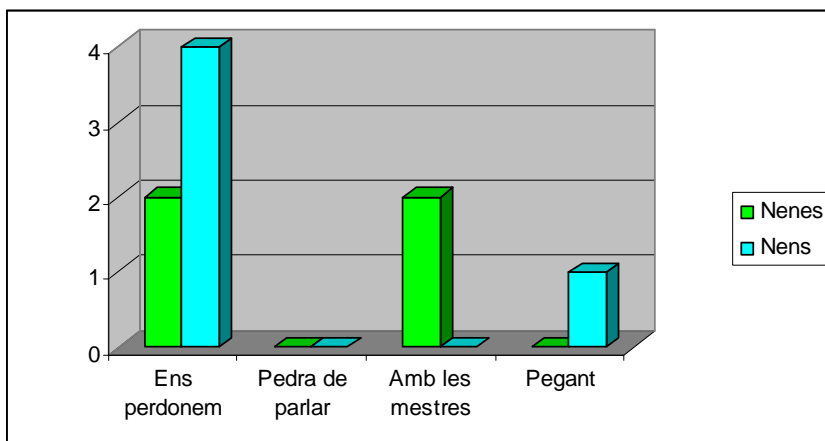
Pregunta 6. Educació Infantil

La resolució dels problemes té diferents vessants. Algunes nenes del cicle infantil (40%) i l'únic nen d'aquest nivell educatiu diuen que es demanen perdó o que utilitzen la pedra de parlar que ajuda a expressar el que se sent per tornos (40%), ja que només pot parlar qui té la pedra de parlar. I una de les nenes de P3 diu que recorre a les mestres perquè els ajudin a solucionar els problemes (20%).

Cicle Inicial

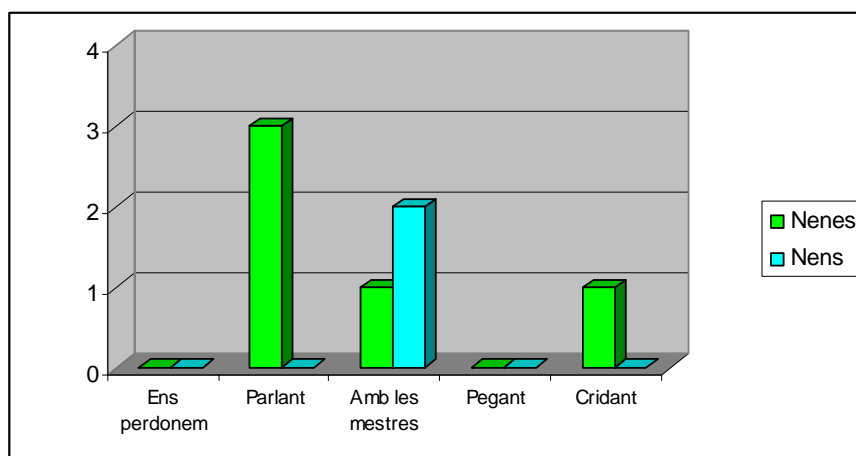
Pregunta 6. Cicle Inicial

Les nenes del cicle inicial tenen dues opcions per resoldre els conflictes: unes (50%) diuen que es perdonen i altres (50%) diuen que recorren a les mestres. En els nens, en canvi, veiem el primer símptoma de violència. Quatre dels cinc nens (80%) diuen que es perdonen i que ho solucionen d'aquesta manera, però el cinquè reconeix que, a vegades ho fan pegant.

Cicle Mitjà i Superior

Pregunta 6. Cicle Mitjà i Superior

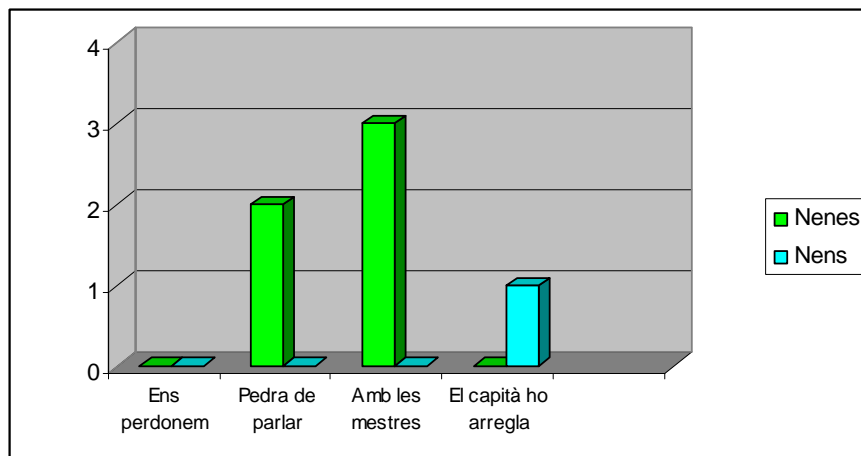
Les nenes d'aquest grup utilitzen el diàleg, en la majoria de casos (60%), per resoldre els conflictes entre elles. La més gran, però, diu que a vegades ho ha de fer cridant perquè

no l'escolten (20%). La totalitat dels nens diu que recorren a les mestres per resoldre el conflicte, tot i que l'observació del pati ha demostrat que en realitat no és així.

Pregunta 7: “Com soluciones els problemes amb els nens?”

Educació Infantil

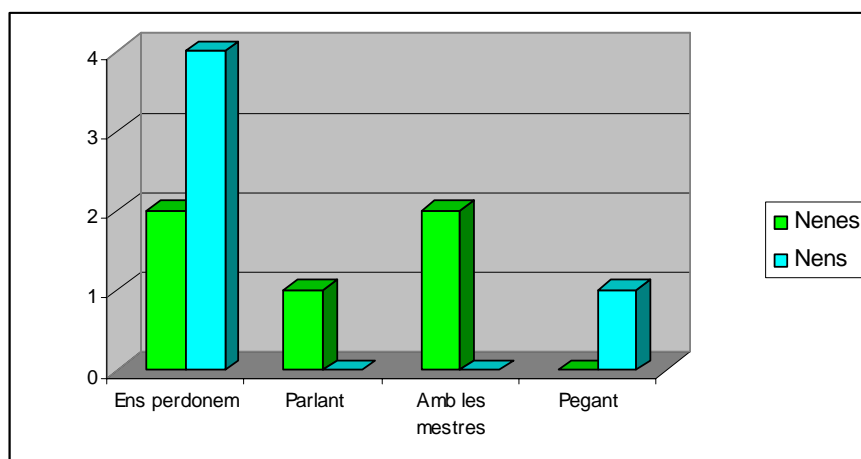
Pregunta 7. Educació Infantil

A l'Educació Infantil, les nenes segueixen algunes de les estratègies que utilitzaven en la resolució de conflictes entre elles (40%). Tot i això, la gran majoria (60%) prefereix arreglar-ho amb les mestres perquè és més ràpid i la pedra de parlar queda relegada a un segon terme. El nen, en canvi, adopta la postura de submissió al líder, el capità ho arregla tot.

Cicle Inicial

Pregunta 7. Cicle Inicial

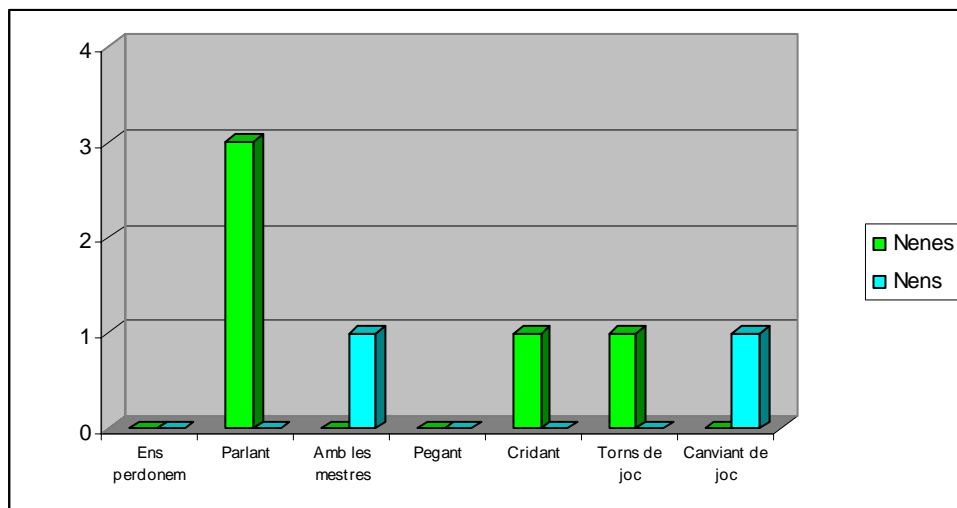

Les nenes del cicle inicial utilitzen diverses estratègies per resoldre els conflictes amb els seus companys masculins: perdonar-se i arreglar-ho (40%), parlar (20%) i recórrer a l'autoritat i ajut de les mestres (40%).

Els nens segueixen el mateix patró de resolució que usaven amb les nenes, és a dir, la majoria es perdonen (80%) tret d'un que diu que ho arregla pegant (20%).

Cicle Mitjà i Superior

Pregunta 7. Cicle Mitjà i Superior

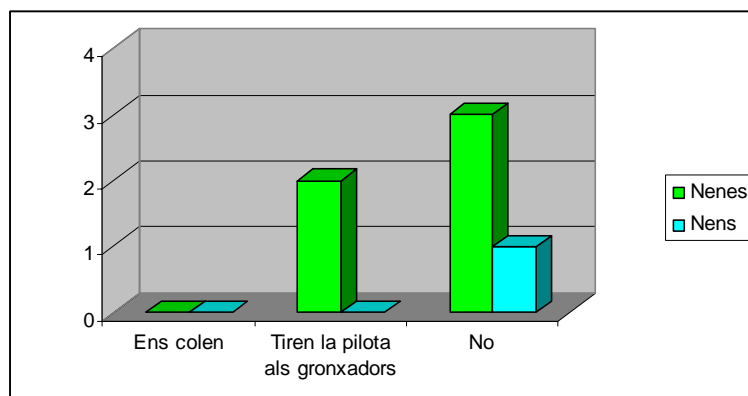

Les nenes utilitzen com a estratègies de resolució de conflictes amb els seus companys tres mecanismes: dialogar, 3 de les 5 nenes (60%), que és la manera que, segons elles mateixes, els funciona millor; resoldre-ho cridant (20%) o bé establint torns de joc (20%). Els nens, per la seva banda, diuen que, a vegades, recorren a les mestres per resoldre els conflictes amb els altres nens o bé, canvien de joc i així s'acaba el problema.

Pregunta 8: “Altres nens o nenes ocupen el teu espai de joc? Com ho fan?”

Educació Infantil

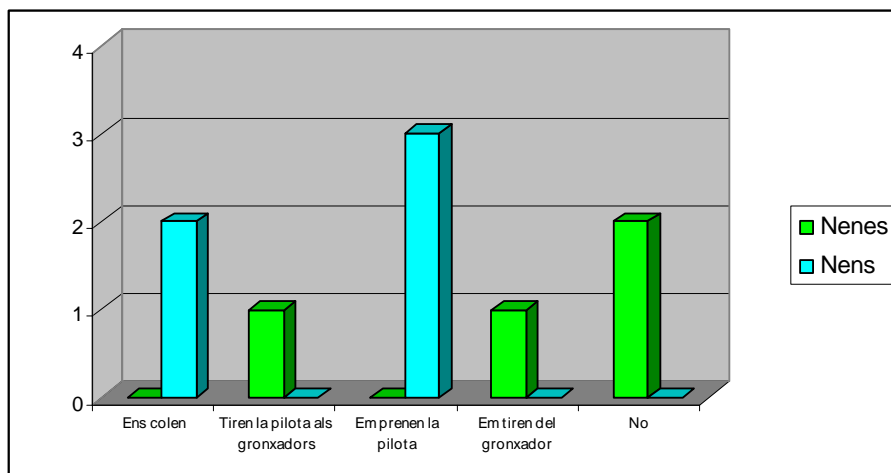
Pregunta 8. Educació Infantil

Les nenes de P3 (60%) senten que no els envaeixen l'espai i que tothom juga sense problemes, mentre que les de P5 (40%) manifesten que, a vegades, els tiren la pilota als gronxadors i això “molesta i fa mal”. Pel que fa a l'únic nen (100%), aquest no sent cap mena d'intromissió en el seu espai.

Cicle Inicial

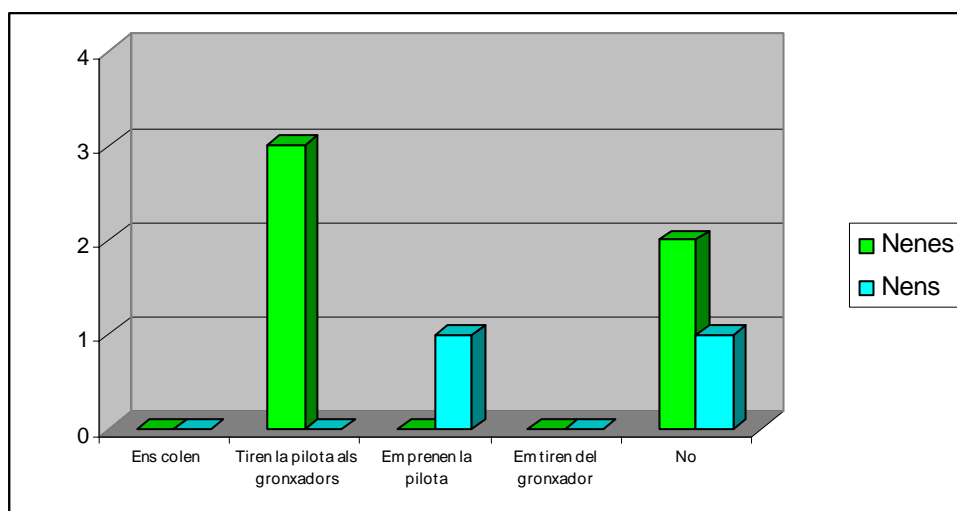
Pregunta 8. Cicle Inicial

Les opinions són força diverses entre les nenes: mentre dues nenes (50%) diuen que no els envaeixen l'espai, les dues restants (50%) diuen que els tiren la pilota als gronxadors o bé que les fan fora dels gronxadors. En canvi, els nens diuen que la invasió de l'espai ve donada perquè hi ha qui es cola en els torns de joc (40%) o bé el pren la pilota i això els molesta molt (60%).

Cicle Mitjà i Superior

Pregunta 8. Cicle Mitjà i Superior

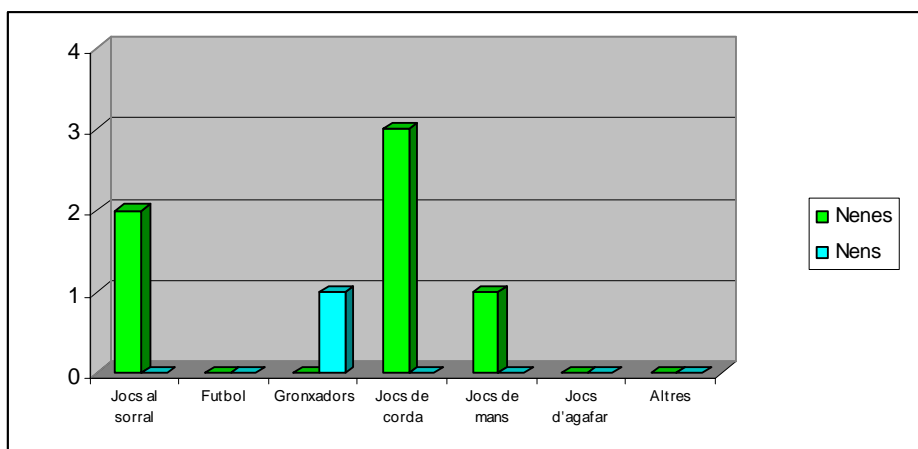

Les nenes més grans també creuen que el problema més gran d'invasió és el fet que els nens tiren pilotes als gronxadors, a la zona on juguen elles, i els fan mal (60%). Les dues restants (40%) pensen que no hi ha cap invasió en el seu espai de joc. Un nen diu que no hi ha invasió en el seu espai de joc i l'altre pensa que l'envaeixen quan li prenen la pilota.

Pregunta 9: “Si no poguessis jugar al teu joc preferit a què jugaries?”

Educació infantil

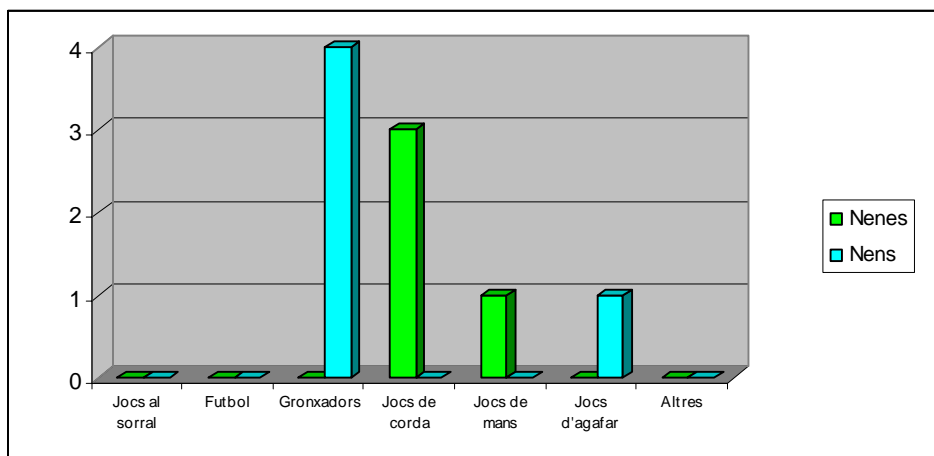
Pregunta 9. Educació Infantil

Les nenes d’Educació Infantil manifesten que, si no poguessin escollir el seu joc preferit, jugarien a jocs de corda (60%), a jocs al sorral (40%) o a jocs de mans (20%). El nen diu que si no jugués a futbol jugaria als gronxadors.

Cicle Inicial

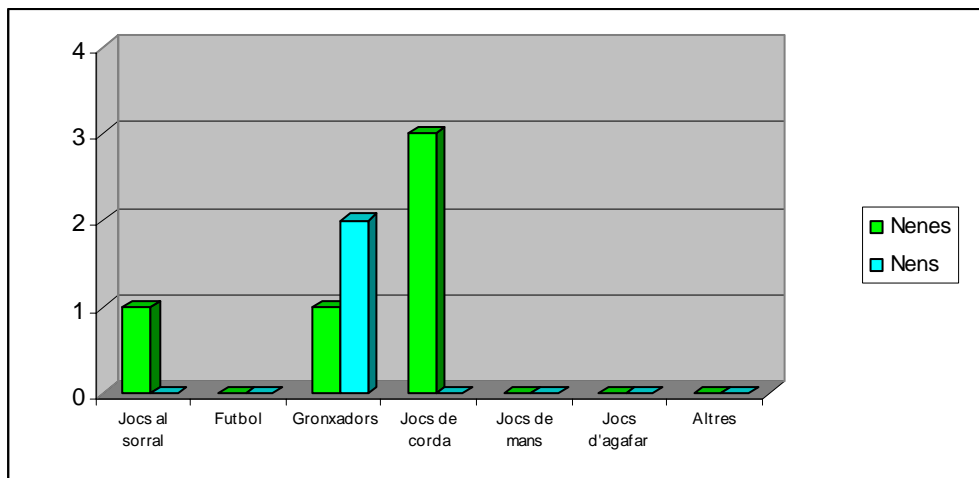
Pregunta 9. Cicle Inicial

Tres de les nenes de cicle inicial (75%) escollirien els jocs de corda com a segona opció i la que resta escolliria els jocs de mans (25%). Un comentari generalitzat entre les nenes és que pensen que per aprendre’n més haurien de tenir bones cordes i aprendre moltes cançons. Pel que fa als nens la majoria (80%) jugaria als gronxadors, “perquè també són divertits” i un (20%) diu que jugaria a jocs d’agafar perquè “corres i t’ho pots passar molt bé”.

Cicle mitjà i superior

Pregunta 9. Cicle Mitjà i Superior

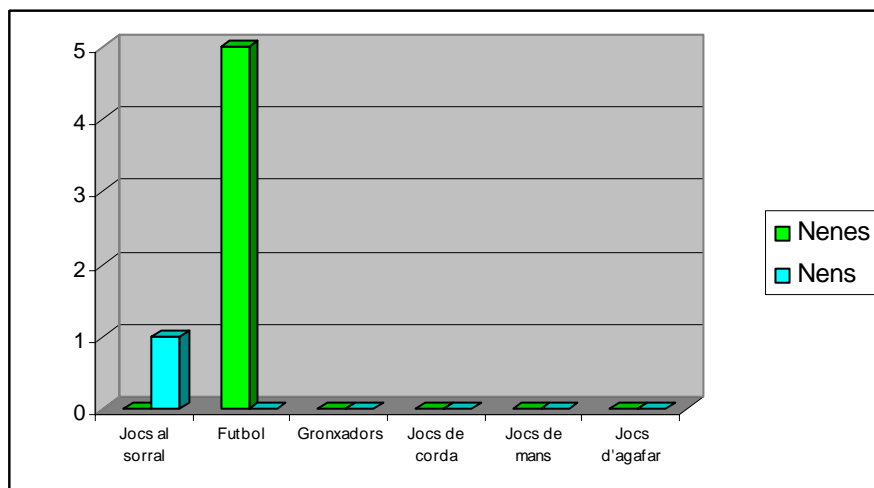

Les nenes més grans, en concret tres (60%), decidirien jugar a corda, una ho faria als gronxadors (20%) i una altra (20%) als jocs al sorral tot i que, admet, “embruten massa”. Tots els nens (100%), en canvi, escollirien els gronxadors com a joc substituït del futbol.

Pregunta 10: “A quins jocs no jugaries mai? Per què?”

Educació Infantil

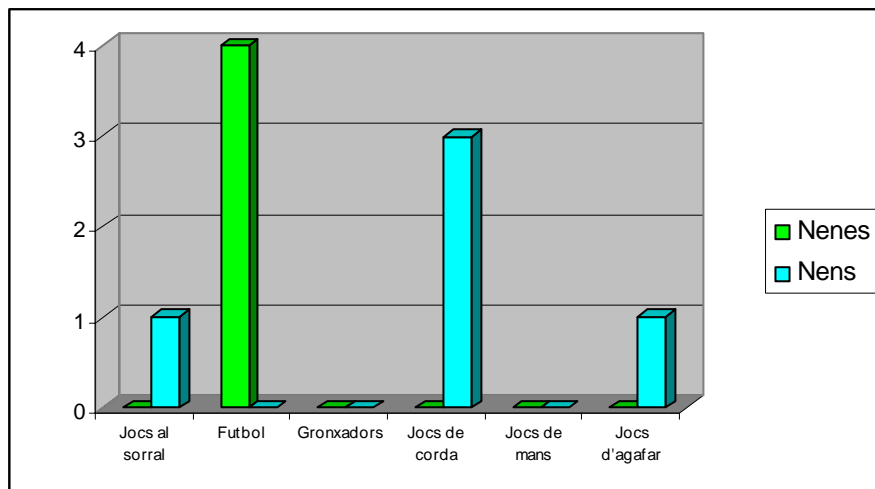
Pregunta 10. Educació Infantil

Les nenes no jugarien mai a futbol (100%) perquè diuen que els nens fan mal al futbol, xuten fort i espentegen. En canvi, l'únic nen diu que no jugaria mai al sorral perquè és avorrit i no es poden fer gaires coses.

Cicle Inicial

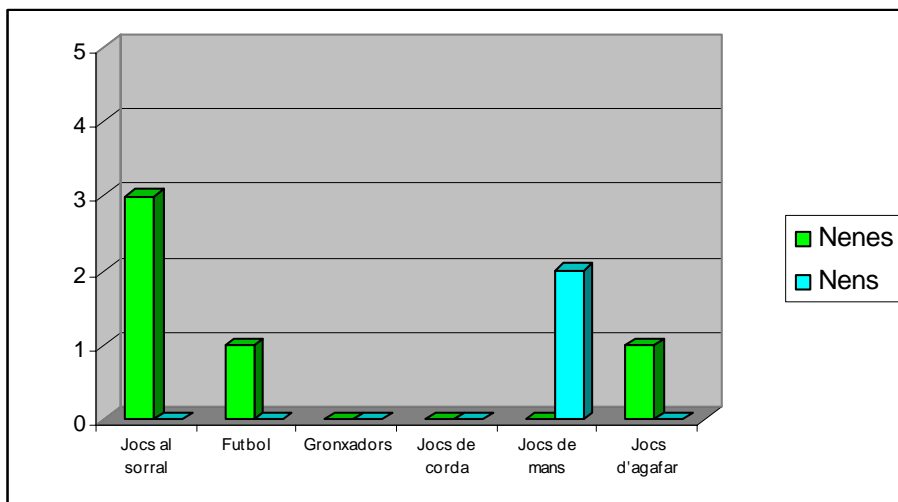
Pregunta 10. Cicle Inicial

Les nenes per unanimitat, no jugarien mai a futbol perquè tenen por de les pilotades i dels xuts forts que fan els nens. Els nens, en canvi, no jugarien al sorral perquè és avorrit, tampoc als jocs de corda perquè no en saben i “són de nenes” i als jocs d’agafar perquè s’ha de córrer massa.

Cicle Mitjà i Superior

Pregunta 10. Cicle Mitjà i Superior

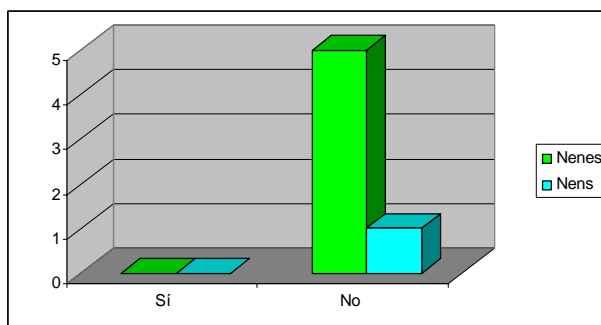
El motiu que donen les nenes per no jugar al sorral (60%) és “perquè és avorrit”; tampoc jugarien al futbol, perquè els nens els poden fer mal ni als jocs d’agafar perquè les poden espentejar i fer-los mal.

Pel que fa als nens, ells no jugarien mai a jocs de mans, perquè els consideren avorrits.

Pregunta 11: “Creus que falta algun joc per l’hora del pati?”

Educació Infantil

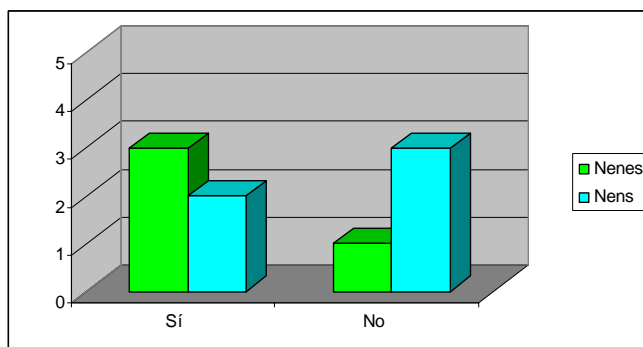
Pregunta 11. Educació Infantil

Els infants d’Educació Infantil exposen que no falta cap joc a l’hora del pati i que la situació ja està bé com està.

Cicle Inicial

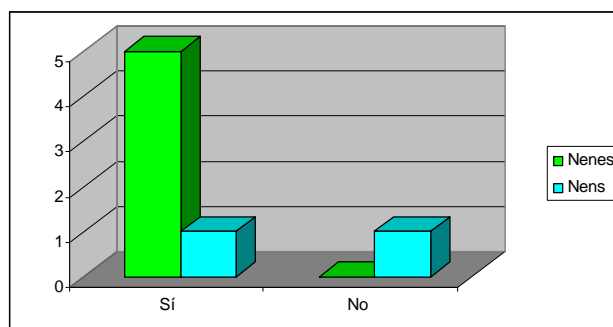
Pregunta 11. Cicle Inicial

En canvi, l’alumnat de Cicle Inicial exposa sí que hi ha mancances en els jocs del pati: dos nens demanen rodes per jugar i construir (40%), i tres nenes (75%) expliquen que els agradaria aprendre jocs de corda amb diferents cançons i tenir una corda molt llarga per poder saltar molta gent.

Cicle Mitjà i Superior

Pregunta 11. Cicle Mitjà i Superior

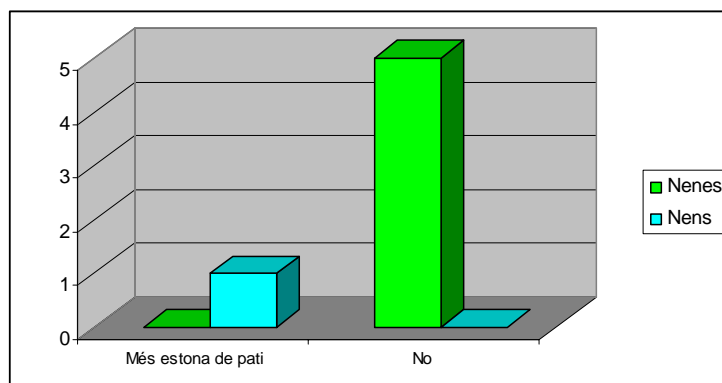

L'alumnat de Cicle Mitjà i Superior també aporta propostes: un dels dos nens (50%) proposa que es posi una cistella de bàsquet per poder jugar-hi. Les nenes, en canvi, proposen aprendre jocs per saltar a corda, perquè no en saben i en volen aprendre (100%).

Pregunta 12: “Canviaries alguna cosa de l’hora del pati?”

Educació Infantil

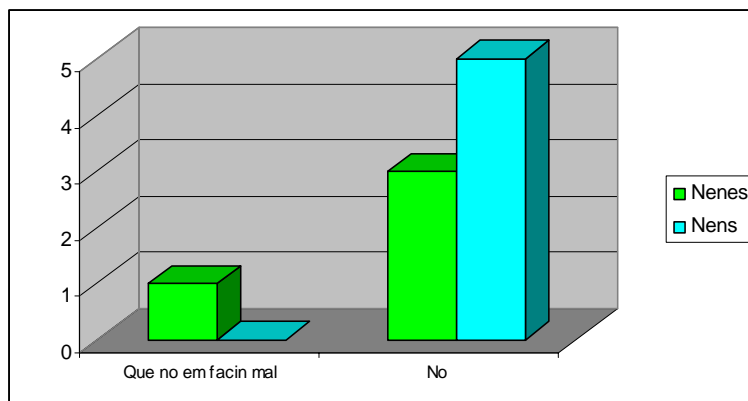
Pregunta 12. Educació Infantil

L'alumnat d'Educació Infantil fa poques aportacions. Les nenes (100%) no canviarien res, però l'únic nen del grup (100%) diu que li agradaria fer més estona de pati.

Cicle Inicial

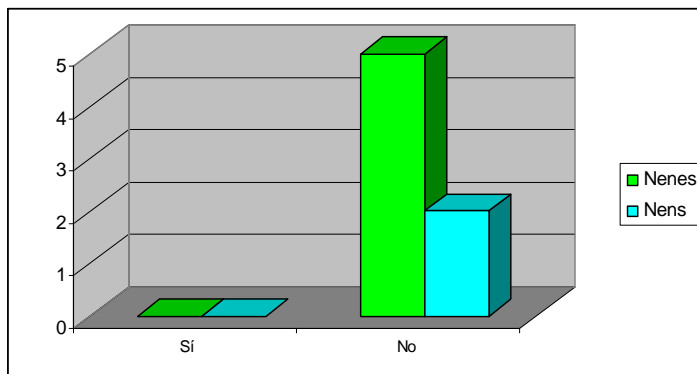
Pregunta 12. Cicle Inicial

L'alumnat de Cicle Inicial només fa una aportació: una nena (25%) desitjaria que no li fessin mal, fet que demostra que entre les nenes hi ha un sentiment de perill força arrelat.

Cicle Mitjà i Superior

Pregunta 12. Cicle Mitjà i Superior

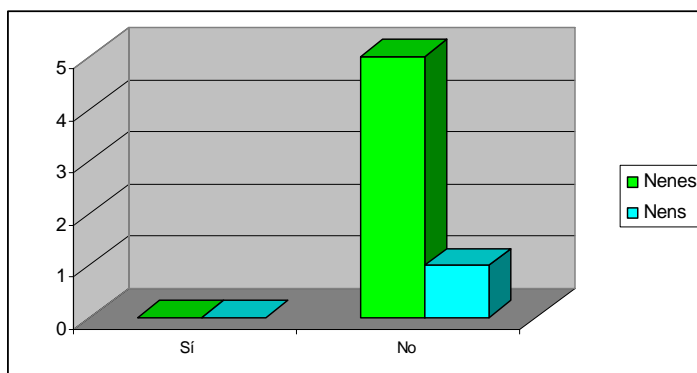

L'alumnat de Cicle Mitjà i Superior diu que no canviaria res a l'hora del pati. Tant les nenes (100%), com la totalitat dels nens (100%).

Pregunta 13: "Penses que hi ha jocs de nenes i jocs de nens? Quins?"

Educació Infantil

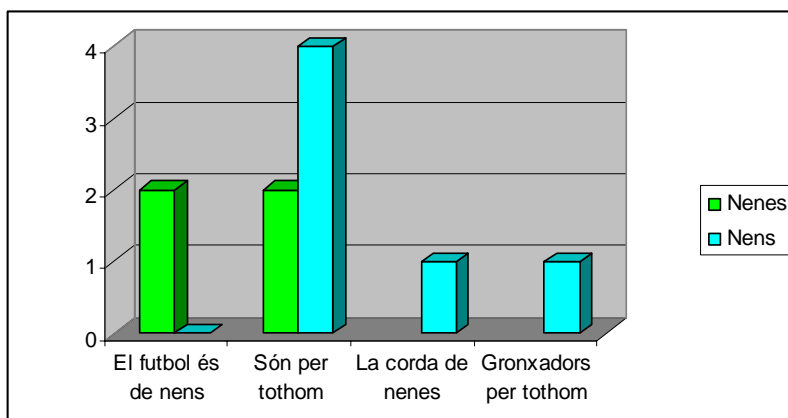
Pregunta 13. Educació Infantil

L'alumnat d'Educació Infantil (100%) opina que tots els jocs són de tots. Però l'únic nen del grup explica que encara que tots els jocs són per tothom, al futbol només hi juguen els nens.

Cicle Inicial

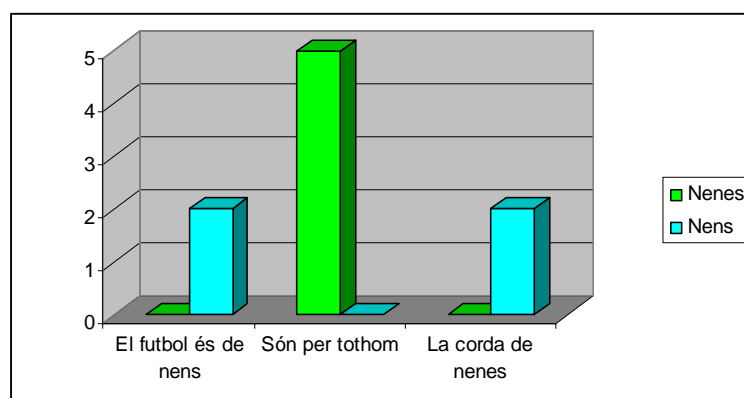
Pregunta 13. Cicle Inicial

L'alumnat de Cicle Inicial, té opinions diferents. Dues nenes (50%) pensen que tots els jocs són per tothom i que tothom pot jugar a tot. En canvi, les altres dues nenes (50%), opinen que el futbol és un joc de nens perquè les nenes no en saben tant de jugar. Els nens també tenen opinions ben diferenciades. Un nen (20%) pensa que els gronxadors són per tothom, els jocs de corda són jocs de nenes perquè els nens no salten mai a corda i el futbol és un joc de nens perquè les nenes no en saben i no corren gaire. I la resta de nens (80%) opina que tots els jocs són per tothom i que tothom podem jugar a tot però que els nens juguen més bé al futbol.

Cicle Mitjà i Superior

Pregunta 13. Cicle Mitjà i Superior

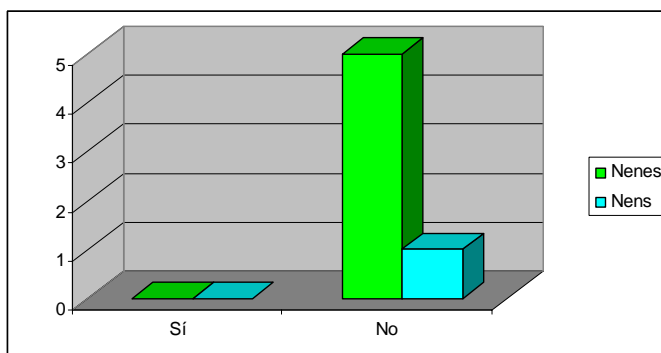
L'alumnat de Cicle Mitjà i Superior també manifesta opinions variades. Els dos nens (100%) pensen que sí que hi ha jocs de nenes i jocs de nens. Pel que fa al futbol, diuen que és un joc de nens perquè les nenes no en saben. I saltar a corda és un joc de nenes. En canvi, les nenes tenen una altra visió. Totes (100%) argumenten que tots els jocs són per tothom però admeten que els nens no sempre volen jugar amb elles i es queden el futbol com a "seu". La nena més gran, fa una aportació que cito textualment perquè

penso que és de rellevant importància: *“Tots tenim dret a jugar al joc que ens agradi sigui més pels nens o més per les nenes.”*

Pregunta 14: “Alguna vegada has volgut jugar a un joc i no ho has fet perquè era de nen o de nena?”

Educació Infantil

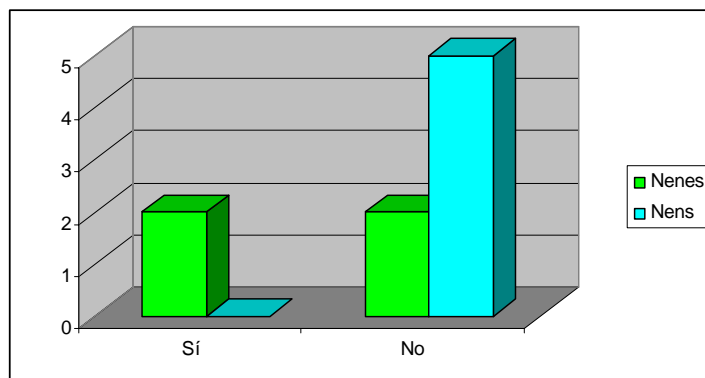
Pregunta 14. Educació Infantil

El grup d'Educació Infantil respon que sempre juguen al que prefereixen.

Cicle Inicial

Pregunta 14. Cicle Inicial

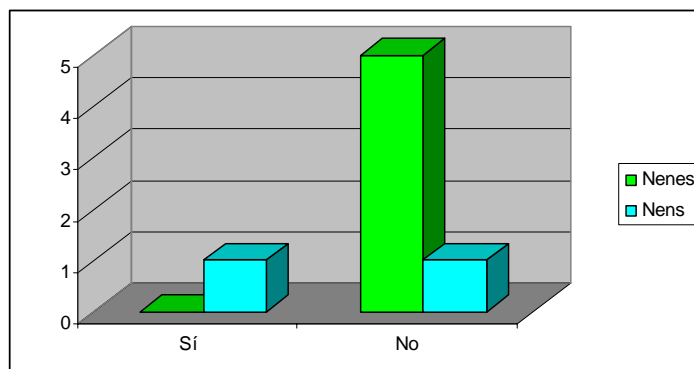

El grup de Cicle Inicial, en canvi, presenta diverses opinions. Dues nenes (50%) diuen que alguna vegada haurien jugat a futbol però que no ho han fet perquè han vist que era de nens. Les altres dues (50%) opinen que sempre juguen al que els agrada més perquè no hi ha jocs diferents per nenes i per nens.

Els nens (100%) opinen que mai s'han privat de jugar a res perquè fos de nenes o de nens.

Cicle Mitjà i Superior

Pregunta 14. Cicle Mitjà i Superior

El grup de Cicle Mitjà i Superior, també té opinions variades. Les nenes (100%) diuen que no, que sempre juguen al que més els agrada perquè tots els jocs són per tothom. En canvi els nens opinen de manera diferent. El nen més gran (50%) diu que no s'ha privat mai de jugar a cap joc, però el nen de tercer (50%) diu que alguna vegada hauria jugat als tobogans i a saltar a corda però que no ho ha fet perquè pensa que és de nenes i, diu: "*Li va fer vergonya*".

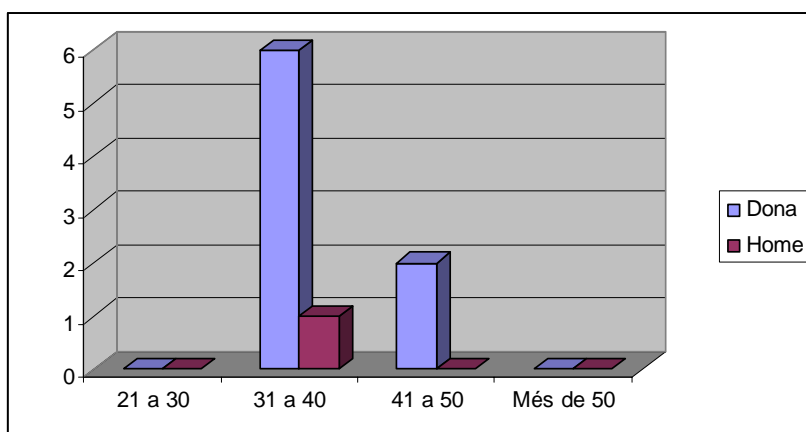
Com veiem, predominen les respostes "políticament correctes" entre les nenes, tot i que hem vist que la realitat és un altra i la segregació dels jocs per sexes és clara.

4.6. Concepcions de les famílies envers el sexisme en els jocs. Recollida dels resultats de les enquestes

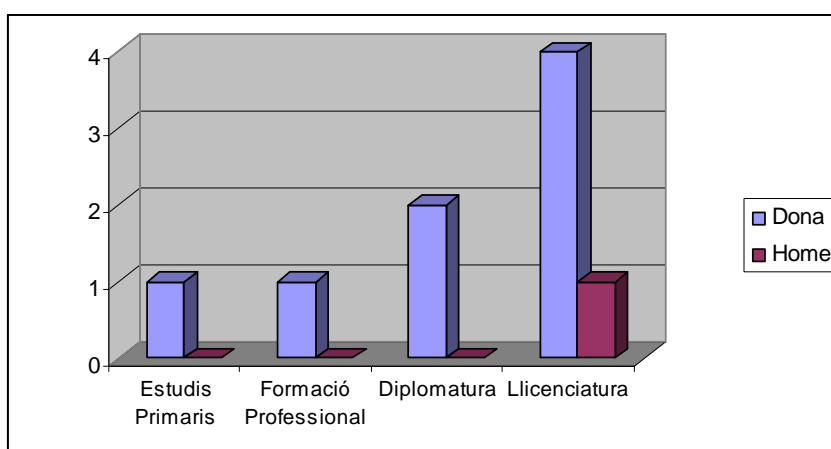
En total, de les 11 famílies enquestades, han respost a les preguntes 8 d'elles. He decidit incloure l'anàlisi perquè, tot i que el número és reduït, és representatiu de les famílies integrants de l'escola ja que suposen un 73% del total.

Tal com es pot apreciar en el gràfic inferior, és una majoria aclaparadora de dones (88,8%) les qui han respost l'enquesta, en front de només un home (11,1%), el qual ho ha fet juntament amb la seva dona. Les edats de la majoria de les mares de la mostra estan compreses entre els 31 i 40 anys (75%), les dues dones restants (25%) estan compreses entre els 41 i els 50 anys.

Sexe i edat de les persones que responen.

Formació de les persones que responen

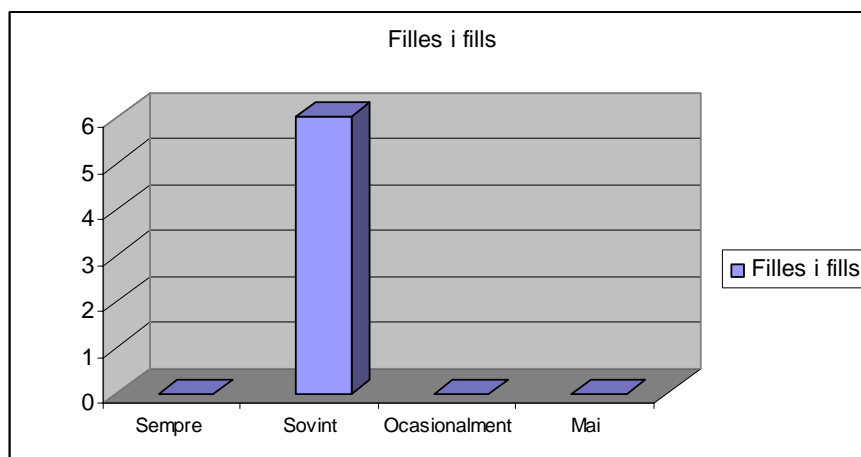
La majoria de les dones enquestades (50%) té finalitzats estudis de llicenciatura. El 25% té com a formació finalitzada una diplomatura i el 25% restant està repartit: un 12,5% ha finalitzat els estudis de formació professional i un altre 12,5% que ha finalitzat estudis primaris.

L'única home participant a la mostra té una llicenciatura com a formació.

Per tant, es pot observar com el nivell de formació de les famílies és variat i això també influeix molt directament en els patrons, estereotips i rols que es transmeten als infants.

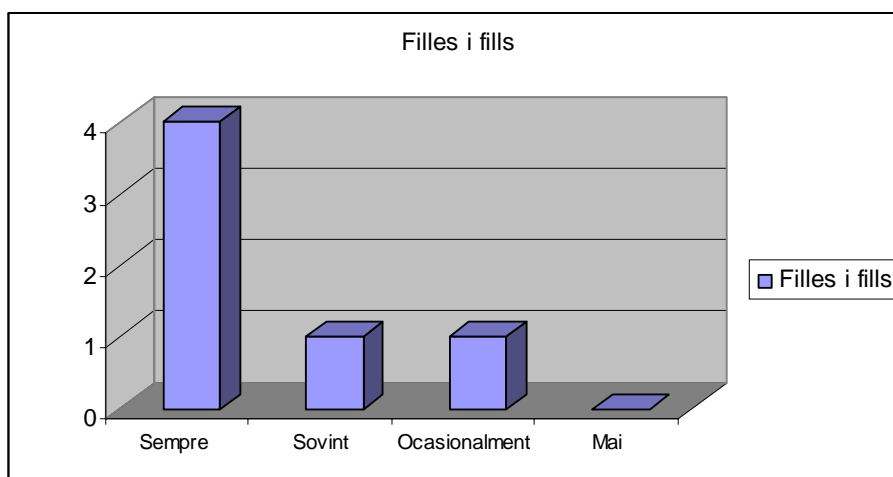
Pregunta 1. Famílies amb filles i fills

Pregunta 1. Fills i filles Juguen junts?

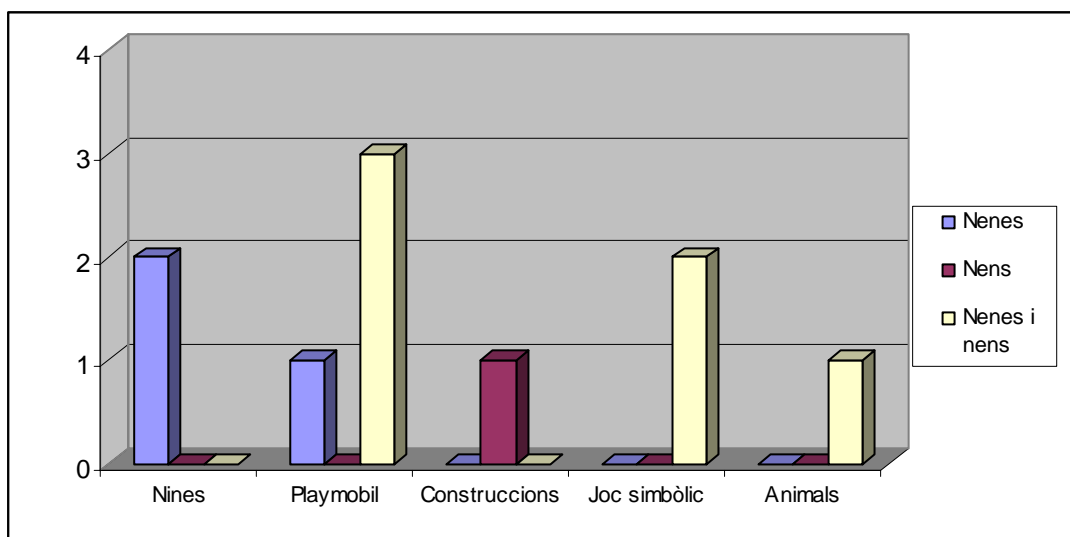
Com es pot observar en el gràfic, el 100% de les famílies que tenen filles i fills afirmen que, a casa, juguen junts sovint.

Pregunta 1. Fills i filles. Juguen als mateixos jocs?

En quant a la preferència de jocs, el 66,6% de les famílies afirma que nens i nenes sempre juguen als mateixos jocs. Un 16,6% diu que ho fan sovint i el 16,6% restant afirma que ho fan ocasionalment. Concretament, aquesta última família precisa que el nen quan juga sol ho fa a construccions, i les nenes, quan juguen soles, ho fan amb nines, mentre que, quan juguen junts, juguen amb animals i amb el playmobil. Per tant, aquí ja es fa una distinció entre jocs de nenes i jocs de nens i només comparteixen jocs quan juguen a animals o a playmobils.

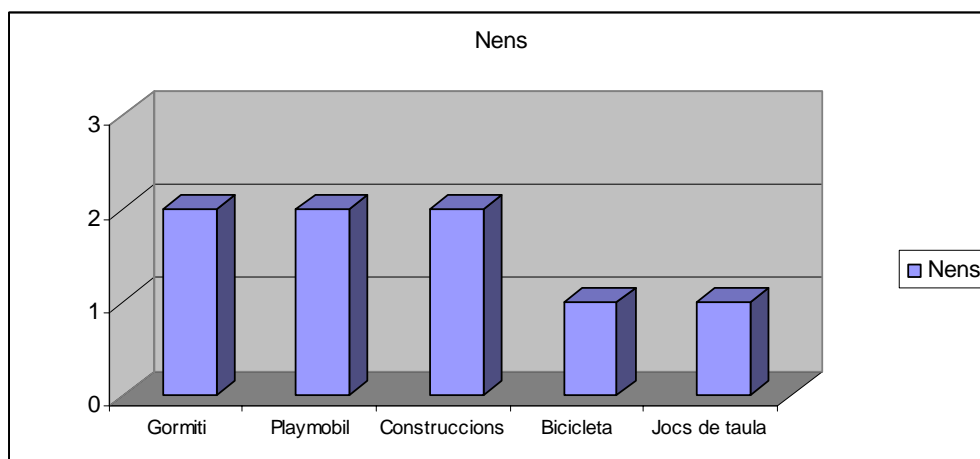
Pregunta 1. Filles i fills. A quins jocs juguen?

Els jocs que són compartits per germanes i germans són playmobil, animals i joc simbòlic. Com es després del gràfic, les nines són un joc exclusivament femení, mentre que el joc de construccions és exclusivament masculí, a la vora de jocs “unisex” que serien el Playmobil, el joc simbòlic i els animals. Això ens demostra que al si de la família i de ben petits, els infants ja tenen nocions de la separació per sexes d’alguns jocs com les nines o les construccions.

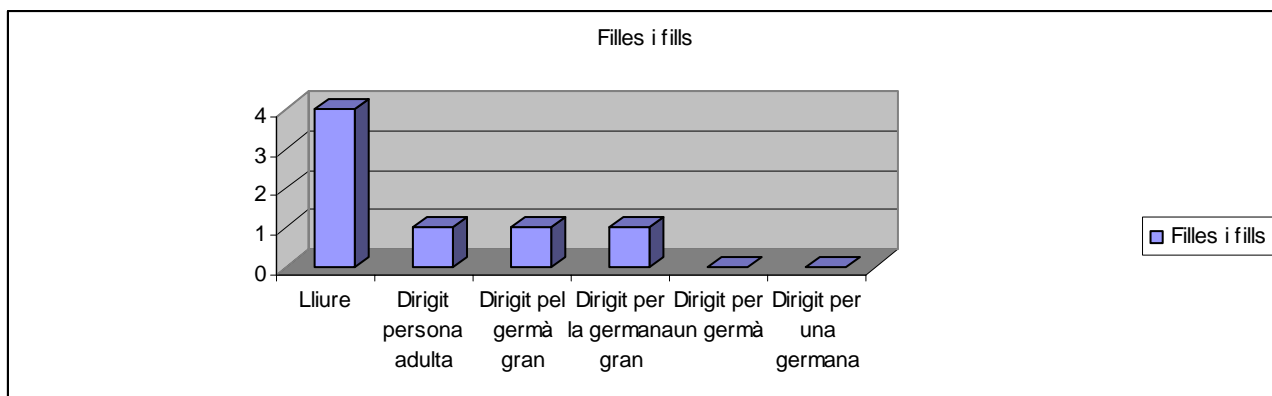
Com es pot veure al gràfic inferior, en les famílies on només hi ha nens, els jocs preferits són variats però no deixen de ser jocs “típicament masculins”, nomenclatura utilitzada tal com s’anomena a Subirats i Tomé (2007). No apareix ni el joc simbòlic ni les nines.

Pregunta1. Fills. A quins jocs juguen?

Pregunta 2. El joc a casa és...

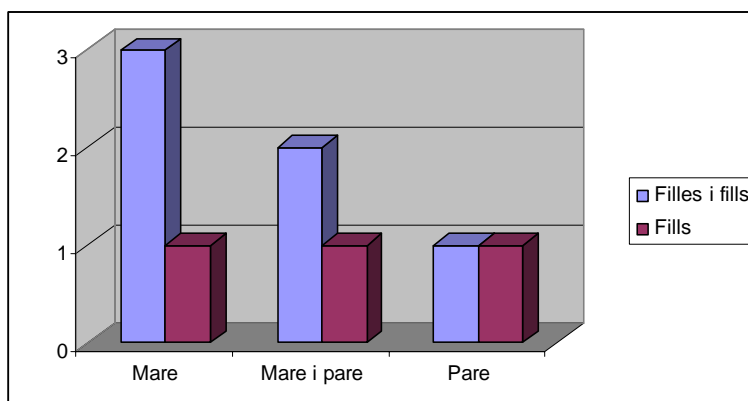
Pregunta 2. Fills i filles. El joc a casa és...

Tal com es pot apreciar en el gràfic, en les famílies on hi ha filles i fills, la majoria (57%) afirma que el joc és lliure i sense la vigilància de cap persona adulta. En la resta de famílies, el joc és dirigit per una persona adulta, el germà gran o la germana gran. I els resultats es repeteixen en les famílies on només hi ha nens.

Pregunta 3. Amb qui juguen normalment?

Pregunta 3. Amb qui juguen normalment?

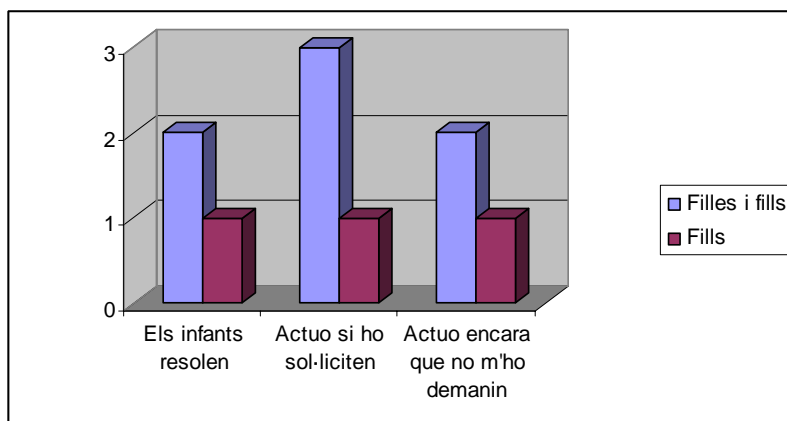

Del que es desprèn del gràfic, les famílies que tenen filles i fills afirmen que amb qui més juguen és la mare (50%), seguits de mare i pare com a companyia adulta de joc (33%) i, per últim, només un 16% afirma que juguen amb el pare.

En el cas de les famílies que només tenen fills, juguen a parts iguals amb la mare (33,3%), la mare i el pare (33,3%) i el pare (33,3%).

Pregunta 4. Quan hi ha un conflicte...

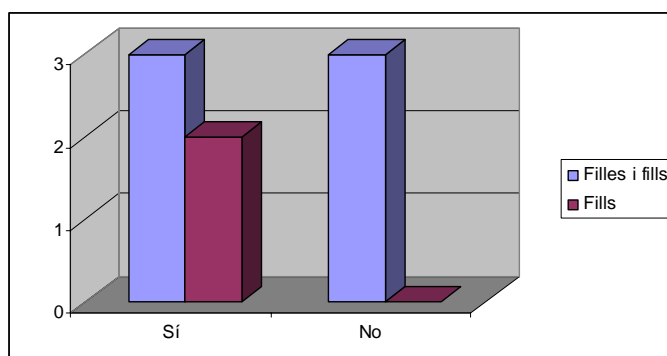
Pregunta 4. Quan hi ha un conflicte...

Tal com es pot observar en el gràfic superior, les famílies amb filles i fills, tenen diferents maneres de reaccionar enfront d'un conflicte. La majoria (42,8%) actua només quan ho sol·licita la mainada. La resta deixa que els infants ho resolguin (28,5%) o actuen encara que no li demanin (28,5%).

Pregunta 5. Creus que hi ha jocs de nenes i jocs de nens?

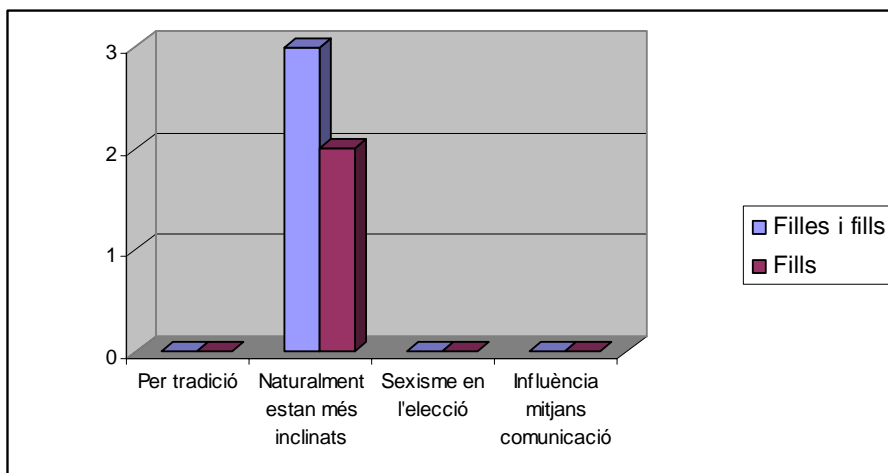
Pregunta 5. Creus que hi ha jocs de nenes i jocs de nens?

El gràfic ens il·lustra diverses opinions sobre aquesta qüestió: el 63% (5/8) opina que els jocs estan estereotipats i que hi ha jocs de nens i jocs de nenes, mentre que el 37% (3/8) opina tot el contrari. Realment és una pregunta molt il·lustrativa que ens demostra que els estereotips i les idees sexistes estan presents.

Pregunta 6. Sí és que sí, per quina raó?

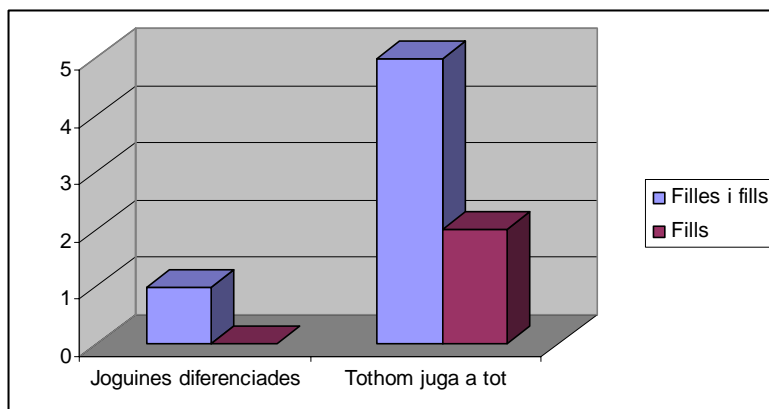
Pregunta 6. Sí és que sí, per quina raó?

Tant les famílies amb filles i fills i les famílies només amb fills afirmen que el motiu és que els infants estan més inclinats a un joc que a un altre en funció del seu sexe per una qüestió de naturalesa. Una vegada més apel·len a l'estereotip sexista que es basa en la biologia per justificar la diferència.

Pregunta 7. Les joguines que teniu a casa estan diferenciades per a les nenes o per als nens o bé tothom juga a tot?

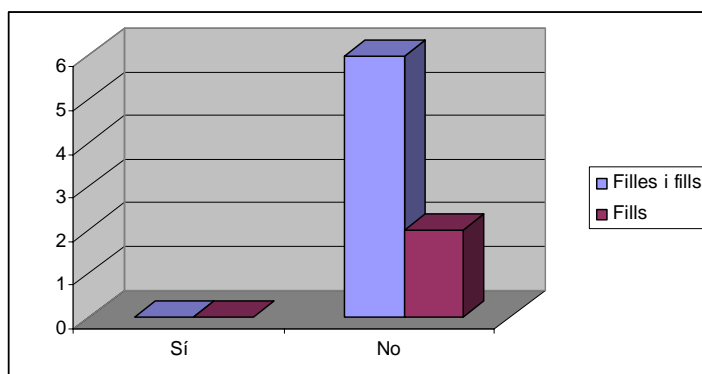
Pregunta 7. Les joguines que teniu a casa estan diferenciades per a les nenes o per als nens o bé tothom juga a tot?

Tal com podem veure en el gràfic, la gran majoria de famílies (tant les que tenen fills d'ambdós sexes com les que tenen només nens) afirma que no fa diferenciacions en les joguines en funció del sexe dels infants. Només una família (9%) reconeix que té joguines diferenciades i el motiu és perquè el nen no vol jugar mai a nines amb les seves germanes i aquí rau la diferenciació, però, segons diuen, no pas perquè sigui una norma de les persones adultes.

Pregunta 8. Et preocuparia que el teu fill (nen) jugués a ser mare i a fer les tasques de la llar?

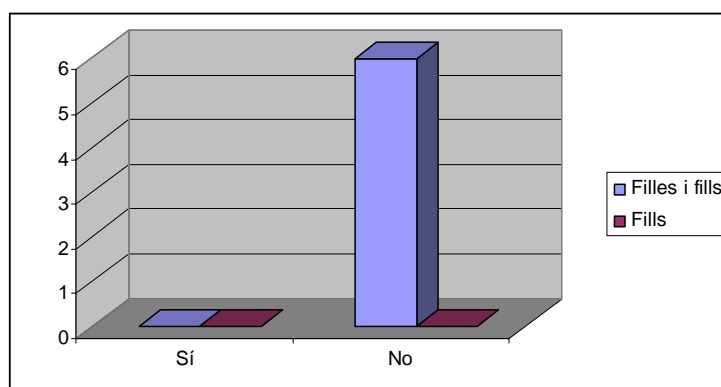
Pregunta 8. Et preocuparia que el teu fill (nen) jugués a ser mare i a fer les tasques de la llar?

El 100% de les famílies opina que no es preocuparia si es donés aquest tipus de joc perquè les feines de la llar són una tasca compartida entre la mare i el pare. Una família concretament opina que, sobretot en l'etapa del joc simbòlic, el joc és una manera d'interpretar i reflectir la realitat que veuen a casa, on les tasques estan bastant compartides.

Pregunta 9. Et preocuparia que la teva filla jugués a ser paleta, constructora, mecànica, etc.?

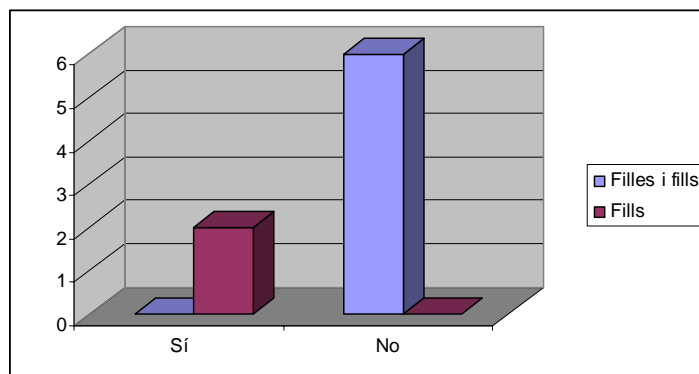
Pregunta 9. Et preocuparia que la teva filla jugués a ser paleta, constructora, mecànica, etc.?

Igual que en la pregunta anterior podem observar un gràfic amb unanimitat d'opinions. El 100% de les famílies tampoc es preocuparia perquè la seva filla jugués a tenir una professió "tradicionalment masculina" perquè, afirmen, que no hi ha professions d'homes i de dones, ja que que la situació actual quotidiana ens porta tothom a fer de tot.

Pregunta 10. Penses que el joc de pilota (futbol, per exemple) és més de nens i el joc simbòlic, com la cuineta, és més de nenes?

Pregunta 10. Penses que el joc de pilota (futbol, per exemple) és més de nens i el joc simbòlic, com la cuineta, és més de nenes?

En aquest gràfic podem observar opinions contraposades. Les famílies que tenen filles i fills opinen que no, perquè tots els jocs són per tothom; però justament les dues famílies amb fills (100%) responen afirmativament, perquè, segons elles, hi ha una predisposició natural dels nens a imitar el “món masculí” i de les nenes a imitar el “món femení”. En aquestes opinions queden reflectits estereotips sexistes, que relacionen cada persona, segons el seu sexe, amb una funció a la vida, tal i com es feia antigament amb l'escola segregada per sexes.

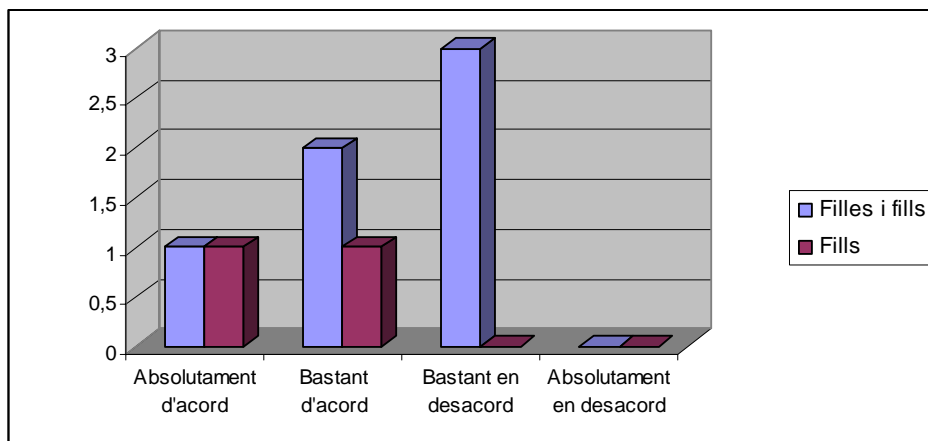
Pregunta 11. Indica el teu grau d'acord amb les següents afirmacions marcant amb una creu la resposta escollida.

Amb la bateria d'afirmacions, s'ha volgut ratificar opinions, visions i estereotips que ja s'han analitzat en les qüestions anteriors, atès que sovint les persones enquestades tendeixen a respondre en aquesta mena de temes allò que és “políticament correcte” i no pas el que realment pensen. A partir del buidat de la pregunta 11, s'ha fet palesa la sinceritat de les persones enquestades en les respostes de les qüestions anteriors, perquè els resultats han estat els mateixos. El buidatge no l'he realitzat qüestió per qüestió sinó que he fet les agrupacions de temàtiques següents: la desigual utilització dels espais, les preferències en la companyia per als jocs, les preferències de jocs.

A. OCUPACIÓ DE L'ESPAI

Per tal d'interpretar aquest aspecte, s'ha analitzat les respostes a la pregunta: *“L'ocupació del pati està repartida a parts iguals entre nenes i nens”*

Pregunta 11. Pel que fa a l'ocupació de l'espai

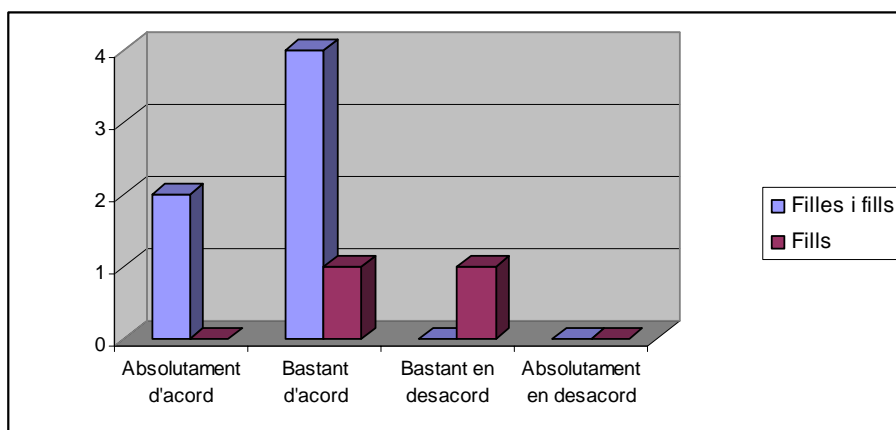

Tal com es pot observar en el gràfic adjunt, hi ha varietat d'opinions. Les famílies que tenen filles i fills mostren diverses opinions al respecte. La majoria, gairebé el 50%, consideren que hi estan bastant en desacord. La resta d'opinions estan repartides entre l'acord amb reticències (33,3%) i l'acord absolut (16,6% restant). Les famílies amb nens estan entre absolutament d'acord (50%) i bastant d'acord (50%). Per tant, es pot concloure que les famílies no són conscients de l'ocupació desigual de l'espai de joc de la mainada.

B. COMPANYIA PER AL JOC

Per tal de veure les preferències en quant a la companyia de joc, s'han analitzat les respostes a la següent afirmació: *“Els nens prefereixen jugar amb nens i no pas amb nenes”*

Pregunta 11. Pel que fa a la companyia de joc.

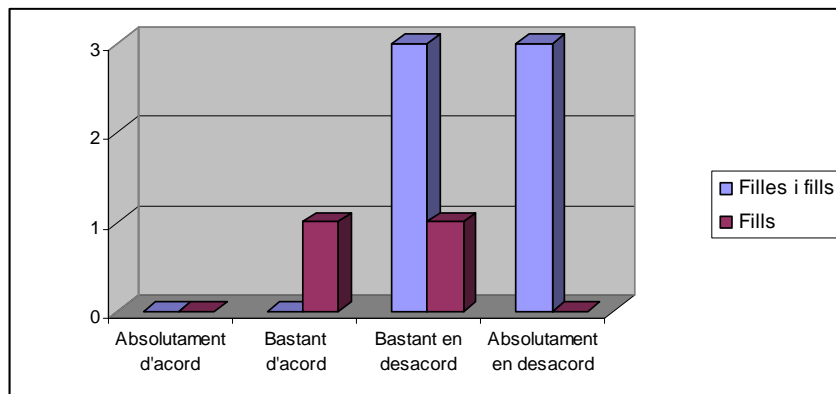

El gràfic ens mostra, novament, una dicotomia d'opinions, tot i que predomina l'acord. Les famílies amb filles i fills estan bastant d'acord (66,6%) amb aquesta afirmació i el 33,3% restant hi estan absolutament d'acord. Aquests resultats ens mostren, novament, els estereotips sexistes dels nens que, des de ben petits, prefereixen jugar amb nens i no pas amb nenes. Cosa que no passa a l'inrevés. En canvi, les famílies amb fills diuen estar-hi bastant d'acord (50%) i bastant en desacord (50%).

C. PREFERÈNCIES DE JOC

Per investigar aquest últim punt, s'han analitzat les respostes a: *“Si les nenes prefereixen els jocs tranquils i els nens els esports és per una qüestió cultural”*.

Pregunta 11. Pel que fa a les preferències de joc.

Els resultats a aquesta última qüestió revelen que la gran majoria de famílies (independentment de si tenen fills d'ambdós sexes o només nens) considera que les diferències en quant a les preferències de joc en funció del sexe no són culturals i aquests resultats concorden amb l'opinió expressada en una pregunta anterior, en què les famílies majoritàriament opinaven que es tractava de una raó natural o biològica.

4.7. Conclusions de la diagnosi de l'entorn

Després de realitzar la fase d'investigació i diagnosi, puc afirmar que al pati de l'escola hi ha una situació de desigualtat i sexisme. En la diagnosi he pogut constatar com són les relacions interpersonals, el paper del personal docent i de monitoratge, els comportaments i les actituds de l'alumnat envers el seu joc per observar jerarquies i les relacions de poder que es projecten constantment en les relacions escolars. Per al personal docent, aquesta investigació ha servit per reflexionar sobre la pròpia pràctica i els propis estereotips.

El pati, com indica el personal de monitoratge, és entès, tradicionalment, com un lloc on la mainada es pot desfogar i és el lloc on els infants **projecten el què han après en els seus nuclis familiars**: hi ha coses pròpies de cada sexe. Però aquesta investigació vol poder incidir en aquesta creença i demostrar que no hi ha res genèticament que delimiti el joc dels infants i la seva conducta.

En quant a l'alumnat, es veu una clara predisposició de les nenes per **relacionar-se i compartir jocs amb els nens** i una clara negativa en aquest sentit pel que fa als nens, que es neguen a abandonar el futbol i, per tant, a interaccionar amb les nenes. **Les relacions entre el grup masculí són jerarquitzaes** i dominades pel nen més gran de l'escola i els nens més petits ho acaten i veuen com un "problema" compartir amb la resta

de companys el líder, la figura del nen gran. Val a dir que la directora explica que sempre s'ha donat aquest fet: els nens més grans sempre han "dominat" els més petits. Amb això vull reflexionar sobre el fet que es veu com a "naturalment biològic" un fet que no ho és i no s'hi incideix. Que hi hagi un nen més gran no vol dir que sigui el què ha de dirigir el joc, la seva jerarquia només és en anys i no pas en grau d'importància perquè a l'escola tothom és igual i tothom és important.

En canvi, entre **el grup femení es veuen relacions més plaents i tranquil·les** on el cooperativisme i el compartir podríem dir que en són els trets més característics. Les relacions no estan jerarquitzades en absolut, perquè hi ha grups de joc dins el mateix espai depenent del dia a dia, de les preferències, etc.

La manera de **resoldre els conflictes** també varia depenent de com estan formats els grups i aquest és un aspecte en el que també s'hi ha d'incidir. No es pot tolerar que un nen admeti que per resoldre un problema hagi de cridar o, fins i tot, pegar, perquè això és una manifestació de microviolència que també dirigeix contra les nenes, i podria convertir-se en la llavor d'una futura conducta de maltractament i violència de gènere, i aquí hi ha el paper de la persona adulta com a agent coeducativa que reconduïx aquesta situació per tal que, per resoldre els problemes, es faci de manera pacífica i no es recorri a la violència.

La varietat de jocs és escassa i en el Pla d'Acció s'hauria d'incloure molta més varietat per tal que els nens no es limitin només a jugar a futbol i les nenes als gronxadors, tobogans, etc. Aprofito vàries idees que donen les nenes, com per exemple, els jocs de corda, els jocs de mans per tal de poder agafar una eina coeducativa i una proposta de joc.

Tenint en compte les observacions i les fotografies, puc constatar que **la utilització dels espais és desigual**. Els nens ocupen la part central i la perifèrica més àmplies per desenvolupar el seu joc (futbol) i, encara que no són un grup molt nombrós, ocupen una zona molt més àmplia que no pas les nenes. Les nenes, per la seva part, queden relegades a la zona més apartada i perifèrica del pati, la zona dels gronxadors, val a dir, que és la més equipada en elements de joc però és la zona més reduïda. A més, les nenes admeten que senten por que alguna pilotada els pugui fer mal i aquesta seria una de les coses que canviarien.

D'aquest fet se n'adonen el personal docent i el personal de monitoratge i és motiu suficient per dissenyar un conjunt d'accions que permetin solucionar aquestes desigualtats i buscar dinàmiques més coeducatives.

En quant al personal docent, que s'adona de les relacions de desigualtat entre nenes i nens, s'haurà d'incidir en el Pla d'acció per tal que facin un pas més enllà i convertir

l'estona de l'esbarjo i l'aula en un espai coeducatiu, procurant usar també un llenguatge inclusiu i no androcèntric per interactuar amb la mainada.

Pel que fa a les famílies, un membre molt important de la comunitat educativa, i d'on els infants reben les bases del seu procés de socialització, he pogut constatar que hi ha moltes connotacions sexistes i idees preconcebudes que reforcen els estereotips sexistes referents a les nenes o als nens. Encara hi ha una idea bastant generalitzada dels jocs diferenciats per sexes i de que la diferència biològica determina la resta de diferències que tenen nenes i nens al llarg de la seva vida. **Per tant, penso que és important impulsar unes xerrades amb famílies per parlar d'aquests aspectes i conèixer millor la coeducació, les seves bases i diferents experiències que poden ajudar a vèncer tots aquests estereotips sexistes.**

5. PLA D'ACCIÓ

El pla d'acció que es presenta a continuació està contextualitzat en l'àmbit rural, en una comunitat educativa participativa que s'ha obert a reflexionar conjuntament sobre els jocs infantils i la posterior influència del joc en els valors i conductes dels infants.

Per començar m'agradaria afegir un comentari d'una mare de dos infants de l'escola que diu:

“Passa cada dia, i està en les mans dels pares i docents que els nens que estan creixent visquin en una societat no sexista en el futur (la societat actual ho és, però la del futur pot no ser-ho, està a les nostres mans). A mi em fa molta ràbia, perquè ens queixem però no hi fem res.”

Amb aquesta cita vull mostrar els ulls oberts i la voluntat de canvi de la comunitat educativa de l'Escola d'Alins per fer que la societat del futur no sigui sexista i vetlli per la igualtat d'oportunitats per a nenes i nens.

5.1. Què pretenem? Els objectius del pla d'acció.

- Desenvolupar el respecte entre sexes.
- Millorar les relacions entre el grup d'iguals.
- Prevenir situacions i conductes que poden esdevenir l'origen de violències sexistes.
- Potenciar la utilització de l'espai de manera igualitària fragmentant l'estructura de l'espai partit pels jocs.
- Deconstruir la jerarquia de jocs masculins-femenins.
- Oferir varietats de jocs als infants per tal de poder canviar els registres de jocs.
- Valoritzar els jocs “femenins”.
- Disminuir la interacció agressiva.
- Analitzar i fomentar una visió crítica dels estereotips sexistes.
- Potenciar el treball cooperatiu i les actituds d'escolta i pacte per arribar a l'entesa.
- Oferir eines al professorat per fer canvis coeducatius en el pati de jocs i, més endavant, a l'escola.
- Oferir eines a les famílies per canviar algunes concepcions sobre el joc i reforçar-ne d'altres.
- Potenciar el paper de les famílies com a agents coeducadors.

5.2. Descripció de les activitats-accions dissenyades

5.2.1. Activitats adreçades a l'alumnat

- Començarem **la primera sessió** amb un visionat d'una jornada al pati escolar on es veuen clarament els jocs i els espais diferenciats. Després de visionar-la farem una assemblea per tal de parlar què ens sembla la repartició dels espais, els jocs, les relacions, etc. Realitzarem una conversa i se n'anotaran els resultats per tal de poder-los tenir en compte.
- **La segona sessió**, engegarem un projecte titulat: "Els jocs al pati". En aquest projecte buscarem alternatives de joc per a la mainada per tal que les estones d'esbarjo siguin més riques i dinàmiques i que puguem iniciar el camí cap a la coeducació: "Els petits canvis són poderosos!". Es proposarà als infants que portin propostes de jocs que es puguin dur a terme a l'hora d'esbarjo amb un requisit important: no han de necessitar pilotes.
- En **la tercera sessió** es faran públiques les propostes de l'alumnat de jocs per a l'hora de l'esbarjo. La manera d'organitzar-se serà amb els "apadrinaments". En total, 5 grups d'alumnes de diferents edats i que actuen de manera cooperativa. Hi haurà càrrecs: secretariat, portaveu, etc. La primera fase serà la reunió de cada grup i després cada portaveu serà la persona encarregada de transmetre les propostes. Aquestes propostes s'anotaran en el mural d'escola ja que és un projecte que engloba tots els nivells educatius i, més enllà, tota la comunitat educativa.
- La mestra proposarà que es faci participar a les àvies i els avis i vinguin a fer una jornada de jocs populars. Per això, ens haurem de preparar. Caldrà fer una nota per a les famílies citant a les àvies i als avis per tal que ens vinguin a fer una classe magistral de jocs populars als que jugaven en la seva infantesa. Això es pot incloure dins el projecte d'escola: "Les famílies ens visiten". Aquest projecte permet que qualsevol membre de la família dels infants pugui venir a compartir una estona educativa a l'escola aportant coneixements, idees, recursos sobre el què s'està duent a terme a l'escola.
- Es destinaran **11 sessions**, tantes com famílies, per tal que les famílies puguin participar d'aquest projecte.
- Tots els jocs proposats s'aniran anotant en la carpeta de seguiment de cada grup cooperatiu i se'n faran fotografies per penjar al bloc de l'escola i perquè tothom en pugui participar.

- A la sortida de l'escola hi haurà un paviment i es proposarà pintar-hi una xarranca i un tres en ratlla com a elements més del projecte de jocs al pati. I oferir una varietat de jocs més.

- Es proposarà als infants organitzar una jornada de campionats escolars on es jugui a saltar a corda, per exemple. La idea d'aquesta proposta és reforçar la imatge d'un joc que jeràrquicament és inferior però que és molt interessant i no té perquè estar desprestigiats. És important destacar les habilitats necessàries per tal de poder fer un campionat d'aquestes característiques; valoritzant, d'aquesta manera, els jocs "femenins". En acabar es farà un recull de sentiments i emocions que ens ha causat aquest campionat.
- S'establirà un calendari on cada setmana hi hagi jocs variats per tal que quan s'acabi el projecte en perdurin els aprenentatges realitzats amb el mateix.
- S'organitzarà una jornada per a famílies on es faran racons de jocs que hem après i que tots tenen una cosa en comú, ens ajuden a relacionar-nos i no utilitzen pilota. Cada grup cooperatiu i d'apadrinament es dedicarà a preparar dos jocs per al pati per tal de poder jugar amb les famílies quan vinguin. En total, hi haurà 10 jocs que hem integrat a les nostres estones d'esbarjo escolar i podrem gaudir-ne amb tota la comunitat educativa. En acabar es repartiran diplomes a tots els membres de cada grup perquè ho puguin incloure en el seu fitxer de treball del projecte ELS JOCS AL PATI.
- Es realitzarà una assemblea per tal de decidir tipus de jocs als que es podran jugar cada dia de la setmana i s'avaluarà oralment aquest procés al final de la setmana. El que s'haurà d'arribar a consensuar és que hi haurà un dia en que no es jugarà a pilota.

5.2.2. Activitats adreçades al personal docent i de monitoratge

- Exposició al claustre dels resultats de l'observació al pati i de l'enquesta passada a l'alumnat. Es durà a terme en un dels claustres setmanals que té l'equip educatiu per reunir-se.
- Activitats de formació en coeducació per sensibilitzar el professorat. L'equip docent es posarà en contacte amb el Centre de Recursos Pedagògics del Pallars Sobirà per tal de fer una proposta de formació que es pugui estendre a nivell de

comarca. A més, també se sol·licitarà al grup IREF i al Centre Dolors Piera d'Igualtat d'Oportunitats i Promoció de les Dones, per tal de sol·licitar-los alguna jornada de formació i que es pugués realitzar també per a les famílies.

- Destinar una part de la partida pressupostària que es rep per tal de poder comprar materials per als jocs al pati: cordes, gomes, etc.

5.2.3. Activitats adreçades a les famílies

- Exposició a les famílies dels resultats de l'observació al pati i de l'enquesta passada a l'alumnat i a les famílies per tal de veure la situació real de desigualtat i poder partir de la mateixa per iniciar un canvi coeducatiu en l'escola, en la manera d'actuar.
- S'organitzarà una escola per a famílies on es passaran documents, articles, vídeos sobre la prevenció d'actituds sexistes i se'n farà un col·loqui posterior per parlar, debatre i reflexionar. El compromís no serà setmanal sinó que s'establirà un calendari consensuat per tal que sigui una activitat motivadora i engrescadora i no pas una càrrega.
- Es convidaran persones expertes i externes a l'escola per tal de fer formació per a famílies en matèria de coeducació.

5.3. Temporització del pla d'accions previstes

Curs 2012/2013

Setembre	Octubre	Novembre
Inici del projecte. Estat de la qüestió: famílies, alumnat i personal docent i de monitoratge	Inici del projecte a l'aula. 1a xerrada persona experta per a famílies. Visita de 3 famílies.	Continuació del projecte seguint les accions temporitzades anteriorment. Debat amb les famílies sobre temes de coeducació. Visita de 2 famílies.
Desembre	Gener i febrer	
Continuació del projecte. Visita d'1 família. 2a xerrada de persones expertes. Formació personal docent.	Visita de 2 famílies. Escola de famílies. Formació personal docent i de monitoratge.	
Març	Abril	Maig i juny
Visita de 2 famílies. Formació personal docent. Xerrada professionals.	Continuació del projecte. Escola de famílies	Final del projecte. Assemblea per decidir jocs per al curs vinent i els torns. Avaluacions famílies, personal docent i de monitoratge i alumnat.

Curs 2013/2014

Depenent del resultat d'avaluació s'establirà un nou calendari per decidir si s'amplia el projecte, es fa un projecte d'innovació de la Generalitat de Catalunya i es valorarà quantes jornades de formació més es necessitaran i a qui estaran adreçades. En quant a l'escola de famílies, es valorarà al final de curs i se'n decidirà la continuïtat.

5.4. Agents d'intervenció

El Pla d'Acció l'iniciarà la persona responsable de la investigació, que en farà la proposta al Claustre i seran totes les persones membres del Claustre les que es veuran implicades en aquest projecte d'escola. S'ha d'especificar que es durà a terme a les hores destinades a Medi i Projectes de l'horari escolar, però també s'aprofitarà la matèria d'Ensenyaments Alternatius a la Religió.

5.5. Pressupost i recursos necessaris

En la següent taula es realitza un pressupost ajustat sobre els recursos de formació i material necessaris per dur a terme el pla d'acció.

Recursos de formació	Curs 2012-2013	Curs 2013-2014
Assessorament de persones expertes per a les famílies i al personal docent i de monitoratge.	300	200
Formació en coeducació per a la comissió de seguiment.	250	100
Recursos materials		
Material fungible	100	100
Materials per fer murals, retolació, etc.	75	75
Fulls i dossier per realitzar el projecte	250	250
TOTAL	1.000	725

6. SEGUIMENT I AVALUACIÓ

6.1. Responsables

L'avaluació del desenvolupament del projecte anirà a càrrec de l'agent d'igualtat que ha dissenyat el Pla d'Acció perquè és la persona que ha fet la recerca i investigació en l'escola i, per tant, és la coneixedora total de les necessitats reals de l'escola en coeducació per avançar cap a la igualtat d'oportunitats per a tothom. A més de l'agent d'igualtat, hi haurà la directora de l'escola com a representant de la institució i membre, juntament amb l'agent d'igualtat, de la comissió de seguiment.

Aquesta comissió es reunirà periòdicament en el procés de duració del projecte d'aula. Un cop avançat el projecte, la comissió es reunirà un cop per trimestre per desenvolupar les següents funcions:

- Realitzar un seguiment de les activitats dissenyades.
- Analitzar l'assoliment dels objectius proposats.
- Revisar i reorganitzar objectius, recursos i activitats.

6.2. Indicadors d'avaluació

Per tal de dur a terme l'avaluació, es farà servir el sistema d'indicadors d'avaluació perquè és una manera ràpida, clara i concisa de poder visualitzar els resultats obtinguts.

Els indicadors d'avaluació seran de diferents tipus:

- Indicadors de resultats. És el més ràpid i fiable per tal de recollir les dades de quantes i quines activitats s'han dut a terme i, d'aquesta manera, poder-ne avaluar l'eficàcia.
- Indicadors de gestió. Tenen a veure amb la gestió dels recursos, la participació i l'adequació al calendari establert.
- Indicadors d'impacte. Per tal de constatar que la situació de desigualtat ha canviat o bé no hi ha hagut impacte en la societat treballada.

6.3. Instruments d'avaluació

L'avaluació es durà a terme a través dels instruments d'avaluació recollits en l'annex.

Aquests documents consten d'una fitxa on es recull el percentatge de les activitats que s'han realitzat i el percentatge de persones participants segons els grups que formen la comunitat escolar: alumnat, personal docent, personal de monitoratge i famílies.

Un altre instrument que servirà per aquesta acció tan important que és l'avaluació, serà tornar a passar l'enquesta de l'inici de la investigació a l'alumnat per tal de veure si les seves preferències, la seva varietat de jocs i la seva capacitat per relacionar-se han canviat i es pot dir que han evolucionat de manera coeducativa.

També es tornarà a realitzar una observació 6 mesos després de l'inici i un any a partir de l'inici per tal d'observar si hi ha hagut canvis o si, per al contrari, el pla d'acció no ha funcionat favorablement.

7. CONCLUSIONS

A l'inici d'aquest projecte em trobava en un espai, amb uns infants i unes relacions que pensava que coneixia amb seguretat, transparència i adequació. Tenia unes expectatives a complir, unes qüestions sobre el meu lloc de treball a respondre, a investigar, a observar i, a partir d'aquí poder-hi incidir.

Això és el que realment he fet però val a dir que les expectatives i les nocions que tenia envers el sexisme al pati de jocs de l'Escola d'Alins han canviat molt.

Inicialment pensava que no hi hauria tantes mostres de sexisme en el pati de l'escola com he pogut comprovar a partir de l'observació i de les pertinents enquestes realitzades a les diferents persones integrants de la comunitat educativa de l'escola. Aquest fet de no ser conscient de les grans mostres de sexisme, m'ha fet adonar de la importància de tota la investigació perquè amb dades reals ho he pogut explicar i, crec, que he pogut incidir en la realitat més immediata conscienciant a l'alumnat, el personal docent i de monitoratge i a les famílies. És important prendre consciència d'un fet per poder-lo canviar, corregir i millorar i aquesta és la raó principal del Pla d'Acció.

Un dels meus objectius principals era investigar els mecanismes ocults de sexisme al pati de l'escola. Aquest objectiu crec que ha quedat assolit, perquè he fet paleses idees i situacions que d'antuvi no eren observades amb la importància que tenen.

Valorar quin paper jugaria per resoldre aquestes disfuncions escolar un programa de coeducació sòlid era un altre dels objectius que em plantejava als inicis d'aquest projecte. El Pla d'Acció proposat per a l'Escola d'Alins en el present document seria una petita introducció a la coeducació. He descobert que la coeducació no és una manera de pensar aïllada que es pot introduir sense una prèvia investigació. Es requereix actuar des dels agents de socialització que van transmetent els estereotips i rols sexistes fruit de la societat patriarcal en què vivim: en els jocs, en les professions, en les aficions, en les actituds, en els valors, en els segells predefinits i en tots els aspectes de la nostra vida quotidiana. Si no incidim en els principals agents de socialització, fomentant i fent-ne palesa la necessitat d'un canvi en la manera de pensar i d'organitzar la societat, de ben poc serviran les activitats coeducatives.

8. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

BIBLIOGRAFIA

- ABAT, Mª Luisa, ARIAS, Azucena, et alter. (2002). *Género y educación. La escuela coeducativa*. Barcelona: Graó. Claves para la innovación educativa.
- ALLUÉ, Josep M. (2000). *Un, dos, tres, pica paret!: jocs populars i tradicionals*. Barcelona: Ed. La Galera.
- ALONSO, Ana (2008) Jornada “La educación para la igualdad, una tarea de toda la comunidad educativa”. “La construcción de la escuela coeducadora”. Edició en línia: <http://www.baiona.org/pdf/igualdade/materiais.didacticos/profesorado/coeducacion/la.construccion.de.la.escola.coeducadora.pdf>
- AMAT, Teresa i GUERRERO, Josefina (2000). *Joc de jocs. 100 jocs populars i tradicionals*. Sant Sadurní d'Anoia.
- BONAL, Xavier (1997). *Canviar l'escola: la coeducació al pati de jocs*. Barcelona, ICE. UAB.
- BONAL, Xavier i TOMÉ, Amparo (1997). *Construir l'escola coeducativa. La sensibilització del professorat*. Barcelona, ICE. UAB.
- DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ (2011). “Document per a l'organització i el funcionament de les escoles i dels centres públics d'educació especial 2011-2012”. Barcelona.
- FUNDACIÓ JAUME BOFIILL, (2010), *Els patis de les escoles: espais d'oportunitats educatives*. Barcelona: Informes breus. Edició en línia: <http://www.fbofill.cat/intra/fbofill/documents/publicacions/525.pdf> .
- LERNER, Gerda. (1990). *La creación del patriarcado*. Barcelona: Crítica.
- ROSET, Montserrat et alter (2008). *Guia de coeducació per als centres educatius: pautes de reflexió i recursos per a l'elaboració d'un projecte de centre*. Barcelona, Generalitat de Catalunya. Institut Català de les Dones. Departament d'Educació.
- SAU, Victoria (1990). *Diccionario Ideológico Feminista*. Barcelona: Icària.
- SUBERBIOLA, Iratxe (2010). *Coeducación: de Antonia Arribas hasta nuestros días*. Cuadernos de Educación y Desarrollo. Revista académica semestral. Màlaga. Edició en línia: <http://www.eumed.net/rev/ced/15/iso.htm>
- SUBIRATS, Marina (1994). “Conquistar la igualdad: la coeducación hoy”, *Revista Iberoamericana de Educación*, 6, Organización de los Estados Iberoamericanos Para la Educación, la Ciencia y la Cultura OEI. Edició en línia: <http://www.rieoei.org/oeivirt/rie06a02.htm>
- SUBIRATS, Marina i TOMÉ, Amparo (1992). *Pautes d'observació per a l'anàlisi del sexisme en l'àmbit educatiu*. Barcelona, ICE. UAB.
- SUBIRATS, Marina i TOMÉ, Amparo (2007). *Balones fuera. Reconstruir los espacios desde la coeducación*. Barcelona: Octaedro.

WEBGRAFIA

http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/ARXIUS/llei_igualtat_homes_dones_7.pdf (Llei Orgànica 3/2007 de 3 de març per a la Igualtat Efectiva entre Dones i Homes) [Consulta: 10/05/2012].

<https://www.gencat.cat/eadop/imatges/5123/08115106.pdf> (Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència) [Consulta 10/05/2012]

http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_es.pdf (Carta de los derechos fundamentales de la Unión Europea) [Consulta: 25/05/2012]

http://www.conselldemallorca.net/media/9479/Pla_treba_06_10.pdf (Plan de Trabajo para la igualdad entre las mujeres y los hombres) [Consulta: 25/05/2012]

<http://www.boe.es/boe/dias/2004/12/29/pdfs/A42166-42197.pdf> (Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género) [Consulta: 10/05/2012]

http://www.parlament.cat/porteso/estatut/eac_ca_20061116.pdf (Estatut de Catalunya 2006) [Consulta: 10/05/2012]

<http://www.boe.es/boe/dias/2006/05/04/pdfs/A17158-17207.pdf> (Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación) [Consulta: 10/05/2012]

http://www20.gencat.cat/docs/icdones/serveis/docs/publicacions_eines12.pdf (Pla de Polítiques de dones del govern de la Generalitat de Catalunya, 2008-2011) [Consulta: 10/05/2012]

http://www20.gencat.cat/docs/governacio/Funcio%20Publica/Documents/Empleats%20publics/politiques_socials/Jornades/EI%20Pla%20de%20coeducacio%20a%20l%27escola.pdf (pdf escola Ciutat Jardí de Lleida) [Consulta:12/09/2012]

<http://ampaipse.files.wordpress.com/2012/03/lvg201203120201lc.pdf> M. Gutiérrez, "No només futbol al pati", *La Vanguardia* (12-3-2012)

<http://www.parlament.cat/activitat/cataleg/TL94ln.pdf> (Llei d'Educació de Catalunya 12/2009 del 10 de juliol) [Consulta 10/05/2012]

<http://thaubcn.iccic.edu/Internet/CAT/INICI/novaweb.htm> (Pàgina web de l'Escola Thau de Barcelona) [Consulta: 01/09/2012]

<http://www.pallarssobira.cat/> (Pàgina web del Consell Comarcal del Pallars Sobirà) [Consulta: 10/08/2012]

9. ANNEX

- 9.1. Enquesta a l'alumnat
- 9.2. Enquesta al professorat i al personal de monitoratge
- 9.3. Model d'enquesta a les famílies
- 9.4. Model de registre d'observació al pati de l'escola
- 9.5. Model de fitxa d'avaluació de l'alumnat
- 9.6. Model de fitxa d'avaluació de participació en les activitats
- 9.7. Model de fitxa d'avaluació per al personal docent i de monitoratge
- 9.8. Model de fitxa d'avaluació per a les famílies
- 9.9. Versió digitalitzada del PEC de la ZER Alt Pallars Sobirà on es parla de Coeducació
- 9.10. Plànol de l'Escola d'Alins
- 9.11. Recull fotogràfic de l'entorn de l'escola.

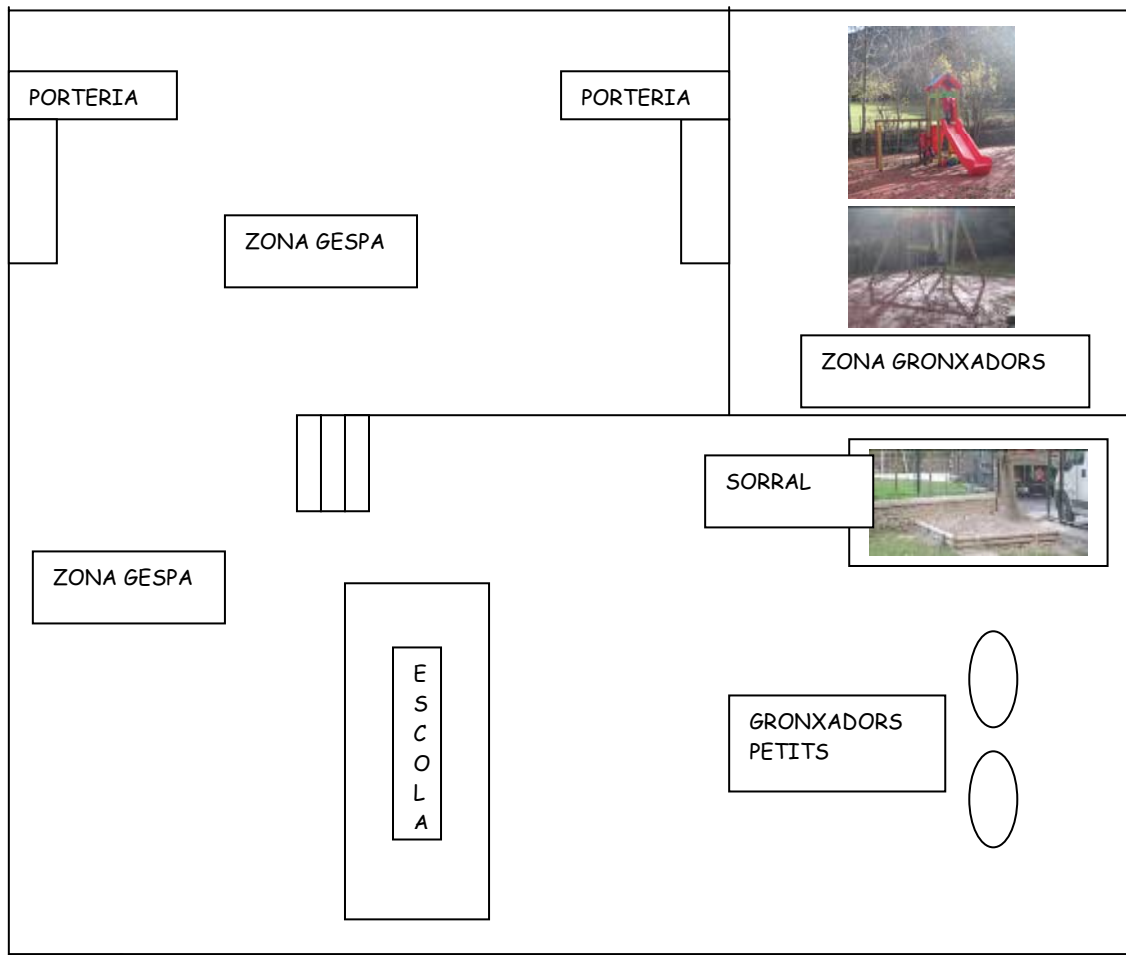
9.1. Model d'enquesta a l'alumnat

ENQUESTA: ELS JOCS AL PATI

CURS:

SEXE:

1. EN QUINA PART DEL PATI T'AGRADA MÉS JUGAR? ASSENYALEM-LA!

2. A QUÈ JUGUES NORMALMENT A L'HORA DEL PATI?

3. AMB QUI PREFEREIXES JUGAR? PER QUÈ? (MARCAR AMB UNA X)

				Per què t'agrada?
NENES	GRUP INFANTIL	GRUP INICIAL	GRUP MITJÀ/SUPERIOR	
NENS	GRUP INFANTIL	GRUP INICIAL	GRUP MITJÀ/SUPERIOR	
NENES I NENS	GRUP INFANTIL	GRUP INICIAL	GRUP MITJÀ/SUPERIOR	

4. QUINS PROBLEMES TENS AMB ALTRES NENES A L'HORA DEL PATI?

5. QUINS PROBLEMES TENS AMB ALTRES NENS A L'HORA DEL PATI?

6. COM SOLUCIONES AQUESTS PROBLEMES AMB LES NENES?

7. COM SOLUCIONES AQUESTS PROBLEMAS AMB ELS NENS?

8. QUAN ESTAS JUGANT AL PATI, VÉNEN ALTRES NENES O ALTRES NENS I OCUPEN EL TEU ESPAI? COM HO FAN

9. SI NO PUGUÉSSIS JUGAR AL TEU JOC PREFERIT A QUÈ JUGARIES? PER QUÈ?

JOCS AL SORRAL	
FUTBOL	
JOCS ALS GRONXADORS/ TOBOGAN	
JOCS DE CORDA	
JOCS DE MANS	
JOCS D' AGAFAR	
ALTRES	

10. A QUIN O QUINS JOCS NO JUGARIES MAI? PER QUÈ?

JOCS AL SORRAL	
FUTBOL	
JOCS ALS GRONXADORS/ TOBOGAN	
JOCS DE CORDA	
JOCS DE MANS	
JOCS D' ATRAPAR	
ALTRES	

11. CREUS QUE FALTA ALGUN JOC PER L' HORA DEL PATI? QUIN?

12. CANVIARIES ALGUNA COSA DE L' HORA DEL PATI?

13. PENSES QUE HI HA JOCS DE NENES I JOCS DE NENS? QUINS?

14. ALGUNA VEGADA HAS VOLGUT JUGAR A UN JOC I NO HO HAS FET PER QUE ERA DE NEN / DE NENA?

9.2. Model d'enquesta al personal docent i de monitoratge**ENQUESTA AL PROFESSORAT I PERSONAL DE MONITORATGE**

Dades de la persona enquestada:

Sexe:	Dona	Home

Edat:	De 21 a 30	De 31 a 40	De 41 a 50	Més de 51

1. Creus que el pati és el lloc idoni per veure les relacions de desigualtat entre nenes i nens? Per què?

2. Si hi ha algun conflicte durant l'hora del pati, com actues?
 - a) Deixo que els infants intentin resoldre el conflicte.
 - b) Només actuo quan ho sol·liciten.
 - c) Quan veig que hi ha un problema, m'acosto per ajudar a resoldre'l.

3. Quines són les estratègies que segueixes en la resolució de conflictes...
 - a) Entre nenes?

 - b) Entre nens?

 - c) Entre nenes i nens?

4. Què creus que fan **les nenes i els nens** a l'hora de l'esbarjo? Marca només tres respostes.
 - a) Gronxadors
 - b) Sorral
 - c) Futbol
 - d) Jocs amb pilota
 - e) Xerrar
 - f) Barallar-se
 - g) Llegir

5. En el cas de les **nenes**, què creus que prefereixen fer durant l'hora de l'esbarjo?

- a) Gronxadors
- b) Sorral
- c) Futbol
- d) Jocs amb pilota
- e) Xerrar
- f) Barallar-se
- g) Llegir

6. En el cas dels **nens**, què creus que prefereixen fer durant l'hora de l'esbarjo?

- a) Gronxadors
- b) Sorral
- c) Futbol
- d) Jocs amb pilota
- e) Xerrar
- f) Barallar-se
- g) Llegir

7. Creus que hi ha jocs de nenes i jocs de nens? Per què?

8. Penses que **les nenes i els nens** de l'escola on treballes, creuen que hi ha jocs de nenes i jocs de nens? Per què?

9. Creus que els patrons familiars influeixen en la manera de jugar, concebre el joc i relacionar-se entre nenes i nens?

10. Pel que fa a la utilització dels diferents espais del pati de l'escola, quina és la zona que ocupen més **les nenes**?

- a) La zona del sorral
- b) La zona de la gespa
- c) La zona dels gronxadors

11. Pel que fa a la utilització dels espais del pati de l'escola, quina és la zona que ocupen més **els nens**?

- a) La zona del sorral
- b) La zona de la gespa
- c) La zona dels gronxadors

12. Creus que les **nenes** practiquen esport a l'hora de l'esbarjo?

- a) La gran majoria sí.
- b) La gran majoria no.

Per què? Quina concepció tens de l'esport que realitzen?

13. Creus que els **nens** practiquen esport a l'hora de l'esbarjo?

- a) La gran majoria sí.
- b) La gran majoria no.

Per què? Quina concepció tens de l'esport que realitzen?

14. Creus que les nenes ocupen més espai a l'hora de l'esbarjo que els nens?

- a) Sí
- b) No

Per què?

15. Creus que **els nens** ocupen més espai a l'hora de l'esbarjo que **les nenes**?

- c) Sí
- d) No

Per què?

16. Indica el teu grau d'acord amb les següents afirmacions marcant amb una creu la resposta escollida.

	Absolutament d'acord	Bastant d'acord	Bastant en desacord	Absolutament en desacord
Als nens els agrada més jugar que parlar.				
Les nenes són més competitives que				

els nens.				
Els esports són més masculins que femenins.				
Les nenes juguen tan bé a futbol com els nens.				
Els nens ocupen els racons del pati.				
L'ocupació del pati està repartida a parts iguals entre nenes i nens.				
Els nens sempre manifesten el que no els agrada.				
Biològicament, els nens estan més predisposats a l'esport que les nenes.				
Els nens prefereixen jugar amb nens i no pas amb nenes.				
La resolució dels conflictes és més pacífica en nenes que no pas en nens.				
Els esports són més femenins que masculins.				
A l'hora de l'esbarjo fan falta més varietat de jocs.				
Si les nenes prefereixen els jocs tranquils i els nens els esports és per una qüestió cultural.				

9.3. Model d'enquesta a les famílies

ENQUESTA A LES FAMÍLIES

Dades de la persona enquestada:

Sexe:	Dona	Home

Edat:	De 21 a 30	De 31 a 40	De 41 a 50	Més de 51

Lloc de naixement (ciutat i país):

Formació acadèmica:

Ocupació laboral actual:

Tipus de família:

Nombre total de filles i fills:

Nombre de filles (nenes):

Nombre de fills (nens):

1. a) Si teniu fills i filles: a casa juguen junts?

- Sempre
- sovint
- ocasionalment
- mai

a casa juguen als mateixos jocs?

- Sempre
- sovint
- ocasionalment
- mai

a quins jocs? Nens

nenes

nens i nenes

a) Si teniu només fills (nens): a casa juguen junts?

Sempre

sovint

ocasionalment

mai

a casa juguen als mateixos jocs?

Sempre

sovint

ocasionalment

mai

a quins jocs?

a) Si teniu només filles (nenes): a casa juguen juntes?

Sempre

sovint

ocasionalment

mai

a casa juguen als mateixos jocs?

Sempre

sovint

ocasionalment

mai

a quins jocs?

2. El joc a casa és... (Escolliu la resposta que cregueu més convenient i que es doni la majoria de les vegades)

- Lliure (juguen al que volen, sense la supervisió de ningú)
- Dirigit per una persona adulta
- Dirigit pel germà gran
- Dirigit per la germana gran
- Dirigit per un germà
- Dirigit per una germana

3. Amb qui juguen normalment els vostres infants?

- Mare
- Mare i pare
- Pare

4. Quan hi ha un conflicte...

- a. Deixo que els infants intentin resoldre el conflicte.
- b. Només actuo quan ho sol·liciten.
- c. Quan veig que hi ha un problema, m'acosto per ajudar a resoldre'l encara que no m'ho demanin.

5. Creus que hi ha jocs de nenes i jocs de nens? Sí No

6. Si és que sí, per quina raó?

- per tradició (sempre ha estat així)
- perquè naturalment estan més inclinats a un joc o un altre
- perquè encara hi ha sexisme en l'elecció dels jocs
- per influència de la televisió i els mitjans de comunicació

7. Les joguines que teniu a casa estan diferenciades per a les nenes o per als nens o bé tothom juga a tot?

8. Et preocuparia que el teu fill (nen) jugués a ser mare i a fer les tasques de la llar?

Sí No

Per què?

9. Et preocuparia que la teva filla jugués a ser paleta, constructora, mecànica, etc?

Sí No

Per què?

10. Penses que el joc de pilota (futbol, per exemple) és més de nens i el joc simbòlic, com la cuineta, és més de nenes? Sí No

Per què?

11. Indica el teu grau d'acord amb les següents afirmacions marcant amb una creu la resposta escollida.

	Absolutament d'acord	Bastant d'acord	Bastant en desacord	Absolutament en desacord
Als nens els agrada més jugar que parlar.				
Les nenes són més competitives que els nens.				
Els esports són més masculins que femenins.				
Les nenes juguen tan bé a futbol com els nens.				
Els nens ocupen els racons del pati.				
L'ocupació del pati està repartida a parts iguals entre nenes i nens.				
Els nens sempre manifesten el que no els agrada.				
Biològicament, els nens estan més predisposats a l'esport que les nenes.				

Els nens prefereixen jugar amb nens i no pas amb nenes.				
La resolució dels conflictes és més pacífica en nenes que no pas en nens.				
Els esports són més femenins que masculins.				
A l'hora de l'esbarjo fan falta més varietat de jocs.				
Si les nenes prefereixen els jocs tranquils i els nens els esports és per una qüestió cultural.				

9.4. Model d'observació al pati

OBSERVACIÓ AL PATI DE L'ESCOLA

DIA:

HORA:

MINUTS D'OBSERVACIÓ:

NOMBRE DE PERSONES ADULTES AL PATI:

PERSONAL DOCENT:

PERSONAL DE MONITORATGE:

Utilització dels espais

ZONA	NENES I NENS	NENES	NENS
GESPA			
SORRAL			
GRONXADORS			

Nombre de nens que es desplacen a una altra zona:

Zona gespa _____

Zona gronxadors _____

Zona sorral _____

Nombre de nenes que es desplacen a una altra zona:

Zona gespa _____

Zona gronxadors _____

Zona sorral _____

A què es juga?

- **Grup mixt:**

Nombre total d'alumnat en actituds passives: _____

Nombre total d'alumnat en actituds actives: _____

Enumeració dels jocs a què juguen els grups mixtes:

- **Grup de nenes**

Nombre total de nenes en actituds passives: _____

Nombre total de nenes en actituds actives: _____

Enumeració dels jocs a que juguen els grups de nenes:

Educació Infantil _____

Cicle Inicial _____

Cicle Mitjà i Superior _____

- **Grup de nens**

Nombre total de nens en actituds passives: _____

Nombre total de nens en actituds actives: _____

Enumeración dels jocs a que juguen els grups de nens:

Educació Infantil: _____

Cicle Inicial: _____

Cicle Mitjà: _____

Interacció entre sexes:

Nombre de nens que juguen amb nens: _____

Nombre de nenes que juguen amb nenes: _____

Nombre de nenes i nens jugant entre sí: _____

Nombre de nens parlant amb nens: _____

Nombre de nenes parlant amb nenes: _____

Nombre de nenes i nens parlant entre sí: _____

Quin paper adopten les persones adultes?

Vigilància: _____

Interacció amb l'alumnat: _____

Proposta de nous jocs: _____

Resolució de conflictes: _____

Quines estratègies s'utilitzen en la resolució de conflictes?

Conflictes de nenes entre nenes:

Conflictes nens entre nens:

Conflictes entre grups mixtes:

Observacions a tenir en compte/ Registre anecdòtic

9.5. Model d'avaluació per a l'alumnat

1. Has aportat propostes de jocs alternatius sense pilota?

Sí Quantes?

No Per què? _____

2. Has sabut realitzar el teu càrrec dins el grup de treball cooperatiu?

Sí

No

3. Anomena cinc jocs populars als que jugaven les àvies i els avis de l'escola. I explica per què els has escollit.

a) Joc 1. _____

b) Joc 2. _____

c) Joc 3. _____

d) Joc 4. _____

e) Joc 5. _____

4. T'ha agradat participar als campionats escolars de saltar a corda?

Sí

No

5. Com valores la teva participació? Quines habilitats has hagut d'utilitzar? Les utilitzes en els jocs en pilota?

6. Quins jocs has preparat amb el teu grup per la jornada de famílies?

7. Ara jugues amb nenes i nens que no jugaves? Per què creus que és això?

9.6. Model de fitxa d'avaluació de participació en les activitats

Nom de l'alumnat:

Sexe:

Curs:

	Sí	No	Observacions
Aportació de nous jocs			
Participació activa en el projecte			
Sap anomenar jocs que abans no coneixia			
Les relacions amb els altres nens han millorat?			
Les relacions amb les altres nenes han millorat?			
El clima relacional s'ha vist beneficiat?			
Participació activa en els campionats escolars			
Valorització dels jocs tradicionals			
Un cop acabat el projecte se segueixen jugant als nous jocs proposats			

9.7. Model de fitxa d'avaluació per al personal docent i de monitoratge**AVALUACIÓ DEL PLA D'ACCIÓ PER PART DEL PERSONAL DOCENT I DE
MONITORATGE****NOM:****Personal Docent** **Personal de Monitoratge**

	Sí	No	Observacions
Participació en les activitats de formació en coeducació			
Aportació de nous materials de jocs per tal de fomentar la varietat i la coeducació			
Durant el pati, promous cançons de corda, de jocs de mans per tal de variar el joc?			
Participació activa en el projecte			
Els recursos han estat adequats?			
Hi ha més relació entre grups mixtes?			
Les relacions nens han millorat?			
Les relacions entre nenes han millorat?			
El clima relacional s'ha vist beneficiat?			
Valorització dels jocs tradicionals			

Un cop acabat el projecte se segueixen jugant als nous jocs proposats			
Valores positivament l'aportació de les famílies en els jocs tradicionals? Per què?			
Valores positivament el projecte? Per què?			
Quins aspectes variaries?			

9.8. Model de fitxa d'avaluació per a les famílies**AVALUACIÓ I VALORACIÓ DE LES FAMÍLIES SOBRE LA PARTICIPACIÓ EN EL PROJECTE**

NOM:

SEXE:

	Sí	No	Observacions
Participació en les activitats de formació en coeducació			
Has participat en les jornades d'escola en família?			
Has gaudit amb la presència de persones expertes en el tema?			
Valores positivament les jornades d'escola en família?			
T'ha aportat una visió més clara de la situació de sexisme a l'escola?			
T'ha aportat nous mecanismes i eines per afrontar el sexisme?			
Canviaries alguna cosa?			

9.9. Versió digitalitzada del PEC de la ZER Alt Pallars Sobirà on es parla de Coeducació

2.3 ESCOLA PLURALISTA

Com a escola pública i en el marc legal que prescriu la igualtat en drets de tots els ciutadans davant l'administració és respectuosa amb les diverses maneres de pensar i acceptar distintes ideologies polítiques i religioses, integra alumnes de diferents procedències socials, ètniques i econòmiques.

2.3.1. CONFSSIONALITAT

L'escola és aconfessional, ningú podrà ser discriminat per raó de la seva confessionalitat o aconfessionalitat religiosa.

2.3.2. VALORS DEMOCRÀTICS

D'acord amb la realitat d'una societat plural en el camp de les idees polítiques, tasques socials i situacions econòmiques creiem que la funció de l'escola es orientar als nens/nenes en l'aprenentatge de la convivència i estímuls d'una societat democràtica, sense dogmatismes ni imposicions de cap concepció política.

2.3.3. COEDUCACIÓ

Partim dels principis d'igualtat de drets i no discriminació per raó de sexe, que inspiren l'activitat educativa.

L'Ensenyament que es proporciona als nens i nenes, és igual i es desenvolupa en un marc de coeducació.

L'Escola defensa la llibertat així com la igualtat sense discriminació per motius de religió, idees polítiques, sexe o raça.

El mestre ha de poder donar el seu paper personal si els nens li ho demanen, sense però, adoctrinar.

2.4. ESCOLA CIENTÍFICA I ACTIVA

És caracteritzada per :

Fomentar una metodologia d'escola activa i crear una actitud crítica, investigadora i científica.

Partir de l'entorn del nen així com del seu interès d'aprendre a partir de la descoberta i l'experimentació.

Sistematització i seqüenciació del currículum i revisió dels seus programes.

Valorar la participació dels nens/nenes en totes les tasques de l'aprenentatge i potenciar el treball individual i en equip.

Reconeix la pluralitat de ritmes i capacitats i s'atén els alumnes segons la diversitat.

Potència la creativitat i la iniciativa de l'alumne en tots els camps; per tal de resoldre problemes que se li plantegen.

2.5. ESCOLA PARTICIPATIVA

Potenciem un règim participatiu en la gestió institucional de l'escola; on pares professors i alumnes hi intervinguin i col·laboren d'acord amb allò que els permeti la legislació actual mitjançant els representants elegits per cada un dels estaments.

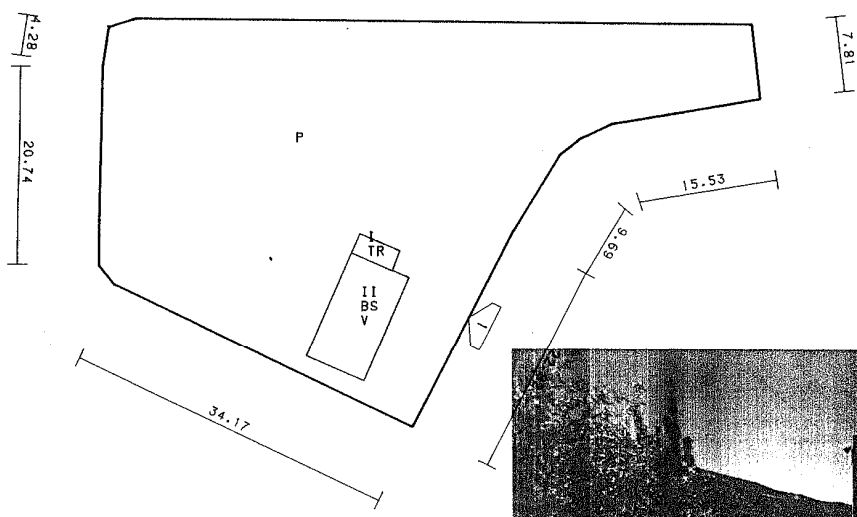
S'estableixen uns sistemes d'informació interna i externa.

Potenciem i estimulem les activitats extraescolars.

9.10. Plànol de l'Escola d'Alins

LEPIDA	017ALINS	00028CMA	0001	X61128	1921503CH61128	CU-1	01
NOMBRE VIA PUBLICA		CODIGO		NOMBRE VIA PUBLICA		DATOS GRAFICOS	
		12		65042		PB	

ROQUIS ACOTADO PLANTA ESCALA A 1:

CH. A 00028-35

CL. CARRETERA 0001

ALINS Manz-Parcel 192
E 1/500 SOLAR: 173

PATIO	CONST	V	TR	BS
1651	84	0	9	74
0	74	74	0	0

9.11. Recull fotogràfic del pati de l'escola

